Biblioteca Jud. Hunedoara
SALA DE LECTURA

La început de cincinal

VIITORUL ÎNCEPE AZI

A început un an nou, a început un nou cincinal. Au început cu bine, cu „semne bune". Ziarele ne-au adus, în aceste zile, primele veşti însufleţitoare de pe şantierele în care se făbrică victoriile muncii şi ale creaţiei româneşti. Ce imagini ale zilei de azi şi de mîine se deschid din proiectul lor ?

România anului 1981 şi a anilor care vor veni, România care a început în aceste zile — aşa cum ne-o proiectează în faţa ochilor Directivele Congresului al XII-lea al partidului — pare, în multe privinţe, o altă ţară, o altă lume, pare, între fruntariile ei eterne, o alcătuire nouă emancipată de sursă, plutind totuşi pe orbita ei ca şi un astru ieşit din vechea lui gravitaţie. Ne vom muta, altfel spus, pe acea planetă, ascunsă cîndva în norii incertitudinilor, astăzi limpede, vie, apropiată, tangibilă, care se cheamă viitor. Un viitor de pe culmea căruia vom propune lumii (cum propunem, de fapt, de mai multă vreme), mai vie ca niciodată, o noţiune proprie, dinamică, şi fertilă, despre ritm, despre dezvoltare, despre civilizaţie, despre bunăstare, despre fructificarea darurilor pămîntului şi a energiilor oamenilor pe o spirală mereu suitoare. Un viitor în care România noastră socialistă va inaugura, în întreaga-i alcătuire, în panoramele largi ca şi în fibra cea mai intimă a fiinţei sale, acea **calitate nouă** pe care cîrmaciul destinului naţional, secretarul general al partidului, preşedintele ţării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, ne-a fixat-o drept cotă de ideal şi de faptă în acest ceas istoric al devenirii noastre. Un viitor în care această eroică şi mult încercată vatră, căreia nimic nu i-a căzut din cer, se va smulge definitiv din lanţurile unei mai vechi gravitaţii istorice, blestemata gravitaţie a întîrzierii, depăşind stadiul de ţară în curs de dezvoltare, devenind stat industrial modern, cu dezvoltare economică medie şi cu un nivel de prosperitate, de civilizaţie şi cultură de siguranţă

(Continuare în pagina 4)

ILIE PURCARU

MESAJUL DE ANUL NOU
adresat întregului nostru popor, la posturile de radio şi televiziune, de
TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU

DRAGI TOVARĂŞI ŞI PRIETENI,

CETĂŢENI AI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA,

Încheiem anul 1980 şi, totodată, cincinalul 1976—1980 cu noi şi remarcabile realizări în toate domeniile de activitate. În cadrul dezbaterilor largi purtate zilele trecute în plenara Comitetului Central al partidului, în Marea Adunare Naţională, în cadrul Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste s-a făcut bilanţul realizărilor noastre pe acest an şi pe întregul cincinal. Şi în acest an industria noastră socialistă a continuat să se dezvolte, prevederile cincinalului realizîndu-se cu o depăşire de cîteva zeci de miliarde de lei. S-a dezvoltat, de asemenea, agricultura, au crescut produsul social şi venitul naţional, s-a ridicat nivelul de trai material şi spiritual al celor ce muncesc.

Cu un legitim sentiment de mîndrie şi satisfacţie constatăm că, în această perioadă, am parcurs un drum important în dezvoltarea economico-socială a patriei, în edificarea societăţii socialiste multilateral dezvoltate în România. S-au afirmat tot mai puternic forţa şi superioritatea orînduirii noastre noi, hotărîrea întregului popor, mai unit ca oricînd, în cadrul Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste, sub conducerea partidului, de a-şi făuri o viaţă liberă şi demnă, viitorul socialist şi comunist.

Pentru măreţele înfăptuiri obţinute în cursul acestui an şi al întregului cincinal, în numele Comitetului Central al partidului, al Consiliului de Stat şi guvernului, precum şi al meu personal, adresez clasei muncitoare, ţărănimii, intelectualităţii, tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, organelor şi organizaţiilor de partid, organizaţiilor de masă şi obşteşti, întregului nostru popor cele mai calde felicitări şi urări de noi şi tot mai mari succese în activitatea viitoare.

Vom intra, peste cîteva minute, în noul an — 1981 — primul an al celui de-al şaptelea cincinal, care asigură transpunerea în viaţă a istoricelor hotărîri ale Congresului al XII-lea al partidului, parcurgerea unei noi şi deosebit de importante etape în realizarea Programului de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Noul cincinal prevede continuarea dezvoltării în ritm înalt a forţelor de producţie ale ţării şi, totodată, realizarea unei calităţi noi, superioare în întreaga activitate economică şi socială. Aceasta impune să asigurăm organizarea superioară a producţiei şi muncii în toate sectoarele, afirmarea largă a revoluţiei tehnico-ştiinţifice, creşterea susţinută a productivităţii muncii — izvorul principal al sporirii bogăţiei noastre naţionale — aplicarea riguroasă a noului mecanism economico-financiar, creşterea puternică a eficienţei întregii activităţi economice. Este necesar să realizăm o adevărată revoluţie în agricultură, valorificînd mai bine fiecare metru de pămînt pentru a asigura producţii agricole sporite care să satisfacă în condiţii tot mai bune cerinţele de consum ale întregii populaţii. Să ridicăm, în continuare, nivelul gîndirii şi creaţiei ştiinţifice, al învăţămîntului, culturii şi artei, să intensificăm activitatea de educare patriotică, revoluţionară a maselor, de formare a omului nou cu o conştiinţă înaintată. Să perfecţionăm formele şi metodele colective de organizare şi conducere a producţiei, să întărim democraţia muncitorească, autoconducerea şi autogestiunea, punînd tot mai larg în valoare marile posibilităţi de progres pe care le oferă orînduirea noastră socialistă — orînduire a libertăţii şi demnităţii umane, a muncii pentru propria bunăstare şi fericire, pentru progresul general al patriei.

Depinde de noi, toţi, ca viaţa fiecăruia să fie mereu mai bună, ca gradul de civilizaţie al poporului să fie tot mai înalt. Desigur, mai sînt de lichidat lipsuri, de depăşit unele dificultăţi, dar poporul nostru n-a dat niciodată înapoi în faţa greutăţilor. El a luptat şi a reuşit întotdeauna să înlăture obstacolele ce i-au stat în cale, să-şi apere libertatea şi demnitatea, să-şi asigure independenţa şi progresul. Cu atît mai mult o face

(Continuare în pagina 3)

2

ANUL XXX (1335)
8 IANUARIE 1981

flacăra

Săptămînal editat de Frontul Democraţiei şi Unităţii Socialiste

Veghind la destinul a cinci generaţii

1876... Mai era un an pînă la Războiul de independenţă. Era iarnă. La Livada, lîngă Gherla venea pe lume o fetiţă cu ochi de albastrul cerului şi păr castaniu : zburdalnică, frumoasă, veselă, sănătoasă. Atunci cînd mai era un deceniu pînă la sfîrşitul secolului al 19-lea, absolvea gimnaziul din Gherla, iar 8 ani mai tîrziu se afla la Cluj unde dădea viaţă primului copil din cei 3 pe care i-a avut : Rozalia. Trăia atunci, ca şi acum, într-o casă ridicată cu trudă, la marginea de atunci a Clujului, pe str. Tutunului de azi, ajunsă în anii noştri în centrul oraşului...

Am vizitat-o ieri pe Suzana Pop. Locuieşte cu fiica sa Rozalia Peptea. Era la

(Continuare în pagina 11)

CONSTANTIN MUSTAŢĂ

GÎNDIREA ŞI PRACTICA ŞTIINŢIFICĂ ROMÂNEASCĂ ÎN MOMENTUL LOR DE MAXIMĂ ÎMPLINIRE

În puţine ţări ale lumii — şi o spunem cu bucurie şi mîndrie deschisă — femeile reprezintă, la fel ca în ţara noastră, o forţă atît de impresionantă şi se fac remarcate prin masiva, utila şi indispensabila lor prezenţă în conducerea treburilor politice, economice şi sociale ale statului. Avem astăzi aproape 2 300 de femei care ocupă funcţii de director şi director tehnic în diverse întreprinderi şi aproape 15 000 care fac parte din consiliile oamenilor muncii. Avem femei directori de centrale şi directori în ministere, miniştri, miniştri adjuncţi şi secretari de stat. Imensul lor aport material, spiritual, moral şi uman, atît de relevant în anii puterii populare şi în mod deosebit în perioada ultimului deceniu şi jumătate, reprezintă, în largul context al edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate, una din cuceririle fundamentale obţinute de poporul nostru sub conducerea Partidului comuniştilor, prin aportul decisiv, determinant, al secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, prin contribuţia de seamă a tovarăşei Elena Ceauşescu, personalitate marcantă a vieţii politice, sociale, economice şi ştiinţifice din România, simbol viu şi întruchipare a virtuţilor tradiţionale ale femeii române.

„Experienţa dezvoltării istorice a României — a ţinut să sublinieze tovarăşul Nicolae Ceauşescu, referindu-se la condiţiile esenţiale care au permis afirmarea plenară a femeilor — **demonstrează că premisa fundamentală a libertăţii şi egalităţii depline a femeii, a afirmării ei neîngrădite, în toate compartimentele vieţii sociale, a participării conştiente la făurirea noului destin al poporului o constituie lichidarea relaţiilor bazate pe exploatare şi asuprire socială şi naţională, a inegalităţii şi discriminărilor economice şi politice, instaurarea unor raporturi echitabile între toţi membrii societăţii, dezvoltarea unei largi democraţii care să permită antrenarea întregului popor la conducerea societăţii. Pe baza acestor profunde schimbări revoluţionare, femeile joacă astăzi în România un rol hotărîtor în întreaga viaţă economică şi socială, în conducerea statului, reprezintă o forţă remarcabilă a progresului, a asigurării prosperităţii patriei".**

Femeia şi-a demonstrat activ minunate şi neaşteptate disponibilităţi pentru activităţi dintre cele mai diverse şi în primul rînd impresionanta sa vocaţie ştiinţifică, contribuţia sa de urgenţă în domenii ale cercetării fundamentale şi aplicative, surse inepuizabile ale progresului multilateral. Sîntem martorii unui proces direct, ai unor împliniri legice, rezultate prin marea capacitate a comuniştilor români de a transforma în fapte vocaţia unui întreg popor, în cadrul căruia femeia a dovedit mai mult decît

(Continuare în pag. 2)

LIVIU MAIOR

„Am considerat întotdeauna că nu există o satisfacție mai mare decît aceea de a sluji cauza clasei muncitoare — din rîndurile căreia m-am ridicat — cauza celor mulți, cauza Partidului, a poporului meu"

Acad. dr. ing. ELENA CEAUȘESCU

Pictură de CORNELIA IONESCU-DRĂGUȘIN

GÎNDIREA ȘI PRACTICA ȘTIINȚIFICĂ ROMÂNEASCĂ ÎN MOMENTUL LOR DE MAXIMĂ ÎMPLINIRE

(Urmare din pagina 1)

oricînd o autentică afinitate pentru munca de cercetare, unde se impune prin competență și, deopotrivă, prin multă vigoare, exigență, seriozitate. Și relevînd aceste calități atît de proprii tovarășelor noastre de viață, o datorie de conștiință ne îndeamnă să ne amintim, de fiecare dată, cu admirație, cu profundă stimă și înaltă prețuire exemplul luminos pe care ni-l oferă în această privință, ca și în multe altele, viața și activitatea tovarășei Elena Ceaușescu, proeminentă personalitate politică, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, remarcabil om politic și savant de renume internațional.

Încadrată din fragedă tinerețe în mișcarea muncitorească, în activitatea revoluționară a Uniunii Tineretului Comunist și apoi a Partidului Comunist Român, animată de nestrămutate sentimente de dragoste și devotament pentru cauza partidului și poporului nostru, luptînd cu mult curaj alături de marele fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în focul marilor bătălii de clasă și antifasciste de eliberare socială și națională a patriei, tovarășa Elena Ceaușescu a devenit o militantă de frunte a partidului și statului nostru, munca sa fiind un însemnat aport în viața politică, socială și științifică a României. Stăruitoare s-a dovedit astfel preocuparea și grija permanentă a tovarășei Elena Ceaușescu pentru condițiile de muncă și viață ale femeilor, pentru promovarea lor, pentru protecția mamei și copilului, preocupări care au însuflețit și au dinamizat aplicarea în viață a principiilor programatice consacrate creșterii rolului femeilor în viața societății noastre.

Exemplu pentru toate femeile din țara noastră, relevantă în conștiința unei întregi națiuni, se dovedește a fi neobosita și prodigioasa activitate a tovarășei Elena Ceaușescu în domeniul gîndirii și practicii științifice, în calitate de cercetător și conducător al unor compartimente cheie ale științei și tehnicii naționale. Cel mai mare institut de cercetări de profil din țară, Institutul Central de Chimie — ICECHIM — a fost condus cu deosebită competență, ani la rînd, de tovarășa Elena Ceaușescu. Cercetările întreprinse personal și împreună cu colectivul pe care l-a coordonat, privind fabricarea cauciucului poliizoprenic, s-au finalizat în rezultate de excepție, demonstrate prin aplicarea lor în industrie și onorate în țară și peste hotare prin aprecieri elogioase și importante distincții științifice. Mai recent, cercetările științifice conduse de tovarășa Elena Ceaușescu au în vedere obținerea unor elastomeri diferiți de cauciucul natural.

În momentul de față, după cum se știe, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu coordonează la nivel național, în calitate de președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, întreaga cercetare științifică românească, acordînd o atentă expresie dezvoltării continue a nivelului științific și aplicațiilor ei printr-o integrare strînsă între cercetarea științifică, învățămînt și producție, în lumina hotărîrilor și documentelor Congresului al XII-lea, care impun ridicarea cercetării științifice autohtone la o nouă calitate, la cerințele impuse de marile obiective ale dezvoltării României, a tehnicii și tehnologiilor de vîrf, la cerințele exigenței mondiale.

Prezența activă, în viața politică, internă și externă, în rezolvarea promptă și lucidă a problemelor construcției socialiste, promotoare a progresului și gîndirii novatoare și mărturisind o grijă statornică pentru afirmarea femeilor, pentru întărirea familiei și educarea copiilor și tineretului în spiritul nobilelor virtuți ale poporului nostru — tovarășa Elena Ceaușescu rămîne în permanență un însuflețitor exemplu pentru femeile României, pentru întregul nostru popor. **„Am considerat întotdeauna că nu există o satisfacție mai mare decît aceea de a sluji cauza clasei muncitoare — din rîndurile căreia m-am ridicat — cauza celor mulți, cauza Partidului, a poporului meu"**, a ținut să mărturisească tovarășa Elena Ceaușescu în cuvinte de o atît de aleasă simplitate și simțire, ce sintetizează o adevărată profesiune de credință și concepție de viață.

Acum, la început de an, și la confluența celor două cincinale, în pragul unei noi etape de împliniri multiple, momentul aniversar se impune inimii și cugetului nostru nu numai prin solemnitatea lui, ci în primul rînd prin bucuria și legitima mîndrie de a avea în fruntea partidului nostru comuniști investiți cu atît de înalte virtuți profesionale, civice și morale, oameni ca tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășa de viață a comunistului de omenie, a marelui om politic și înflăcăratului patriot, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, arhitectul României moderne și cîrmaciul destinului național al poporului nostru.

Mărturisind o caldă și profundă recunoștință pentru activitatea neobosită închinată de tovarășa Elena Ceaușescu fericirii și prosperității poporului nostru, idealurilor măreți ale socialismului și comunismului, îi urăm din toată inima viață lungă și sănătate, putere de muncă pentru împlinirea cu succes și pe viitor a înaltelor misiuni cu care a fost investită de partid și de poporul nostru.

Vă știm lumina dulce

Vă știm aripa dreaptă
A zborului ce suie,
Născută din iubirea
Acestui brav popor.

Vă știm lumina dulce
Ce vindecă, mîngîie,
Și inima ce bate
Adînc în tricolor.

Idealul Vă e lupta,
Iar crezul — biruința,
Alături de Eroul
Mai mare-ntre eroi.

Ne-ați fost, ne sînteți încă
Nădejdea, năzuința :
De-aceea-n lupta țării
Sîntem prezenți și noi.

Găsească-Vă în pace
Tot anul care vine,
Mulți ani după acesta
Ferice să Vă fie,

Întru-nălțarea gîntei
Și-a ei viitorime,
Pentru a noastră mîndră
Și scumpă Românie !

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Legătura de suflet cu țara

Există o noțiune pe care o prețuiesc în mod cu totul deosebit — aceea de **activist**. Există și o expresie al cărei conținut mi se pare a desemna inepuizabile resurse umane — aceea de **activist de partid**. Atunci cînd formulez pluralul — activiști — am sentimentul că am spus totul. Asta pentru că ACTIVIȘTII s-au născut din speranță și din luptă. Din speranța într-o viață umană și din lupta luminii împotriva beznei. Martiriul de-a lungul istoriei al multora dintre ai lor i-a ridicat la înălțimi de legendă. Personalități distincte și distinse s-au avîntat în lupta pentru Om avînd ca armă luciditatea pe care o dă experiența și calmul pe care îl dă certitudinea. Ei urăsc glazura mincinoșilor de tot felul, ei cultivă cea mai frumoasă floare din grădina spiritului : sinceritatea. Sînt oameni simpli fiindcă simplitatea este intrarea la esență, iar simplismul — arcul de triumf al șablonului. Cuvîntul lor de ordine a fost, este și fi-va : unire. Prietenii muncii și ai umanismului înțeles ca o problemă a realității sociale, nicidecum ca simplu exercițiu teoretic. Catalizatori ai înțelepciunii colective, activiștii sînt galeria cu viță nobilă a societății noastre socialiste, sînt conștiința neamului nostru de români. Și, cu toate că sînt cetățeni ai lumii, ei sînt în primul rînd cetățeni ai țării care i-a zămislit. Ceea ce vor ei este ca România să ajungă cetate de scaun a omeniei. Sînt, deci, voința poporului și a Partidului Comunist Român. Sînt mii și mii. În fruntea lor, tovarășul Nicolae Ceaușescu — cel mai iubit fiu al poporului român, președintele republicii, secretarul general al partidului nostru — și tovarășa Elena Ceaușescu. Rîndurile de mai sus le-am așternut gîndindu-mă în primul rînd la iubiții noștri conducători de partid și de stat, la ceea ce reprezintă pentru noi și pentru țară, pentru conștiința politică a umanității. Tovarășei Elena Ceaușescu, acum, la început de an nou, îi spunem — cu prețuirea și recunoștința din totdeauna — LA MULȚI ANI și o asigurăm că noi, femeile acestui pămînt, vedem în întreaga-i activitate exemplul cel mai înalt de trăire revoluționară, de dăruire pentru cauza socialismului și comunismului în România. Pentru noi, tovarășa Elena Ceaușescu — cea mai de seamă fiică dintre cele mai de seamă fiice ale acestui neam de dincolo de milenii — este imaginea — simbol de femeie-mamă și soție, de femeie-cetățean, de femeie-revoluționar, de femeie-savant, de femeie-activist al Partidului Comunist Român. Deci, înalte calități umane pentru care este deopotrivă apreciată și iubită și pe care le etalează într-o perpetuă și niciodată dezmințită LEGĂTURĂ CU ȚARA.

Este această legătură — nenumărate vizite de lucru, însoțindu-l pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, pe ceilalți tovarăși din conducerea de partid și de stat — nu întotdeauna peste ani în orașele și satele țării, ca musafiri ocazionali, ci ca participanți activi la marile transformări petrecute în anii noștri, dornici să lege prezentul de trecut și viitor. Nici că se poate o mai sinceră, mai impresionantă dovadă a legăturilor cu țara, cu locurile scumpe nouă pentru că am investit în ele muncă, zile și nopți, pentru că am zidit în temelia lor credințe, aspirații și suflete ! Niciodată conducătorii acestei țări, chiar și cei mai iubiți și slăviți, niciodată, zic, n-au avut atîtea legături de suflet cu țara, cu oamenii acesteia. Oricare observator de bună-credință al vieții publice de la noi poate afirma cu mîna pe inimă că nici un eveniment cu adevărat important din istoria ultimelor trei cincinale românești nu s-a petrecut fără participarea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu. De nenumărate ori i-am întîmpinat și înconjurat cu dragoste și bucurie în întreprinderea noastră de tractoare, în orașul Brașov. Dar la fel sînt primiți peste tot, indiferent unde poposesc, fie că trec pe la locurile de muncă ale muncitorilor și țăranilor, la întrunirile lor, acolo unde se dezvăluie un fel nou de a fi și a gîndi, unde sînt preocupări, treburi urgente și planuri de perspectivă, unde sînt greutăți și se caută soluții, unde se nasc satisfacții nu numai pentru o viață, ci și pentru o istorie. Totdeauna am remarcat cu prilejul acestor vizite de lucru capacitatea de a pătrunde în miezul lucrurilor, discernămîntul desăvîrșit. De fiecare dată, în dezbateri deschise, se aflau cele mai arzătoare probleme ale muncii și ale reușitelor de mai tîrziu. De fiecare dată sfatul era nu numai bine primit, ci și bine privit și binevenit, iar vorba din inimă — un îndemn pentru mai mult și mai bine. Cînd aud, ori cînd citesc că tovarășul Nicolae Ceaușescu, însoțit de tovarășa Elena Ceaușescu întreprind o vizită de lucru în cutare sau cutare loc, eu, precum toți ai noștri îi știm pe primii doi activiști ai partidului nostru ca fiind permanent **acolo**, permanent **de acolo**.

Adică din România. Adică de pe tot locul de unde astăzi se înalță un puternic și sincer LA MULȚI ANI CU SĂNĂTATE.

Inginer EUGENIA BUTNARIU
secretară cu probleme sociale
la Comitetul de partid al Întreprinderii de tractoare Brașov

„Ani mulți și multă sănătate, cu țara să-nfloriți în libertate!"

Era marți, 30 decembrie, și era în prag de An nou, cînd sufletul tînăr al României, cu tot ce are mai frumos, mai înălțător și mai cutezător a răsunat, în fața sediului Comitetului Central al partidului, într-un cîntec drag nouă tuturor, un cîntec luminos de „La mulți ani!", înțesat de urări de sănătate, fericire și viață lungă, de nesecată putere de muncă pentru binele întregului popor, pentru înflorirea patriei socialiste, pentru viitorul ei comunist, urări adresate, de cei veniți în Piața Palatului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, tovarășei Elena Ceaușescu, celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat. Se înălța această urare, urare amplificată de voința întregului popor, din piepturile sutelor de copii și tineri — școlimi ai patriei, pionieri și uteciști, elevi, studenți, muncitori și militari, cărora, în dragostea lor, li se alăturară un mare număr de bucureșteni. A fost o manifestare entuziastă, perpetuînd, în peisajul nou al civilizației socialiste, străbunele datini inspirate **de și din** munca și traiul poporului nostru aici, de aspirațiile lui spre o viață mai bună, dar a fost, în același timp, o nouă și puternică expresie a dragostei fierbinți și a profundei recunoștințe pe care întregul tineret al țării le poartă partidului, secretarului său general, pentru condițiile minunate de învățătură și de muncă pe care le au azi în România socialistă.

Cetele de urători au fost primite cu nespusă căldură și dragoste părintească de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de tovarășa Elena Ceaușescu, de tovarășii: Ilie Verdeț, Iosif Banc, Emil Bobu, Cornel Burtică, Virgil Cazacu, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Constantin Dăscălescu, Ion Dincă, Janos Fazekaș, Ludovic Fazekas, Cornelia Filipaș, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Aneta Spornic, Virgil Trofin, Ștefan Andrei, Mihai Gere, Suzana Gâdea, Ion Ioniță, Ana Mureșan, Elena Nae, Marin Rădoi, Ion Ursu, Richard Winter, Marin Vasile, cărora sutele de tineri, îmbrăcați în frumoase costume naționale, în mișcarea lentă a horelor sau în iureșul călușului, le adresează: „Conducerii de partid și de stat / an în realizări bogat / sănătate, omenie, / țara zilnic să vă fie / dragostea cea mai curată".

Răspunzînd cu dragoste colindătorilor, întregului alai, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit un cald cuvînt, adresat copiilor, tinerilor, tuturor celor prezenți, în care s-a referit la rezultatele de seamă cu care poporul nostru a încheiat anul 1980, cincinalul 1976—1980 și deceniul anilor '70, în toate domeniile de activitate. Aceste realizări au făcut țara noastră mai bogată, viața mai senină și mai frumoasă, tinerețea mai fericită. Fericirea, deci, își are izvorul în munca poporului nostru, a eroicei noastre clase muncitoare, a țărănimii și intelectualității, a celorlalte categorii de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, aflate într-o strînsă unitate în Frontul Democrației și Unității Socialiste, înfăptuind politica partidului comunist de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, de asigurare a bunăstării și fericirii poporului, a independenței și suveranității României. **„Este adevărat,** sublinia secretarul general al partidului, **a fost un deceniu de muncă și luptă, a fost un cincinal de muncă și luptă. Au fost și multe greutăți. A trebuit să urcăm, să străbatem drumuri necunoscute; dar trebuie să spunem acum, la acest sfîrșit de an și început de nou an și de un nou deceniu, că politica Partidului Comunist Român s-a dovedit în întregime justă. Faptele, viața au demonstrat că numai și numai o asemenea politică, izvorîtă din realitățile și năzuințele întregii noastre națiuni, asigură victoria socialismului, independența, pacea poporului nostru și întregii lumi".** Și ca de fiecare dată, și cu acest prilej secretarul general al partidului a vorbit copiilor, tinerilor, celor care vor răspunde mîine de soarta țării, a omenirii, le-a vorbit despre PACE, despre viața lor liberă și fericită, trăită în pace și în bucurie, dar le-a amintit, spre pildă, că și în acest prag de nou an, în unele țări de pe planeta Pămînt cad bombe ucigătoare, mor copii și mame, mor femei și bărbați, se acumulează noi și noi armamente ucigătoare, cheltuielile militare depășind suma de 500 miliarde de dolari anual! Aceste cheltuieli apasă greu pe umerii popoarelor, ele au devenit cauza principală a crizei mondiale, una din cauzele principale ale instabilității care are loc în viața economică și politică internațională. În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vorbit despre voința popoarelor care se ridică împotriva politicii de forță și dictat, imperialiste, împotriva războiului și înarmării, despre lupta acestor popoare iubitoare de pace, luptă care demonstrează că stă în puterea lor ca, acționînd unite, să oprească activitatea forțelor imperialiste, a celor care duc o politică de război.

„Ca și voi, dragi copii și tineri, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, **copiii de pretutindeni, în acest prag de an nou, urează familiilor, popoarelor lor o viață mai bună, mai demnă, urează pace și prietenie. Cred că nu există în lume copii care să nu-și pună gîndurile și speranțele lor în cei care pot face mai mult pentru ca anul viitor să ducă la diminuarea încordării internaționale, să pună capăt cursei înarmărilor, să deschidă calea unei lumi mai drepte și mai bune, să fie anul care să deschidă calea păcii trainice pe planeta noastră".**

În încheierea cuvîntării sale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a urat tuturor copiilor României socialiste o viață cît mai senină, copilărie și tinerețe fericite, să învețe și iar să învețe, să-și însușească cele mai minunate cuceriri ale științei și culturii, să facă totul pentru a deveni cetățeni demni ai României socialiste, constructori ai socialismului și comunismului în țara noastră. Totodată, tovarășul Nicolae Ceaușescu a urat, pentru minunatul tineret al patriei noastre, fericire și îndemnul de a învăța, învăța și iar învăța, de a fi și în continuare prezenți pe șantierele țării, acolo unde se nasc adevărații eroi ai comunismului, ai libertății României; a urat pentru țărănime și pentru intelectualitatea patriei, a urat în final pentru eroica noastră clasă muncitoare, „pentru a sintetiza, de fapt, sublinia secretarul general al partidului, în ea urarea pe care o adresez minunaților noștri constructori ai socialismului și comunismului", a urat tuturor oamenilor muncii fără deosebire de naționalitate, întregului nostru popor, unit în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, bunăstare și succese în întreaga activitate. Și în încheiere a adresat partidului nostru comunist urarea fierbinte de a fi întotdeauna la datorie, de a-și întări unitatea și forța de luptă, de a conduce cu pași siguri întreaga noastră națiune pe drumul păcii.

N. GRIGORE ■

Mesajul de Anul nou adresat întregului nostru popor, la posturile de radio și televiziune, de tovarășul Nicolae Ceaușescu

(Urmare din pag. 1)

astăzi, cînd, liber și stăpîn pe destinele sale, muncește pentru propria lui bunăstare și fericire.

Am deplina convingere că anul 1981, cincinalul în care intrăm vor aduce poporului român noi și mari realizări în muncă și în viață, vor spori tezaurul avuției naționale, ridicînd pe o treaptă superioară nivelul de trai material și spiritual al întregii națiuni. Garanția mersului nostru neabătut înainte o constituie eroica noastră clasă muncitoare — care își îndeplinește cu cinste și succes misiunea istorică în construcția socialistă din România — o constituie minunatul nostru popor, făuritor entuziast al noii orînduiri. Un factor hotărîtor îl reprezintă, de asemenea, afirmarea puternică a rolului conducător al partidului, întărirea unității sale, politica lui științifică, realistă, pe care o înfăptuiește neabătut, în strînsă unitate, întreaga noastră națiune socialistă.

DRAGI TOVARĂȘI ȘI PRIETENI, CETĂȚENI AI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA,

Anul 1980 s-a caracterizat prin intensificarea contradicțiilor pe plan internațional, ca urmare a politicii de reîmpărțire a sferelor de influență, a politicii imperialiste de forță și dictat. S-au agravat criza economică și instabilitatea, s-au ivit noi conflicte militare, care pun în pericol pacea și independența popoarelor, securitatea întregii omeniri. Totodată, s-a intensificat lupta popoarelor, a forțelor progresiste împotriva politicii imperialiste, s-au obținut noi succese în lupta de eliberare națională și socială. În aceste condiții, imperativul suprem este unirea tot mai strînsă a eforturilor popoarelor pentru oprirea încordării internaționale, reluarea și continuarea politicii de destindere, rezolvarea tuturor conflictelor numai și numai pe calea pașnică, a tratativelor.

În ce o privește, România va promova și în viitor, cu toată hotărîrea, politica sa de destindere, pace și colaborare, va face totul pentru a-și aduce contribuția la cauza securității și colaborării pe continent și în întreaga lume. În acest scop, întărim colaborarea și solidaritatea cu toate țările socialiste, și în primul rînd cu cele vecine, cu partidele comuniste, muncitorești, cu clasa muncitoare, cu forțele progresiste, antiimperialiste de pretutindeni. În slujba aspirațiilor vitale de pace și progres ale omenirii, colaborăm de asemenea cu țările în curs de dezvoltare, cu țările capitaliste, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Militățm neabătut pentru afirmarea în relațiile internaționale a principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, pentru renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, pentru dreptul fiecărui popor de a fi stăpîn pe destinele sale, de a se dezvolta liber și independent.

Vom acționa în continuare pentru desfășurarea cu succes a lucrărilor reuniunii de la Madrid, astfel încît aceasta să răspundă pe deplin așteptărilor popoarelor, să impulsioneze înfăptuirea prevederilor Actului final adoptat la Helsinki, să ducă la organizarea unei conferințe consacrate dezarmării și încrederii pe continentul nostru, la extinderea contactelor și colaborării în Europa, la depășirea divizării ei în blocuri militare sau de altă natură. Sîntem în mod ferm pentru o Europă unită, în care să se respecte diversitatea de orînduiri și specificul fiecărei națiuni. Sîntem pentru o Europă care să ofere omenirii un model de relații internaționale, de unitate nouă, bazată pe colaborarea între țările cu orînduiri sociale diferite.

Țara noastră va milita și în viitor neobosit pentru înfăptuirea marelui deziderat al dezarmării, și în primul rînd al dezarmării nucleare. Minunatele cuceriri ale științei și tehnicii moderne să fie puse în întregime nu în slujba distrugerii și a războiului, ci a bunăstării și fericirii popoarelor! Toate națiunile lumii să se ridice cu hotărîre pentru apărarea dreptului fundamental al omului — dreptul la viață, la pace, la existență liberă.

Vom sprijini, în continuare, neabătut, eforturile pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, bazate pe deplină echitate și egalitate, care să asigure progresul mai rapid al tuturor țărilor și, în primul rînd, al celor rămase în urmă, să înlesnească accesul larg al popoarelor la cuceririle științei și tehnicii înaintate. Soluționarea justă și durabilă a problemelor complexe mondiale impune participarea activă, nemijlocită, în condiții de deplină egalitate, a tuturor statelor la viața internațională — un rol însemnat avînd, în această privință, țările mici și mijlocii, țările în curs de dezvoltare, țările nealiniate, care constituie marea majoritate a lumii și sînt profund interesate în lichidarea vechii politici imperialiste de dominație și asuprire, în promovarea unei politici noi, de destindere, independență și pace.

Intrînd în anul 1981, privim cu optimism viitorul, avînd încrederea că, în ciuda problemelor deosebit de grave existente în viața internațională actuală, popoarele, forțele înaintate de pretutindeni, acționînd unite, pot face să triumfe cauza destinderii, a libertății și independenței naționale, a păcii și progresului pe planeta noastră.

DRAGI TOVARĂȘI ȘI PRIETENI,

Fie ca noul an — 1981 — să aducă patriei și poporului nostru noi și tot mai mari succese pe calea dezvoltării economico-sociale, a creșterii gradului de civilizație și bunăstare, a întăririi independenței și suveranității patriei!

Fie ca anul pe care-l începem să aducă tuturor popoarelor victorii tot mai mari în lupta pentru progres și independență, pentru pace și securitate, pentru o lume mai bună și mai dreaptă!

Vă urez, dragi compatrioți, realizări și satisfacții depline în muncă și în viață, împlinirea tuturor dorințelor de mai bine, multă sănătate și fericire!

Vă adresez tuturor, din toată inima, tradiționala urare: „LA MULȚI ANI!"

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la primirea corpului diplomatic

Potrivit unei frumoase tradiții, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit marți, 30 decembrie, pe șefii misiunilor diplomatice, pe reprezentanții unor organizații internaționale acreditați în țara noastră, care au prezentat felicitări cu prilejul Anului nou și al celei de-a XXXIII-a aniversări a proclamării Republicii. Au participat tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Ilie Verdeț, Gheorghe Rădulescu, Cornel Burtică, Virgil Cazacu, Nicolae Constantin, Ion Dincă, Gheorghe Oprea, Ștefan Andrei, Aurel Duma, ministru secretar de stat la Ministerul Afacerilor Externe, Silviu Curticeanu, secretar prezidențial și al Consiliului de Stat.

Luînd cuvîntul, decanul corpului diplomatic, ambasadorul Uniunii Sovietice, Vasili Ivanovici Drozdenko, a spus printre altele: „Aceasta ne oferă plăcuta posibilitate de a vă transmite, în numele corpului diplomatic din București, dumneavoastră, stimate tovarășe președinte, stimatei tovarășe Elena Ceaușescu, poporului român cordiale felicitări cu prilejul anului 1981 care se apropie și de a vă exprima urările noastre cele mai bune". În continuare, decanul corpului diplomatic s-a referit la faptul că anul care a trecut a fost un an de activitate creatoare, un an de noi și importante succese cucerite de poporul român pe calea construcției socialiste, pe calea întăririi potențialului nostru economic. Vorbitorul s-a referit la noile sarcini, la noile orizonturi pe care forumurile de partid și de stat care au avut loc recent în țara noastră le-au stabilit pentru anul 1981. „Și noi urăm din toată inima, a spus șeful corpului diplomatic, poporului român, dumneavoastră personal, să îndepliniți cu succes obiectivele stabilite pentru dezvoltarea multilaterală a țării dumneavoastră". Referindu-se în continuare la situația politică de pe arena internațională, la lupta activă a popoarelor pentru întărirea păcii și securității, pentru continuarea destinderii, vorbitorul a subliniat rolul țării noastre în lupta pentru această cauză, rodnica activitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, desfășurată în scopul destinderii, al asigurării păcii și progresului: „Cunoaștem cu toții și dăm o înaltă apreciere rolului personal al dumneavoastră în înfăptuirea marilor și importantelor prefaceri din România, activitatea dumneavoastră în dezvoltarea economică și socială a țării... dăm o înaltă apreciere acțiunilor active ale țării dumneavoastră, rodnicei activități desfășurate de dumneavoastră personal pentru pace și dezvoltare a colaborării internaționale". În continuare, șeful corpului diplomatic s-a referit la faptul că în lume mai există focare de război, neînțelegeri, că înarmările capătă un caracter tot mai primejdios și că misiunea popoarelor iubitoare de pace este de a lupta pentru salvarea păcii.

Mulțumind pentru urările și felicitările adresate, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Referindu-se la realizările poporului român obținute în anul, în cincinalul și chiar în deceniul care a trecut, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus că avem multe împliniri, cu toate că au mai existat și unele lipsuri și greutăți. Dar în lupta sa pentru o societate mai bună și mai dreaptă, poporul nostru a obținut succese în dezvoltarea forțelor de producție, în sporirea avuției naționale, în ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului. Referindu-se la deceniul care a trecut, șeful statului român a relevat faptul că acesta a marcat cîteva momente importante în direcția destinderii și păcii, a afirmării independenței naționale a popoarelor, dovadă că, chiar în anul 1980, noi popoare și-au cucerit independența națională, apropiind lichidarea cu desăvîrșire a dominației colonialiste, a asupririi unor popoare de către altele. Încheierea anului a fost marcată, în Europa, de începerea reuniunii de la Madrid pentru securitate și cooperare pe continent. „Noi salutăm, a spus șeful statului român, faptul că au triumfat înțelepciunea, rațiunea, că reuniunea a putut să-și încheapă lucrările, iar, în ultima parte, aceste lucrări chiar să se desfășoare într-o atmosferă mai liniștită de lucru, cea ce corespunde intereselor tuturor popoarelor din Europa". Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat în continuare dorința poporului român de a trăi în pace și înțelegere cu toate popoarele lumii, dorința sa fermă de a-și înfăptui mărețele sarcini puse în fața sa de noul plan cincinal, dorința sa de a colabora larg cu toate statele, mai ales cu vecinii noștri, cu țările din Balcani, dorința poporului român ca toate conflictele, care din păcate nu puține sînt acum în lume, să fie soluționate pe calea tratativelor. „Cred că cea mai bună urare pe care o putem face astăzi popoarelor noastre, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, este de a se opri politica de forță, de a se pune capăt conflictelor militare, de a se da o perspectivă nouă, astfel ca anul 1981 — prin care marcăm începutul deceniului anilor 1980 — să fie un an de trecere la o politică reală de destindere, de colaborare și pace... a doua urare pe care aș dori să o adresez este aceea de a se trece la oprirea cursei înarmărilor, a creșterii cheltuielilor militare și la stabilirea unor măsuri concrete de reducere treptată și echilibrată a acestora". În continuare tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a referit la faptul că România, ca țară în curs de dezvoltare, este strîns legată prin întreaga sa activitate de țările care trăiesc în sărăcie, care luptă din greu pentru a-și asigura progresul economic și social. Decalajul dintre bogați și săraci s-a accentuat, de aceea țările în curs de dezvoltare își pun speranța că anul 1981, noul deceniu care începe, să marcheze un anumit progres în direcția soluționării problemelor subdezvoltării, a realizării noii ordini economice internaționale. Lumea nu va mai putea suporta un deceniu de accentuare a subdezvoltării, iar tinderea, pacea, progresul economic și social sînt strîns legate de soluționarea acestei probleme de care depind viața și bunăstarea a două treimi din omenire. Trebuie, de asemenea, adoptate măsuri de soluționare a crizei economice mondiale, începută în țările dezvoltate și simțită în toate țările, printr-o colaborare pe principiile egalității și avantajului reciproc, care să asigure și o așezare mai dreaptă a greutăților pricinuite de ea, greutăți care să nu fie așezate numai în spatele celor săraci. Dorința României, a subliniat șeful statului român, este să colaboreze cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, să ne aducem contribuția la realizarea unor relații democratice, a unui climat internațional în care fiecare națiune să se simtă în siguranță, să se poată dezvolta în mod liber, la adăpost de orice agresiune. „V-aș ruga, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, să transmiteți șefilor de state pe care îi reprezentați cele mai bune urări din partea noastră, cu prilejul noului an, precum și urări de prosperitate, bunăstare, fericire și pace pentru popoarele dumneavoastră din partea poporului român".

G. NICOLAE

Viitorul începe azi

(Urmare din pagina 1)

și demnitate a vieții, la înălțimea eforturilor de muncă și de creație ale fiilor săi.

Cifrele cincinalului și cifrele anului ce-l deschide sînt, în acest sens, revelatoare. La sfîrșitul acestei etape se va realiza, spun aceste cifre, o producție globală de cel puțin 70 000 lei pe locuitor. Pe ansamblul țării, industria va atinge un ritm mediu anual de creștere de 9 la sută la producția netă și de 8 la sută la cea globală. Va continua, la o scară superioară, armonica distribuție a forțelor de producție în întreg spațiul țării, fiecare județ urmînd să realizeze, grație dotărilor economice cu care va fi investit și grație unei munci ridicate la noi parametri calitativi, o producție industrială de cel puțin 15 miliarde lei. Se va accentua caracterul modern, intensiv al agriculturii, va spori contribuția ei la dezvoltarea economiei și la ridicarea standardului de viață al populației. Investițiile, în cincinalul pe care l-am început, se vor cifra la 1 300 miliarde lei, echivalînd volumul total al investițiilor celor trei cincinale anterioare. România se va îmbogăți, în cincinalul 1981—1985, cu 1 200 noi capacități de producție. Se va ajunge, în România anului 1985, în fiecare județ, la cel puțin 400 de persoane ocupate la 1 000 de locuitori, vor deveni orașe încă 140 de localități rurale, se vor construi 1 100 000 de apartamente și numeroase edificii social-culturale. Se vor înregistra, în acești ani, substanțiale sporuri ale veniturilor celor ce muncesc, ale volumului desfacerilor de mărfuri, ale fondurilor destinate acțiunilor social-culturale. Ultimele, de pildă, vor marca, în 1981, o creștere de 5,6 la sută față de 1980, însumînd aproape 75,7 miliarde lei.

Sînt doar cîteva dintre cotele ce ne stau în față, cîteva din obiectivele marii curse a viitorului, în care ne-am angajat. Certitudinea că aceste obiective vor fi atinse ne-o dă însăși condiția noastră, condiția fizică a unei țări care, în anii socialismului, și cu deosebire în ultimul deceniu și jumătate, a pășit în era performanțelor, a victoriilor de anvergură pe multiple planuri. Dar performanțele, se știe, nu se obțin ușor, ele înseamnă trudă, efort eroic, încordare perpetuă, ades asceză, sacrificii, privațiuni. Ele impun autorilor lor o formulă de viață aparte, care iese din granițele obișnuitului, obligîndu-i să trăiască într-un anume chip, cu o anume conștiință a timpului. Dacă ridicăm ideea de înfruntare cu ziua la scara milioanelor de oameni care compun un popor — a milioanelor de autori de performanțe, de mari victorii pe tărîmul economiei, al științei, al tehnicii, al înaintării pe toate planurile — obținem o vagă imagine a ceea ce se cheamă, cu un cuvînt obișnuit, efort. Dacă ne închipuim o greutate trasă pe scripeți, sporind deci cu fiecare centimetru, cu fiecare treaptă — dacă ne închipuim această greutate împinsă zilnic în sus, printr-un zilnic și consecvent efort de 365 de zile, dacă ne închipuim că între această greutate și cei care o împing se creează o teribilă tensiune, care crește cu cît povara urcă mai sus, care crește progresiv, uneori în proporții geometrice, cu fiecare din cele 365 de trepte — vom avea imaginea concretă a ceea ce se poate numi efortul social al unui an. Dacă împărțim la 365, după ce în prealabil am înmulțit cu 22 de milioane, vom obține echivalentul de eroism al unei zile.

Aceasta înseamnă că anul pe care l-am început, deschizător al unei etape de o unică anvergură a muncii și a împliniri-lor ei, va fi compus din zile, ceasuri și clipe care ne vor solicita cu o nouă intensitate. Aceasta înseamnă că nu vom avea de-ajuns inimă să-i dăm omenirii noastre truditoare, muncitorilor, țăranilor, cărturarilor, cîtă inimă vor pune în marea cursă pentru atingerea cifrelor viitorului. Dar fiecare ținem un creion în mînă și toți știm să facem socoteli. Le face toată țara. Fiindcă cine muncește trebuie să știe pe ce se bizuie, ce va însemna munca lui. Cînd vom alinia, la sfîrșitul anului și al cincinalului, bilanțul sarcinilor Congresului al XII-lea cu bilanțul realizărilor, vom vedea că, oricît de greu au atîrnat pe umerii țării sarcinile, darul de eroism, de cuceriri și victorii al oamenilor noștri va atîrna și mai greu.

Mărețele obiective care ne stau în față obligă însă la o nouă calitate sau la o nouă gospodărire, mai rațională, mai inteligentă, mai suplă, mai strîns racordată exigențelor noului, a eforturilor de muncă și de creație. Ni se cer, cu alte cuvinte, pe lîngă eforturi, știința articulării perfecte, la scara țării și a fiecărui loc de muncă, a acestor eforturi, știința de a le sincroniza și unifica, de a le fructifica mai eficient, astfel ca nici un strop, nici o picătură de energie să nu se piardă. Acumulînd un potențial economic valoros și modern, acumulînd o bogată experiență a demersului creator în toate sferele de activitate, trebuie să găsim, în chiar cadrul lor, acele latențe de energie, acele rezerve încă nesesizate sau insuficient explorate, acele pîrghii calitativ-productive ce, acționate cu competență, pot declanșa noi victorii, pot situa întreaga noastră activitate sub semnul robust al eficienței. Este vorba, în esență, de așezarea deplină a întregului nostru angrenaj economic și social-cultural în cadrul noului mecanism al autoconducerii muncitorești și al autogestiunii financiare, pe care se întemeiază atît planul național unic de dezvoltare cît și bugetul de stat. Se impune, în acest scop, așa cum s-a subliniat la Plenara C.C. al P.C.R. din 16—17 decembrie 1980, o lărgire a competențelor, dar și a responsabilității organelor colective de conducere, la toate nivelele, pentru ca principiile noului sistem de autoconducere și autogestiune să funcționeze din plin, pentru ca între ele și viață să nu se mai interpună nici un fel de abstracțiune, de amînări sau neconcordanțe. Încă de acum, de la începutul anului, trebuie încheiată elaborarea actelor normative care reglementează așezarea tuturor întreprinderilor și instituțiilor țării pe principiul autogestiunii financiare. Bugetul anului 1981 se bizuie integral pe capacitatea de sporire corespunzătoare a veniturilor, capacitate care, după cum s-a remarcat la recenta plenară, își trage sevele dintr-o arie clară, fermă conturată, de activități ce conțin, în substanța lor, numeroase resurse de valorificare a fondurilor și mijloacelor existente. Aceste resurse se găsesc nu în marginile, ci în însuși miezul incandescent al producției, decisiv pentru forța și valoarea întregului. Ele înseamnă, printre altele, exemplara îndeplinire a sarcinilor producției nete și fizice, inclusiv realizarea la termen și în condiții de calitate ireproșabile a producției destinate exportului, ele înseamnă îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, întărirea disciplinei tehnologice, reducerea cheltuielilor materiale, realizarea în cele mai bune condiții a investițiilor, eliminarea stocurilor supranormative, sporirea disciplinei și a răspunderilor organelor financiare și bancare. Ele înseamnă — așa cum sublinia secretarul general al partidului la Plenara din decembrie a C.C. al P.C.R. — **„accentuarea spiritului comunist de folosire rațională a mijloacelor de care dispunem la un moment dat și care trebuie utilizate cu maximum de eficiență, asigurîndu-se atît dezvoltarea societății, a bazei tehnico-materiale pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, cît și înfăptuirea programului social de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a poporului".**

Am pășit într-un nou an — an în care vom celebra un trecut de glorie, prin aniversarea a șase decenii de la întemeierea Partidului Comunist Român, an de pe culmea căruia privim către viitor mai încrezători ca oricînd — purtînd adînc gravate în minți și în inimi aceste vitale îndemnuri ale partidului, ale secretarului său general. Am pășit cu conștiința clară a eforturilor ce ne așteaptă, dar și a scurtării, mai mult ca oricînd, a distanței dintre efort și răsplata lui. Am pășit cu conștiința că visurile și aspirațiile noastre, strălucit întrupate în planurile partidului, nu se pot înfăptui decît prin aceste eforturi, prin munca, prin creația, prin ideile, căutările, inițiativele noastre, ale tuturor fiilor acestui pămînt, indiferent de naționalitate, prinși cu pasiune în marea competiție de producere a puterii și demnității României socialiste.

„Munții Carpați sînt o coloană vertebrală a existenței noastre pe acest pămînt!“

— Tovarășe Gheorghe Anghel, sîntem de mai bine de două ore în această minunată carte de istorie, deschisă tuturor, care este Muzeul „Unirii“ din Alba Iulia și al cărui director sînteți. Mi-ați promis totuși, îmi permit să vă reamintesc, o vizită scurtă — dar fără de care, cum spuneați, nu v-aș fi putut înțelege pe de-a întregul. Poate că ar fi totuși cazul să începem interviul pe care l-ați făgăduit ! Mai întîi v-aș întreba de ce muzeul pe care îl conduceți se cheamă „al Unirii“, și nu altfel ?

— Motivele sînt foarte multe și bine întemeiate. Muzeul urmărește să reflecte legăturile de unitate, existente din cele mai vechi timpuri, între românii din Transilvania și cei din celelalte provincii românești, legături care s-au păstrat ca un fir roșu de-a lungul întregii noastre existențe. Muzeul se găsește în Alba Iulia, adică în orașul cu putere de simbol pentru această unitate, dat fiind că istoria sa se confundă practic cu cele mai mari momente din istoria luptelor pentru continuitate și existență, pentru unirea întregului popor, „capitol“ important în istoria națiunii. Aceste momente sînt întinse pe un spațiu de timp foarte mare, de la neolitic și epoca daco-feudală, pînă la marele act al Unirii din 1918, fără să uităm nici un moment evenimentele legate de Mihai Viteazul, Horea, Avram Iancu și așa mai departe. Ei bine, așa cum probabil știți, toate aceste importante evenimente din viața românilor de pe orice meleaguri, ca și foarte multe altele, sînt strîns legate de Alba Iulia, pe acest loc desăvîrșindu-se, cum spuneam, și actul de constituire a statului național român modern, iar alegerea nu a fost fără îndoială deloc întîmplătoare ! Păstrăm astăzi cu sfințenie, tot în perimetrul muzeului, Sala Unirii — acolo unde s-au întîlnit delegații trimiși la marea Unire din anul 1918. Mai vreau să vă spun că muzeul a căpătat forma actuală în 1975, atunci cînd s-au sărbătorit aici 2 000 de ani de existență atestată documentar a orașului Alba Iulia și 375 de ani de la prima Unire a țărilor românești sub Mihai Viteazul.

— Tovarășe director, mai concret : cum se vede istoria noastră, privind, dacă vreți, de pe meterezele cetății de la Alba Iulia ?

— Din cele mai vechi timpuri ?

— Din cele mai vechi timpuri pînă astăzi...

— Atunci s-o luăm de la neolitic ! Aici s-au găsit culturi care veniseră de peste Carpați, așa cum altele s-au extins în sens invers, spre sud. De exemplu culturile ceramice de Cucuteni-Ariușd, cultura Coțofeni, cultura Noua și altele. Este o dovadă că Munții Carpați n-au fost niciodată o graniță adevărată în interiorul teritoriului românesc, ci mai curînd ei au constituit o coloană vertebrală a existenței noastre pe acest pămînt, în vremuri de răstriște locuitorii refugiindu-se în codrii munților, pentru ca apoi să coboare iarăși pe pămînturile lor. În epoca daco-romană, aici a existat mai întîi un centru al triburilor dacice, al „apulilor“, centru menționat de izvoare grecești. După cucerirea Daciei de către romani, Apoulonul s-a transformat în Apulum, oraș roman de mari proporții și însemnătate, a cărui populație o estimăm la circa 30 000 de locuitori. Orașul a continuat să aibă un rol foarte mare în romanizarea Daciei chiar după părăsirea lui de către romani, dată fiind continuitatea elementelor romane, prezente pe aceste locuri aproape fără întrerupere, pînă în evul mediu tîrziu, spre noile izvoare scrise. Vestigii de acest fel se găsesc pretutindeni la Alba Iulia, aș spune că aproape în fiecare curte, dar desigur că nu putem săpa chiar peste tot. Avem astăzi mărturii certe despre folosirea castrului roman în mod neîntrerupt, începînd din secolul al II-lea pînă la începutul secolului al XVIII-lea, desigur cu reparații importante în evul mediu. Acest castru a continuat să fie folosit ca o cetate de apărare a orașului de către principii transilvăneni, și vreau să rețineți că nu s-au folosit numai fundațiile, ci și unele elevații, ziduri chiar ! Aici era organizat centrul voievodal de Alba, a cărui existență a fost demonstrată fără putință de tăgadă, prin descoperirea marii necropole din nordul orașului Alba Iulia.

— Se vorbește mult de această necropolă, pe care academicianul Ștefan Pascu o numește „una dintre cele mai senzaționale și mai spectaculoase descoperiri arheologice de pe teritoriul patriei noastre în ultima vreme“ ! Vă rugăm, tovarășe Anghel, să explicați cititorilor noștri care este importanța acestei descoperiri și în ce constă în fapt senzaționalul ei.

— Aș vrea mai întîi să-mi exprim regretul că, într-un articol anterior, s-au strecurat cîteva aprecieri necolegiale privitoare la descoperirea propriu-zisă, pe care o consider prea mare pentru a deveni prilej de răfuială personală ! Revenind, două lucruri sînt importante în legătură cu necropola descoperită de curînd la Alba Iulia. În primul rînd este vorba despre proporțiile necropolei. Aproape 400 de morminte au fost descoperite pînă acum, iar în rezervația păstrată, prin bunăvoința forurilor județului pentru cercetări viitoare, alte 500 de morminte ar mai putea fi scoase la lumină. În al doilea rînd, trebuie subliniată perioada istorică din care fac parte mormintele amintite, ele fiind datate cu certitudine pentru secolele

Gheorghe Anghel, 45 de ani, născut în satul Șard, la 7 km de Alba Iulia. Părinții sînt țărani, dar mama vrea ca fiul ei să devină „domn“, drept pentru care îl ține la școală, sperînd să ajungă învățător. Absolvent, în 1953, al liceului pedagogic din Deva, va profesa meseria de învățător un singur an, în satul natal. În 1958 absolvă Facultatea de istorie din Cluj-Napoca cu „diplomă roșie“, avîndu-i profesori pe C. Daicoviciu, D. Prodan, I. Macrea, Șt. Pascu. Din 1959 lucrează la Muzeul „Unirii“ — Alba Iulia, al cărui director a devenit în 1971. Doctor în științe istorice, specialist în arheologie medievală. Autor al unor lucrări precum „Cetăți medievale din Transilvania“, membru al selectei Societăți internaționale de studii ale fortificațiilor medievale — „Château Gaillard“.

IX—XII, dar existînd și destule elemente din secolul al VIII-lea, necropola nefiind cercetată complet deocamdată. Ce trebuie să se rețină din aceste lucruri este simplu, și anume existența și dăinuirea mai bine de 4 secole a unei așezări de mărime și importanță excepționale, o așezare avînd caracter urban-rural, locuită de români — agricultori și crescători de animale, meșteșugari și negustori — urmașii daco-romanilor, așezare care își are începuturile în secolul al VIII-lea (deci într-o perioadă din cele puțin atestate pînă acum) și continuă probabil și după năvălirea tătarilor. Trebuie reținut că necropola prefeudală se suprapune peste cea romană, și că de asemenea găsim și morminte de incinerare, după ritul slav, lucru care indică atît continuitatea locuirii acestor meleaguri, cît și terminarea procesului de asimilare a elementelor slave.

— Cu alte cuvinte, o așezare foarte mare, puternic centru economic, cultural și politic, ocrotită în continuare de zidurile cetății romane !

— Da. Foarte probabil este vorba despre centrul unei formațiuni statale sau prestatale de caracter voievodal — Voievodatul românesc al Albei, i-am putea spune, așa cum erau altele în acea vreme, în alte părți ale Transilvaniei. Sau, cum spune academicianul Pascu „o „țară românească“ pe cursul mijlociu al Mureșului, avînd centrul la Alba Iulia, asemeni altor numeroase „țări“ ce împodobeau atunci toate teritoriile locuite de români».

— Dacă îmi dați voie, această așezare atestă nu numai continuitatea vieții românești pe aceste meleaguri, ci și continuitatea istorică a Albei în viața națiunii ! O verigă importantă, care face trecerea spre feudalism...

— Exact ! Revenind la datele cunoscute mai de multă vreme, este limpede că și în epoca feudală s-au desfășurat permanente legături economice între diferite regiuni locuite de români, pe ambele versante ale Carpaților, fiind continuate de asemenea legăturile culturale, de limbă, folclor și port popular. În paranteză fie spus, după părerea mea etnografia ar putea aduce încă multe dovezi în acest sens, dar preocuparea nu se află din păcate chiar la înălțime. Alba Iulia rămîne deci un mare centru al Transilvaniei, părerea mea fiind că pînă în secolul al XIII-lea aici a fost adevărata capitală a Transilvaniei ! Primii voievozi transilvăneni, să nu uităm, aveau și titlul de „comiți de Alba“, aici fiind probabil cel mai mare voievodat românesc, întins din Munții Apuseni pînă în Țara Birsei, încă înainte de cucerirea maghiară. Și, fără îndoială, comitatul s-a suprapus pe teritoriul voievodatului ! Alba a avut un rol foarte mare în viața culturală românească, fiind sediul unui episcopat încă din secolul X, cel care a fost ridicat de Mihai Viteazul la rangul de mitropolie. Această mitropolie, lucru semnificativ, Mihai a subordonat-o Mitropoliei din Tîrgoviște încă de la 1595, deci înaintea cuceririi Transilvaniei și înfăptuirii Unirii. Rețineți că deși unirea politică n-a rezistat după moartea lui Mihai, fiind prea multe forțe potrivnice la acea vreme, puntea peste Carpați, întinsă de la Alba Iulia la Tîrgoviște, a dăinuit timp de veacuri, funcționînd ca un factor de unitate etnică, tocmai în perioada cînd sîmburele conștiinței de neam prindea viață. S-au păstrat și întărit astfel legăturile culturale, spirituale — mai cu seamă că Alba Iulia devenise cel mai puternic centru de tipărituri din Transilvania, în secolul al XVII-lea. S-au tipărit aici peste 16 cărți, între care primul abecedar românesc, numit „Bucoavna de la Bălgrad“ (1699), sau „Noul testament de la Bălgrad“ (1648). În slavă, „Bălgrad“ înseamnă **cetatea albă**, deci cetatea de piatră cu alte cuvinte, iar asta era fără îndoială Alba Iulia !

— Ați amintit mai înainte de Mihai Viteazul. V-aș ruga să ne spuneți de care alte mari figuri istorice se leagă numele orașului Alba Iulia ?

— Să începem cu Iancu de Hunedoara, care a cîștigat la Sîntimbru la 1442, deci lîngă Alba Iulia, o bătălie decisivă, care i-a deschis cariera militară în Europa. Se pare că într-o primă fază a bătăliei el fusese învins, iar învingător a devenit abia după ce s-a refugiat în cetate și și-a strîns noi oșteni, desigur dintre cei din partea locului. Apoi, nu uitați că Mihai Viteazul a fixat aici sediul și capitala, organizînd prima cancelarie care emitea documente în limba română... Mai tîrziu se profilează distinct figura lui Horea, simbol al suferințelor românești, al miilor de iobagi români executați în Transilvania, cel care a adus jertfa supremă pentru cauza națiunii. De Alba Iulia se leagă și numele lui Avram Iancu, dar în afară de acesta se cuvine a-i aminti și pe Axente Sever, prefectul lui Iancu, sau Dionisie Pop Marțian, prefect de Sebeș și întemeietor al gîndirii economice românești, așa cum nu-i vom uita nici pe exponenții Școlii ardelene de la Blaj, aflată tot pe meleagurile Albei, acolo unde se formase noul focar al culturii românești în Transilvania. Toate aceste lucruri au determinat Consiliul național român central să aleagă, așa cum am spus mai înainte, în 1918, Alba Iulia drept locul de desăvîrșire a statului național român modern, o încununare a aspirațiilor de veacuri ale întregului popor. A fost desigur ca o răsplată pe care istoria a dat-o acestor meleaguri, simbolizată prin prezența a mai bine de 100 000 de oameni pe cîmpia de lîngă Blaj, udată de-a lungul veacurilor de sîngele atîtor jertfe și suferințe pentru întregirea neamului.

— Aș vrea să vă întreb un lucru : toate aceste lucruri, pe care le-ați spus atît de frumos aici, își regăsesc argumentele în dovezi materiale prezente în muzeul din Alba Iulia ?

— Bineînțeles. Îmi place să consider muzeul nostru drept una dintre marile instituții de cultură ale țării, un monument de istorie națională și de mîndrie etnică. Avem cam 100 000 de vizitatori pe an, dar după părerea mea numărul lor este încă mic. Alba Iulia n-ar trebui să lipsească din itinerarul nici unei excursii în Transilvania, fie că este vorba de turiști români sau străini, să nu fie doar o haltă între Sibiu și Cluj-Napoca ! Mă rog, asta e o altă poveste.

— Da și nu ! Tovarășe director, pentru finalul acestui interviu aș vrea să vă întreb ce alte lucruri se mai văd de pe meterezele cetății Alba Iulia, între zidurile căreia se adăpostește, dealtfel, unul dintre cartierele orașului de azi ?!

— Se vede bine, îmi dau seama la ce vă referiți, Alba Iulia de astăzi, oraș ridicat la rang de municipiu în urma dezvoltării sale deosebit de impetuoase în ultimii ani. În 1968, la noua organizare administrativ-teritorială a țării, atît orașul, cît și întreg județul Alba au căpătat o nouă șansă pentru dezvoltare și deplină afirmare, aidoma tuturor județelor din România de astăzi. Trăiesc și muncesc aici, laolaltă, mai bine de 50 000 de locuitori, români și maghiari, cu toții pe deplin integrați în efortul general al țării pentru o viață mai bună, pentru prosperitatea neamului românesc.

— Iar muzeul ?

— Muzeul rămîne, tocmai pentru a ne aminti tuturor de unde am plecat și unde am ajuns !

DUMITRU GRAUR

Cuget, deci exist

O sinteză a filosofiei românești

Ambițios prin proiect și solid prin realizare, volumul al doilea din **Istoria filosofiei românești** (Editura Academiei, 1980) se vrea o panoramă cît mai cuprinzătoare a gîndirii filosofice naționale din perioada 1900—1944. Și reușește să fie. El împlinește frumos și simplu menirea deloc ușoară de a aduce diversitatea în unitate, fără a reduce policromia ideatică a aproape cinci decenii de gîndire la o monocromie schematică. Dimpotrivă. Cartea se obligă să reconstituie și să restituie metodic un strălucit tezaur de gînditori și sisteme, ceea ce înaintașa ei (cartea din 1964) se sfiise să facă. Iar munca de luminare către public a patrimoniului filosofic va fi încă mai sporită, cum se anunță, în cel de-al treilea volum.

Ceea ce autorii au evitat, spre meritul lor, este perspectiva muzeală în inventarierea faptelor de filosofie. Roadele gîndului românesc nu sînt etalate ca exponate sub sticlă, ci integrate într-un peisaj dinamic, a cărui mobilitate ascultă de și rezultă din dinamica epocii. Pentru cei mai de seamă filosofi români, lucrul cu gîndul n-a fost o îndeletnicire încapsulată în turnul de ivoriu. A fost o datorie de a răspunde la chemarea timpului, întrucît cu cît mai frămîntată era chemarea cu atît era mai frămîntat răspunsul. De exemplu, angajarea lui Petre P. Negulescu și Mircea Florian întru apărarea culorilor raționalismului, încrederea lor că rațiunea va rămîne pururi dirijor în orchestra culturii, s-au manifestat polemic în anii interbelici cînd filosofia apuseană înregistra tendințe iraționaliste și cînd ecouri ale lor se iveau ici-colo și pe malul dîmbovițean. Despre străduința și stăruința gînditorilor români spre turnarea în granit a raționalismului și realismului argumentează un registru major, al volumului (intitulat „Sisteme și concepții filosofice de orientare realist-rațională“). Pleiada înscrisă în filele acestui registru (Petre P. Negulescu, Mircea Florian, Constantin Rădulescu-Motru, Mihai Ralea, D. D. Roșca, Nicolae Bagdasar, Iosif Brucăr — unii din ei pentru prima dată repuși în dreptul cuvenit) stă mărturie cît de adînc și de matur a scînteiat iubirea de înțelepciune la noi.

Volumul documentează temeinic un adevăr esențial : însoțirea celor mai înalte conștiințe filosofice românești cu umanismul. Tradiția acestei însoțiri vine de departe, din omenia înțeleaptă a unui neam străvechi, filosofii cei mari au purtat-o în suflet, au purtat-o în gînd și au transpus-o în concepte și concepții. Așa a făcut și Lucian Blaga. Capitolul consacrat lui relevă pasiunea filosofului-poet de a înstatornici într-un sistem umanismul românesc. Filtrată printr-un echilibru delicat al luminii și umbrei, silueta constructorului marilor trilogii (a cunoașterii, a culturii, a valorilor) se conturează maiestuoasă, nimbată de vocația de a face din om, considerat cea mai de preț „mutațiune ontologică“ pe pămînt, destinația supremă a sistemului filosofic. Opera lui Blaga probează încă o dată și mai mult, identitatea originală a filosofiei românești și puterea ei de a participa, cu o voce distinctă și distinsă, la concertul filosofiei universale.

Colectivul de autori ai volumului (coordonatori : Dumitru Ghișe și Nicolae Gogoneață) s-a aplecat cu vrednicie și iubire asupra constelației gînditorilor români dintr-o jumătate de veac. Autorii nu și-au disputat o stea mai mare sau mai mică, ci s-au îngrijit să măsoare cît mai exact lungimea razelor și locul pe boltă al aștrilor aleși, convinși că de reușita cercetării fiecăruia depinde reușita ansamblului.

Poate că i-ar fi trebuit loc și unui „discurs asupra metodei“ urmate, poate că evantaiul gînditorilor încă mai trebuia lărgit (de pildă, creația filosofică a lui B. Fundoianu nu figurează), poate în varietatea de stiluri ale capitolelor trebuia mai multă armonie. Așa cum e construit, volumul are însă logica sa proprie, un mod riguros și inedit de a ierarhiza valorile, un simț sensibil al măsurii în nuanțarea aprecierilor. Volumul se legitimează atît ca o carte de referință a filosofiei românești, cît și ca un document al deschiderii ei către universalitate.

LUCIA DUMITRESCU-CODREANU

Pictură de **SABIN BĂLAȘA**

„Să învățăm să folosim și să păstrăm pămîntul, un bun vital al întregii națiuni"

Convorbire cu inginerul GHEORGHE DAVID, director general al Direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară a județului Brăila

— Tovarășe inginer, dumneavoastră, știe toată lumea, sînteți un bun specialist : cum aplicați la nivelul Direcției generale cunoștințele în materie de agricultură ?

— Cînd ești pus să răspunzi de destinele agriculturii unui județ, nu te poți bizui numai pe cunoștințele tale, oricît de mari, de deosebite ar fi ele. Așa că am căutat să mă înconjor de colaboratori cu o bogată experiență, în toate sectoarele producției agricole, de oameni care au lucrat mai mulți ani direct în producție. Împreună căutăm să extindem, la nivelul agriculturii județului, tot ceea ce am făcut bun în unitățile în care am lucrat.

— Concret, ce ați aplicat în practica județului, ce noutate, de cînd sînteți director general ?

— În sectorul producției vegetale am extins în cultură soiurile și hibrizii de plante care s-au dovedit a fi cei mai valoroși, pentru condițiile pedoclimatice ale Brăilei. Dealtfel, în anul 1980 foarte multe unități agricole de stat și cooperative agricole au obținut, pe suprafețe mari, între 8 000—10 000 kilograme de porumb boabe la hectar, iar unele ferme, de la I.A.S. Urleasca și de la C.A.P. Traianu, au obținut de acum pe întreaga suprafață 10 000 kilograme porumb boabe la hectar.

— Cum considerați că se folosesc, la dv. în județ, îngrășămintele chimice, celelalte substanțe chimice, pentru sporirea producțiilor agricole ?

— În anul 1980 am extins metoda aplicării îngrășămintelor chimice complexe sub formă de „starter", adică odată cu semănatul, la porumb. Asta aproape la toate unitățile din județ.

— Asta ce înseamnă ?

— Cu cantități mai mici de îngrășăminte chimice am fertilizat o suprafață mai mare și, totodată, am obținut producții de cereale mai mari la hectar prin plecarea mai rapidă a plantelor (porumb) în vegetație : în cooperativele agricole de producție din sistem irigat (Traianu, Unirea, Urleasca și altele), unde în anii normali nu se depășeau producțiile de 5 500 kilograme porumb boabe la hectar, în 1980 s-au realizat producții de peste 7 000 kilograme la hectar.

— În ce măsură se folosește, ca metodă modernă, în județul Brăila, erbicidarea ?

— Pe suprafețele cultivate cu porumb, în sistem irigat, am folosit și vom folosi erbicidarea tuturor suprafețelor. Astfel, foarte multe unități n-au mai executat, de la semănat și pînă la recoltat, nici un fel de lucrare de întreținere mecanică sau manuală, afară de irigare.

— Cum se face că în unele unități agricole, fie întreprinderi de stat, fie cooperative, se obțin producții încă mici ?

— Totul depinde de oameni ! De aceea, în această iarnă, chiar de la întocmirea planurilor de producție, am realizat o amplasare mai judicioasă a culturilor. Întocmim în prezent programe concrete de măsuri pentru ridicarea producțiilor medii pe hectar și pe cap de animal, sub conducerea noastră directă, pentru fiecare unitate agricolă care anul trecut a obținut producții scăzute. Vom instrui temeinic toate cadrele tehnice, specialiștii, șefii de fermă mai ales, pentru că spre șefii de ferme ne vom îndrepta, în acest an, întreaga atenție. El, șeful de fermă, e verigă de bază a producției agricole. Pe fermă se sprijină activitatea de producție.

— Ce-ați făcut în acest sens ?

— Am delimitat perimetrele fermelor, le-am dotat, le vom dota în continuare cu formații de mecanizatori și mașini agricole. Instruirea oamenilor se va face în scopul cunoașterii în amănunt a fiecărui element de tehnologie, atît în cultura plantelor, cît și în creșterea animalelor. Șeful de fermă împreună cu formația de mecanizatori sînt cei care hotărăsc, în final, în cultura mare, soarta producțiilor. Fermierul este cadrul tehnic de bază, el pune în practică, bine sau mai puțin bine, atît metodele de organizare a muncii cît și metodele tehnice. De aceea la noi, toate planurile de producție, pentru acest an, s-au întocmit pornindu-se de la **solă și fermă** și nu invers, de la unitate către fermă, cum se întocmeau pînă acum.

— Congresul al XII-lea al partidului a stabilit, tovarășe director general Gheorghe David, ca una din direcțiile de bază ale viitorului cincinal, înfăptuirea unei profunde revoluții agrare, care să cuprindă atît baza tehnico-materială, cît și organizarea producției, accentuarea procesului de dezvoltare modernă, intensivă a agriculturii : ce întreprindeți în această direcție ?

— Tot ce am întreprins pînă acum, tot ce v-am spus pînă acum, se înscrie în această direcție. În plus, în 1981 vom extinde aplicarea tehnologiilor celor mai moderne practicate în țară. În mod deosebit instruirea noastră din iarna asta se axează pe cunoașterea în amănunt, de către toți lucrătorii din agricultură, fie director, fie mecanizator, a tractoarelor și a celorlalte mașini agricole. Noi extindem de la an la an mecanizarea lucrărilor. Necunoscînd uneori exploatarea mașinilor cu care ne dotăm, reglajele lor, întreținerea lor, ajungem să spunem că mașinile nu sînt bune. Nu vreau prin această afirmație să-i apăr pe constructorii de mașini agricole de unele deficiențe ale muncii lor, de unele defecte ale mașinilor pe care ni le trimit.

— Deci, am înțeles noi, două probleme se pun în fața oamenilor din agricultură : cunoașterea tehnologiei culturii respective și minuirea mașinilor. Sînt două probleme de știință agricolă, pînă la urmă !

— Sînt cheia întregii noastre activități ! În 1980, noi am recoltat mecanizat 80 la sută din suprafața de teren cultivată cu porumb. În 1981 vom recolta mecanizat întreaga suprafață cultivată cu porumb ! Or, asta ne impune cunoașterea mașinilor din dotare, a tehnologiilor de lucru. Totodată, eliberăm forță de muncă de la culturile mari și o dirijăm către cultura legumelor, a altor plante tehnice care cer mai multă forță de muncă manuală.

— Tovarășe director, din discuția noastră rezultă că agricultura, în județul Brăila, se află pe un drum bun. Dacă așa stau lucrurile, spuneți-ne, vă rugăm, cît a produs, în 1980, un hectar de teren cultivat cu porumb ?

— În 1980, județul Brăila a obținut cea mai mare producție de cereale din istoria sa. Recolta de grîu a fost cu peste 1 100 kilograme la hectar mai mare decît în 1979 ; cea de orz — cu 675 kilograme la hectar mai mare, iar cea de porumb boabe a fost, în medie, de 5 084 kilograme. Rețineți, aceasta în condițiile unui an nefavorabil agriculturii.

— În Documentele celui de-al XII-lea Congres al partidului se prevede, printre altele, introducerea în circuitul arabil a încă 154 000 hectare, astfel ca, în 1985, suprafața arabilă a țării să ajungă la 10 milioane hectare : județul Brăila, se știe, deține o mare suprafață de terenuri sărăturate. Ce se întreprinde pentru ameliorarea acestor pămînturi și aducerea lor din nou în circuitul agricol ?

— Suprafețele cu sărăturare secundară în județul Brăila, se ridică la circa 60 00 hectare. De aceea, aici, conducerea superioară de partid și de stat a aprobat înființarea, din anul 1980, a unei Stațiuni de cercetare și ameliorare a sărăturilor. Avem multe probleme de rezolvat în această privință, preocupări au fost și pînă acum, dar dimensiunea pe care a căpătat-o acest fenomen nu mai poate fi rezolvată la nivelul unor puncte de lucru de cercetare. Specialiștii din stațiune, din cadrul celorlalte instituții de învățămînt și cercetare agricolă, din cadrul Academiei trebuie să facă totul, să găsească soluții de ameliorare a acestor pămînturi.

— Tovarășe director general, ce s-a putea face însă pentru evitarea sau prevenirea înțimpinarea acestui fenomen de sărăturare a solului ? Mai ales că un hectar de teren ameliorat, deci ameliorat și nu însănătoșit de tot, costă și foarte mult.

— În instruirile noastre, cam 30 la sută din timp îl afectăm cunoașterii în profunzime a modului de exploatare a sistemelor de irigații. Agricultura nu se mai face după ureche, ea a devenit și devine tot mai mult o știință, o știință în permanentă înnoire. Un sistem de irigații nefolosit științific, nefolosit rațional devine bumerang, la fel ca și o erbicidare incorectă. De aceea oamenii sînt obligați să învețe, să cunoască tehnologiile moderne, să întrevadă toate urmările greșelilor lor și să le evite îndemnați fiind de propria lor conștiință. Un teren degradat datorită excesului de umiditate prin udări excesive sau datorită sărăturării, e greu, foarte greu, dacă nu aproape imposibil de readus la potențialul inițial.

— De aici reiese marea responsabilitate a celor care muncesc pămîntul țării, țarina noastră comună, acest bun de mare preț de un preț vital, care este solul agricol al patriei. Înseamnă că și respectarea disciplinei tehnologice, a disciplinei muncii devine o chestiune tot vitală !

— Fără îndoială, așa este. Neefectuarea la timp a unor lucrări sau efectuarea de proastă calitate devine o chestiune nerecuperat în agricultură. Dacă fac o însămînțare proastă, ea nu mai poate fi refăcută, în cel mai bun caz mai semăn încă o dată. Dealtfel de aici și proverbul : Ce semeni aia culegi ! Deci, disciplina tehnologică, în agricultură, se impune a fi respectată cu sfințenie. La fel și disciplina muncii. Ele sînt, dealtfel, legate. Țarina unui județ nu e o curte împrejmuită cu gard, iar oamenii care lucrează în această mare țarină a țării trebuie să-și dea seama că săvîrșesc un act de mare responsabilitate : ei trebuie să asigure piinea țării și în același timp să păstrezi bunul nostru la fel de vital ca și piinea pămîntul țării !

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

A trăi printre mașini înseamnă a trăi printre oameni

Da, fabrica poate fi și o mare familie, angajată însă într-un complex proces de producție de care depinde bunăstarea tuturor.

Întreprinderea de confecții Botoșani este o adevărată citadelă industrială (peste un miliard de lei producție globală în 1985) în vechea urbe moldoveană. Să-i ascultăm pe cîțiva membri ai acestei mari familii.

Maria Anghelache, maistru principal, șef de schimb :

„...Aveam 15 ani și 4 luni cînd am intrat în această fabrică. Eram, practic, un copil. Acum am eu patru copii — fata cea mare în clasa a IX-a, un băiat în a V-a, unul în clasa a doua și cel mic la grădiniță.

Aci m-am format ca om, aci m-am maturizat, m-am calificat, m-am căsătorit cu un maistru de la atelierul 2 confecții.

N-am să părăsesc niciodată fabrica, deși... cine știe viața omului ? Dar toate firele vieții mele duc aci. Mă preocupă, desigur, producția, la urma urmei acesta-i rostul nostru, lucrez cu trei ateliere și îmi place activitatea ale cărei roade le vezi cu ochii. Îmi place însă și munca cu omul. Am fost secretară a organizației de bază și secretară a comitetului de partid și știu că nu există greșeală mai mare din partea unui comunist decît să se lase pînă într-atît absorbit de producție, încît să uite sau să treacă pe al doilea plan pe producătorul însuși, adică omul în numele și în folosul căruia facem totul.

Într-o întreprindere ca a noastră, cu mînă de lucru predominant feminină, problemele de comportament (nu numai ale femeilor, ci și ale bărbaților !), relațiile familiale se răsfrîng direct asupra producției, asupra colectivului. Eu caut să-i înțeleg pe oameni, să-i ajut, să trăiesc în mijlocul lor, nu numai în mijlocul mașinilor.

Un muncitor de-al nostru se plîngea de soția lui, zicea că nu-și face datoria de gospodină, nu-i gătește cît ar vrea el, nu-i pune totul pe masă. El „uita" însă că au doi copii și că și tatăl trebuie să ajute în casă, să îmbrace copiii, să-i spele, să muncească alături de nevastă nu numai în uzină, ci și acasă. Așa am și vorbit cu amîndoi soți. Au plecat uitîndu-se cam chioriș la mine, dar acum s-au împăcat.

Un mecanic a venit beat la serviciu. Era tocmai ziua în care se plătea retribuția și avea banii la el. „Măi, băiete, unde ții banii ?", l-am întrebat. „În haină, în buzunarul din dreapta !", a mormăit. I-am luat eu, în fața tuturor i-am numărat și i-am pus bine. Apoi i-am dat bilet de voie și i-am spus să plece acasă. A doua zi, cînd s-a întors la lucru, nici nu mai știa de bani, nu-și mai aducea aminte de nimic. I-am înapoiat retribuția, pe care o pusesem bine, ca să i-o dea soției. Firește, am discutat și despre comportarea sa. E drept, avusese un necaz, dar asta nu justifica beția.

Se mai întîmplă — rar, dar se întîmplă — să vină la lucru femei bătute de soții lor, care astfel, cică, își dovedesc „superioritatea". Una avea ochii atît de vineți, încît credeam că se fardase prea mult și am trimis-o să se spele! Dar noi, colectivul, nu asistăm pasivi la toate acestea, intervenim, cum e și normal, nu zicem că nu ne interesează ce face omul acasă.

O fată nemăritată a rămas însărcinată. Băiatul era plecat în armată. I-am dat curaj, și-a crescut copilul. Acum băiatul și fata sînt din nou împreună. Căsătoriți. Era o orfană, o fată „a nimănui", stătea în gazdă. Nu ne avea decît pe noi și ne-am purtat cum se cuvine : am considerat-o **a noastră**, nu a nimănui.

N-aș vrea să credeți că în fabrica noastră abaterile de la morală sînt foarte dese. Se muncește și la noi mult și cu spor, oamenii își văd de treabă. Dar tocmai în situații dificile, chiar dacă nu ele reprezintă regula, se vădește forța colectivului.

Pe soțul meu în fabrică l-am cunoscut. Acum avem patru copii și-i stăpînim mai greu, lesne de înțeles. Noi doi împreună spălăm, călcăm, mergem la școală la ședințele cu părinții. Lucrez în același schimb cu soțul, venim și plecăm împreună. Nu ne-am plictisit, fiindcă ne-am luat din dragoste.

Am crescut și noi odată cu orașul. Stăteam în mahalaua Sfîntu Nicolaie. Acum locuim la bloc. Înainte, Botoșaniul era un oraș al grădinilor, un oraș patriarhal. Pare frumos : grădini, case bătrînești..., dar plecau tinerii că nu aveau unde lucra, și multe fete rămîneau nemăritate. Acum, avem în oraș pînă și industrie grea, este de lucru berechet.

În fosta mea mahala, pe locul fostului iaz Gavrilă se vor construi o bază sportivă și un strand ; unde era maidan s-a deschis o piață. Am tras din greu, am pus și noi umărul în anii aceștia, acum începem să culegem roadele."

Fabrica, o familie, fără îndoială! Grija pentru om, așa se cuvine ! Totuși, firește, producția rămîne temelia fericirii personale, căci fără un spor continuu de bunuri materiale nu poate spori nici bunăstarea către care tindem cu toții. Este un truism, în această perioadă aflată sub semnul imperativului major al eficienței economice, textiliștii botoșăneni au multe de spus și în această privință.

Maistrul Ioan Crețu, tehnolog :

„...Noi sîntem — cred — singura fabrică din țară care producem pantaloni, bluze și fuste **blugi**. Am cooperat și cu firme renumite din Elveția, Marea Britanie, S.U.A. Livrăm pentru piața internă și la export.

Avem creatori, avem idei, dificultatea este alta, cel puțin după părerea mea : materialul trimis de unii furnizori nu este totdeauna la înălțime.

Mai apare însă și o altă cerință : să te ții, tu, producător, în pas cu moda ! Aceasta este o datorie față de cumpărătorii noștri din țară și, totodată, o bogată sursă potențială de valută. În prezent, pe piața mondială, „acul modei" se îndreaptă spre catifeaua reiată denumită pluș cord. Și aici, la noi, sînt greutăți nejustificate cu materia primă ; cred că e mai mult o chestie de inerție. **Pînă se pune la punct tehnologia trec ani !**

Noi, cei de la Botoșani, credem că avem o experiență valoroasă în materie de organizare — una din cheile eficienței, ale înaltei productivități. La producția de cămăși și pantaloni sîntem singura unitate din țară, cel puțin după cunoștința mea, în care atelierele de producție sînt organizate în flux complet : de la croit și confecționat la finisat și împachetat. Mai pe scurt : **de la materia primă la marfa gata ambalată în cutii !** Toate operațiile sînt cuprinse în acordul global. În vechiul sistem se întîmpla ca omul să ia bani și marfa să nu fie gata — poate nu din vina lui, ci din defecțiuni organizatorice. Oricum, la noi, lucrul acesta nu mai este posibil, există o cointeresare puternică în **finalizarea** producției. Ce valoare are producție nefinalizată ? !"

Inginer-șef Violeta Frai :

„...Firește, fiecare fabrică se străduiește să „încheie" lanțul de producție în cele mai bune condiții. Sperăm că noi am găsit o soluție adaptată nevoilor noastre. Dacă există fabrici care plătesc muncitorii pentru o producție neterminată — probabil, datorită unor situații specifice locale — noi plătim doar pentru producția finită intrată în magazie, ceea ce face practic imposibilă existența unor produse „nelichidate", chiar și ani de zile, după cum se întîmplă poate în alte părți.

Unii spun : „Descentralizați producția, trebuie să o secționați pe felii, așa se obține o productivitate înaltă !" Este posibil ca acest sistem să corespundă necesităților și condițiilor tehnice proprii altor fabrici, noi nu putem vorbi decît de experiența noastră și ea a dat roade : fiecare formație „se ține" de produsele sale de la început și pînă la sfîrșit. Am prezentat această experiență la un simpozion organizat de Ministerul Industriei Ușoare și Centrala industriei confecțiilor București privind sisteme moderne de programare și lotizare a producției, practicate la fabrica noastră. Desigur, nu există soluții ideale, orice metodă de organizare trebuie să răspundă unui specific de producție. În ce ne privește, sîntem fericiți că producem doar „calitatea întîi" și că întreprinderea noastră acoperă singură cam 20 la sută din exportul județului Botoșani.

Expansiunea industriei schimbă treptat și fața orașului nostru. Vi s-a mai spus și o știți și dumneavoastră că tinerii se întorc acasă. Un fapt cu totul nou și semnificativ : pentru prima oară absolvenții institutelor de învățămînt superior încep „să se bată" pentru repartiții la Botoșani.

Acum doi ani a solicitat să lucreze la noi o absolventă de la Iași cu **nota 10**. Asemenea cazuri nu sînt izolate. Un semn al vremii pentru fabrică, pentru orașul nostru."

LIONEL NIȚESCU

Județul Ilfov

5 FAMILII DE GOSPODARI

Sfîrșitul anului, sfîrșitul cincinalului, pentru cooperatorii din comuna Gurbănești a fost marcat în ziua de 26 decembrie 1980, zi în care Cooperativa agricolă de producție „Munca" a fost distinsă cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste și cu medalia de aur „Secera și Ciocanul", pentru producția obținută, în 1979, de 9 660 kg porumb boabe la hectar. De asemenea, producția medie, pe cei cinci ani ai cincinalului, la principalele produse ale producției vegetale este net superioară nivelurilor prevăzute pentru producțiile ultimului an al cincinalului, la unele dintre ele neavînd decît posibilitatea de a se autodepăși. Astfel : 4 530 kg/ha grîu, 5 000 kg/ha orz, 7 380 kg/ha porumb boabe, 45 tone/ha sfeclă și 2 550 kg/ha floarea-soarelui. Și tot pentru că cifrele conving mult mai repede, trebuie să amintim că valoarea normei convenționale a zilei-muncă a crescut, paralel cu creșterea producțiilor, de la 40 de lei în 1976, la 80 de lei în 1979, acord global diferențiat pe formații și sectoare. Președintele, Dinu Daniliuc, ne dezvăluie ultima performanță — demnă de cel mai sintetic indicator al anului : valoarea producției globale realizate din activități pur agricole depășește 75 000 lei pe cap de cooperator, indicator care influențează direct creșterea veniturilor în propria casă.

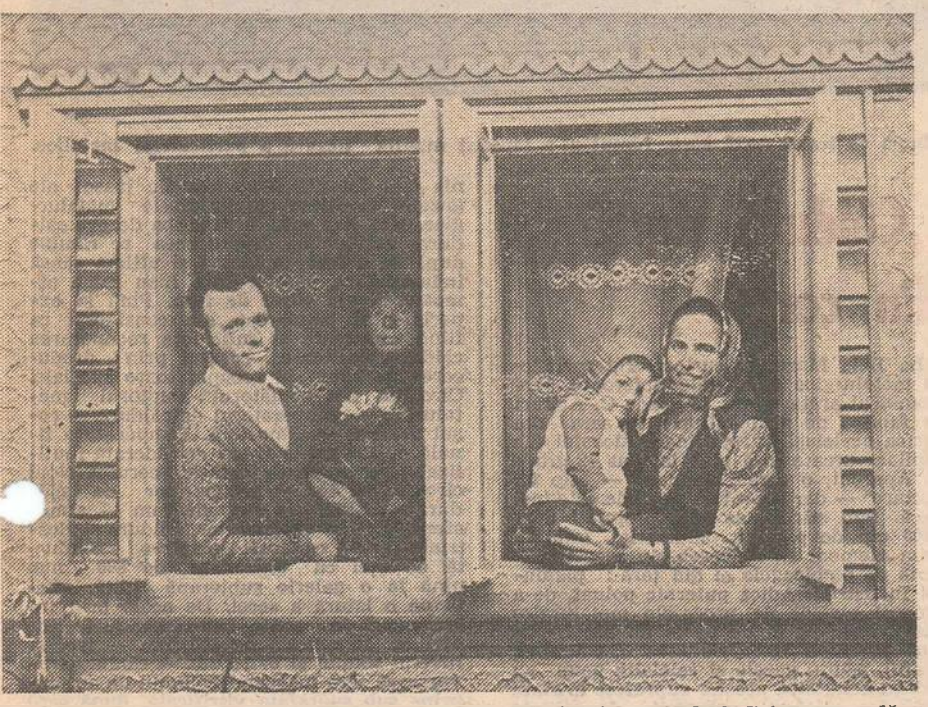

Am intrat în cinci gospodării, am vizitat cinci adevărați gospodari. Prima gospodărie a fost cea a lui Ilie Florea. El este mecanizator, iar soția, Elena, lucrează la ferma de cîmp nr. II. Amîndoi locuiesc cu părinții, tot țărani cooperatori, într-o casă nouă, pe care abia au terminat-o. Au patru camere, pline cu tot ce este necesar : mobilă, covoare, perdele, frigider, televizor, radio, picup etc. Au trecut cîțiva ani, Mirela a crescut, are 4 ani, așa că vor și pot să-și cumpere mobilă mai bună, modernă ; dificultatea e că nu știu ce să facă cu cea veche. Își doresc o sufragerie, cu mai multe piese, cu bufet, un frigider cu congelator și chiar un covor persan. De ce nu ?

A doua familie. Tot Ilie. Nu sînt rude. Comun au, doar, aceeași tendință pentru ordine și bunăstare. Pe stăpîna casei, Tudora, am găsit-o în curte fierbînd carnea pentru tobă. Un cîrd de rațe gălăgioase crește împrejurul casei pentru timpul cînd se va termina de mîncat porcul.

În familia lui Ion Pantaze toată lumea se ocupă de gospodărie. Fiecare după cum are timp : fetele după ce vin de la școală, părinții după ce vin de pe cîmp. În fiecare an ei cresc cîte doi porci, pe care îi duc la o sută și ceva de kilograme, unul pentru ei și unul pentru stat. Acum au și o scroafă cu șapte purcei. În timpul anului, baza sînt găinile. În grădina din jurul casei cresc legume și zarzavaturi, astfel că în cămară, acum în toiul iernii, rafturile sînt pline cu de toate.

S-a înserat și din casa lui Ion Stan se aude muzică. Margareta, elevă în clasa 8-a, venită în vacanță, ascultă o melodie la picup și se acompaniază la chitară. Mama ei, Steliana, care a terminat treburile prin ogradă, dînd de mîncare la păsări și la porci, acum tricotează. Mai are un ceas și pleacă la fermă, unde are de pregătit animalele pentru noapte. Tatăl, Ion Stan, este pe cîmp, la arat. Fiecare își are grijile și bucuriile lui, sînt ceea ce se cheamă o familie fericită.

Marin Tudor și-a cumpărat casă în Gurbănești cu o magazie încăpătoare de pe vremea cînd țăranului îi era necesară pentru păstrarea întregii recolte. Acum veniturile unei familii se compun din bani și produse doar pentru strictul necesar. Nu mai umpli o magazie de la un an la altul. În schimb oamenii pot să-și umple casa de copii fără grija că n-au cu ce să-i crească. Pentru că cei trei băieți ai familiei Tudor pot să umple o casă.

Elena Tudor, de cînd îi sînt băieții plecați, pune mult suflet în sectorul ei de muncă, la fermă. Este operatoare-îngrijitoare la vaci. Aici am întîlnit-o împreună cu Steliana Stan și tot aici am aflat că mulsul și îngrijitul vacilor sînt operații delicate, cer atenție, migală și răbdare pentru ca cele 500 de vaci și juninci de rasă Holstein să dea peste 4 000 litri lapte, cu mult peste media pe țară — de 1 100 litri. Această diferență nu se datorește doar rasei superioare a animalelor, ci mai ales bunei îngrijiri. Tot de la Elena Tudor am aflat că unei vaci trebuie să-i vorbești ; dacă nu-i place calitatea finului, nu mănîncă și se uită după tine că nu-i dai mîncare. Anul trecut a realizat 4 190 de litri de lapte, iar de la recordmena Oița a obținut, în medie pe o lactație completă, 5 660 litri de lapte, pentru care Elena Tudor a primit 103 lei la ziua muncă.

De partea cealaltă a curții Tudorei Ilie așteaptă primăvara și vremea trufandalelor vreo 200 de salate verzi.

Fotoreportaj de ELENA GHERA

DIN NOU DESPRE RESURSELE SECUNDARE

Milioane recuperate din fum

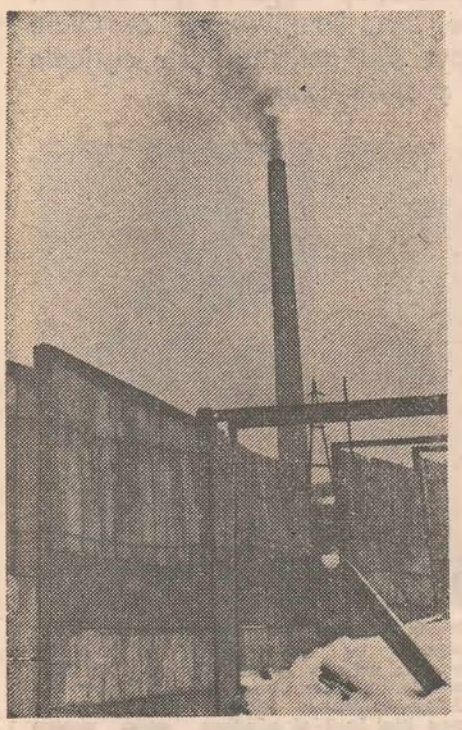

Coşul de fum (85 m) al Uzinei de plumb din Ferneziu, Maramureş. Se poate vedea şi o parte din suprafaţa laterală a noului sistem de desprăfuire.

Coşul de fum pe care-l vedeţi în imagine este înalt de 85 de metri şi aparţine uzinei de plumb de la Ferneziu, Maramureş. Rostul său este să ridice gazele rezultate din arderile necesare extragerii plumbului din minereul polimetalic pînă în zona de mare circulaţie atmosferică şi de acolo — unde le va bate vintul. Motiv pentru care pînă nu demult de jur-împrejurul lui totul era negru. Zi şi noapte trîmbele mohorite, groase şi dense îmbîcseau aerul uneori pînă în zare. Priviţi acum gura coşului, fotografia este recentă : abia-abia dacă flamura cernită se mai poate repera. De fapt, este mai mult o dîră de condens ; după cum observaţi, zăpada este la ea acasă în Maramureş. Ce s-a întîmplat ? Între timp, s-a aplicat „sistemul de reducere a poluării şi de recuperare a metalelor din prafurile volatile de la uzina de plumb Ferneziu". Ideea nu este deloc nouă, dar ideea aplicării ei aparţine doctorului inginer Valer Gabrian. Anume ? Se cunoaşte că circulaţia fluidelor prin secţiuni mici le obligă să se deplaseze cu viteze foarte mari. Şi invers, dacă fluidul străbate secţiuni mari, viteza lui scade corespunzător. Ceea ce facilitează depunerile. Fenomenul poate fi observat şi în natură. Dacă o apă străbate o vale îngustă, aţi putut remarca curgerea ei vertiginoasă, turbionară. Suspensiile n-au practic timpul necesar pentru ca să se depună. Dimpotrivă printr-o vale largă, aceeaşi apă se linişteşte, curgerea ei devine laminară, depunerile posibile. Acelaşi principiu s-a aplicat la uzina de plumb din Ferneziu. Înainte — adică pe vremea cînd fumul polua puternic — circuitul gazelor arse şi al pulberilor pe care le antrena odată cu eşaparea lor era următorul : hala de topire — hala filtrelor — hala de ventilaţie — canalul de evacuare — coşul de fum — atmosferă. Acum, din vechiul canal de evacuare a fost desfăcută o nouă variantă — ca şi cînd fluviul s-ar desface în două şi ar fi obligat să curgă pe şesuri. Noua ramură, lungă de 240 metri, are o geometrie variabilă : locul cel mai îngust fiind de 5 metri, cel mai larg variind între 8 şi 10 metri. Înălţimea este constantă, un om obişnuit poate intra în picioare, fără să se aplece, şi ridicînd braţul poate atinge tavanul. Noul canal seamănă foarte mult cu două garduri paralele şi etanşe, ale căror vîrfuri au fost unite printr-o suprafaţă continuă. În cazul de faţă s-a utilizat cauciucul provenit din benzile rulante vechi, care nu se mai foloseau şi erau pe cale de a fi aruncate, la Rovinari. Stîlpii, precum şi alte elemente constructive ale noului canal-„gard" provin din materiale (şine şi conducte vechi) recuperate de la exploatările miniere sau sînt chiar plăci vechi de gard autentic, de la stadion.

Proiectul experimentului — pentru că da, este doar un experiment ! — a fost întocmit de un colectiv condus de .directorul adjunct de la Institutul de cercetări metale neferoase, inginerul Constantin Gîlcă. La 15 decembrie 1978 a început construcţia — coordonată de inginerul Ernest Ölvedi — iar punerea în funcţiune a avut loc în aprilie 1979. Un sprijin substanţial l-au acordat exploatările miniere Ilba, Nistru şi Săsar. Cei şase sute de mii de lei cheltuiţi atunci pentru inedita construcţie au fost amortizaţi cu prisosinţă : s-au recuperat peste 400 de tone de pulberi metalice cu 50—60 la sută conţinut de plumb, zinc, aur şi argint. Spre o mai bună edificare : o tonă de plumb în cel mai bun concentrat de plumb obţinut prin flotaţia minereurilor costă 5 480 lei ; o tonă de praf obţinută după procedeul de mai sus ridică preţul la 6 812 lei ! — este mult mai bogată în metale utile decît cealaltă. Care, altfel, ar fi împroşcat cerul şi pămîntul din jurul coşului de fum. Pînă acum, numai în bani, cîştigul curat este de peste 2,8 milioane lei. Milioane recuperate din fum. Însă adevăratul cîştig îl înregistrează **SĂNĂTATEA OAMENILOR ŞI A MEDIULUI**, iar acestea nu pot fi preţuite în bani. Motiv pentru care supunem experimentul maramureşean atenţiei tuturor uzinelor metalurgice din ţară.

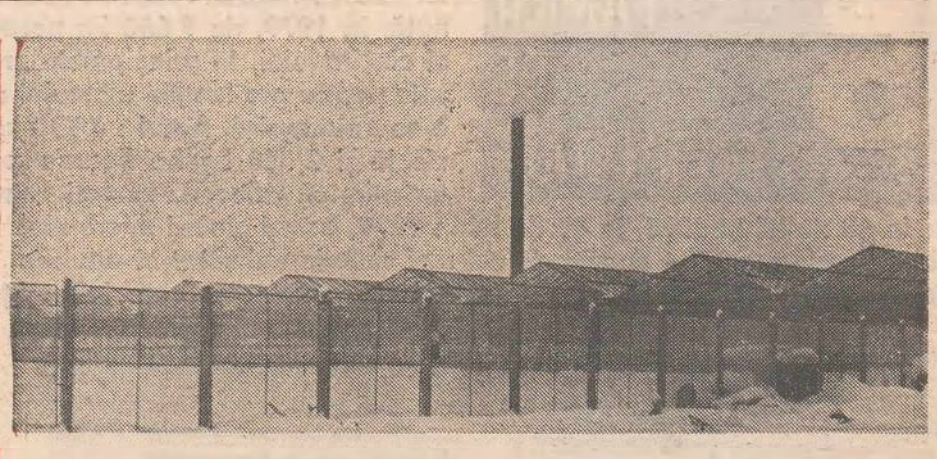

După ce traversează sera, fumul şi-a lepădat mantia neagră a particulelor metalice.

„Căldură ruptă din cer"

La Baia Mare, în curtea Întreprinderii metalurgice de metale neferoase, termometrul arăta minus 15 grade C. Alături de fabrica de acid sulfuric, în sera din curtea aceleiaşi întreprinderi, alcoolul din capilare urcase însă pînă la plus 12 grade C. Aparent, o seră standard — „tip 0,7 hectare" — dar suprafaţa acesteia este mai mică. Sub sticlă se află protejaţi doar 3 200 mp de pămînt... industrial. Iată un prim element care deosebeşte această încîntă de omoloagele ei din ţară : pămîntul industrial. Adică puternic poluat, de-a dreptul otrăvit de procesele metalurgice desfăşurate pe el de peste un secol, de cînd fiinţează întreprinderea. Cu timpul, praful, zgura, gazele şi celelalte noxe au ridicat aciditatea acestor suprafeţe în afara limitelor oricărei categorii de calitate (pH = 2—3). Motiv pentru care o parte a terenului împrejmuit cu sticlă a fost amendat cu un strat de praf de calcar : apoi cu pămînt fertil de calitate inferioară ; peste acestea s-a depus pămînt fertil de calitate superioară ; în sfîrşit, turba de Vatra Dornei şi gunoiul de grajd au definitivat stratul vegetal. Cincizeci de metri pătraţi au fost lăsaţi în afara oricăror intervenţii ameliorative, ca lot martor. Totul a fost cultivat. Pentru început o singură travee de 4,5 X 56 m a fost plantată cu crizanteme, ale căror petale sînt identice cu cele ale margaretelor scandinave. Primele trei buchete în cinci strălucitoare culori au fost depuse de tehnicianul horticol Ioan Costea pe birourile celor trei oameni de la care a pornit gîndul realizării acestei sere : dr. ing. Valer Gabrian, director general al Centralei de metale neferoase, ing. Gheorghe Ilea, director al I.M.M.N., şi ing. Gavril Ruştiuc, coordonatorul lucrării. Gestul s-a consumat miercuri, 15 octombrie 1980 şi a fost unica — dar deosebit de delicată — răsplată pentru ideea devenită faptă a unei veritabile premiere naţionale.

Ceea ce distinge cu adevărat această seră de toate celelalte şi ceea ce-i conferă valoare de unicat este, de fapt, agentul termic. Anume ? Pentru prima dată în România sînt folosite temperaturile joase ale gazelor rezultate din procesele metalurgice. Mai clar spus, este vorba despre căldura reziduală, despre **ceea ce rămîne după ce a fost epuizată şi ultima şansă industrială a gazelor care luau calea atmosferei, via coşul de fum.** Pînă la experimentul băimărean s-a considerat ca fiind necesară şi suficientă recuperarea căldurii destinate... coşului prin producerea de abur în recuperatoare speciale. Circuitul era următorul : cuptorul metalurgic — recuperatorul de căldură — coşul de fum — atmosferă. Temperatura finală de 120 grade C era considerată inutilizabilă şi aruncată în tăriile cerului. Noul circuit : cuptor — recuperator de căldură — SERĂ — coş de fum — atmosferă. De la recuperator căldura industrială este condusă printr-o conductă de oţel cu diametrul de 800 mm pînă la o galerie subterană zidită, aflată pe o latură a serei. De acolo prin intermediul a şapte alte conducte de oţel cu diametrele de 400 mm — trei la nivelul solului şi patru sus — căldura traversează sera încălzind volumul de aer cuprins sub suprafaţa vitrificată, după care intră în a doua galerie. La capătul acesteia din urmă este ridicat un coş de fum cu diametrul de 800 mm prin care gazele sînt împrăştiate în atmosferă la temperaturi cuprinse între 30 grade şi 60 grade C. Întreaga tubulatură folosită nu a costat nici măcar un singur leu, deoarece a fost recuperată de la transportul hidraulic al sterilului de flotaţie. Actualul circuit mai prezintă şi avantajul că pulberile industriale din fumul cuptoarelor („aerosoli solizi dispersaţi într-un mediu dispergent") se depun în interiorul galeriilor şi conductelor de unde vara, prin gurile de vizitare special amenajate, se recuperează metalele neferoase decantate. Beneficiarul serei — I.M.M.N. Baia Mare — a fost ajutat în edificarea construcţiei de către exploatările miniere de la Baia Sprie, Herja, Şuior, Flotaţia centrală, Baza judeţeană de aprovizionare tehnico-materială şi alţii. Acum, pe 2 000 mp de seră au înbobocit garoafele ; pe ceilalţi 1 200 mp au fost plantate crizanteme, ceapă, salată, castraveţi şi răsaduri de roşii. După cum ni s-a spus în timp ce le priveam pe traveele neobişnuitei sere, toate acele flori şi legume din prima recoltă sînt destinate înfrumuseţării şi aprovizionării meselor metalurgiştilor băimăreni. „Cu căldură ruptă din cer" — cum spunea un muncitor.

MIRCEA BUNEA

Reso sau despre umanism prin fapte

Voi intra direct în subiect. Ce aţi face, cum aţi proceda, stimate tovarăşe director de întreprindere, preşedinte de cooperaţie, dacă în biroul dv., în faţa dv., s-ar afla un om care solicită încadrarea, acel om fiind în tratamentul Spitalului „Dr. Gh. Marinescu" ? Ce faceţi în situaţia în care un om s-a îmbolnăvit de o boală psihică ? Ce aţi face, stimaţi tovarăşi care lucraţi într-un colectiv : uzină, atelier etc., dacă aţi avea în mijlocul dv. un bolnav psihic ? Este de preferat ca nu reporterul să răspundă ! E de preferat ca reporterul să vă înfăţişeze munca fără preget, munca eroică, munca dezinteresată a doctorului Aurel Romilă şi a tuturor celor din jurul său, părinţii bolnavilor, cadrele medii, instructorii, contabilii, toţi cei care au înţeles înaltul ţel al acestui psihiatru de înaltă ţinută. Putea, foarte bine, să lucreze în clinică, să meargă pe tradiţionalul tratament care se aplică de ani şi ani. Nu a ales această cale!

Din fostele grajduri şi cotete ale spitalului, dintr-o curte plină cu gropi şi murdărie, s-a gîndit să scoată la lumină ceea ce astăzi se numeşte RESO. Adică secţia de resocializare. Un imens cîştig l-a avut antrenînd părinţii bolnavilor. Ce poate fi mai înfricoşător pentru un părinte decît gîndul că va muri şi va lăsa în urmă un neputincios ? Bolnavii trataţi clasic sînt dependenţi faţă de cineva : părinte, rudă mai îndepărtată... Sînt dependenţi faţă de propria boală, în care se refugiază, fiind ajutaţi, cu medicamentele, doar pentru a cădea într-o mai lungă sau mai scurtă stare de apatie... Miracolul produs la RESO este revenirea lor în societate, miracolul înseamnă trezirea acelei părţi intacte a psihicului care luptă, care este învăţată să lupte, care este pusă în mişcare de cel mai vechi instrument al umanizării noastre : munca. Şi nu munca oricum, pentru că ergoterapia este bine cunoscută, ci munca în colectiv, munca într-un anumit mediu, cea plătită ! Da, aici bolnavii sînt lunar plătiţi, fiecare după cît a produs, după ce respectivul produs a fost valorificat !

Maternitatea de scroafe a spitalului s-a transformat într-un atelier de croitorie şi ţesătorie. Ioana Barabaş, instructor al atelierului, îmi spune că au contracte cu marile spitale. Bolnavii execută huse, cearşafuri. Nicuşor, un tînăr care fusese adus cu intelect comparativ cu cel al unui copil de 2 ani, realizează acum huse! În atelier, ca dealtfel în toate atelierele RESO, există şezlonguri, unde bolnavii se pot odihni, dacă în cele 4 ore de lucru simt oboseala. Sînt zile în care se consideră că bolnavul nu trebuie să lucreze.

În fostul grajd de cai a luat fiinţă un complex de ateliere : de confecţionat pungi din folii de plastic, artizanat, tricotaj — aici am văzut lucruri care nu se deosebesc cu nimic de cele lucrate în cooperative — şi un auditoriu. Doctorul Aurel Romilă s-a zbătut pentru a se obţine aprobarea cumpărării de fotolii. Geamurile cu vitralii — există un atelier de vitralii — dau o lumină odihnitoare, o ambianţă specială acestei încăperi. Aici a concertat Radu Chiş, aici au citit poezii Ioana Diaconescu şi Romulus Vulpescu. Bolnavii recepteză extrem de intens fiecare act de cultură şi s-a dovedit faptul că prin cult-terapie se obţin rezultate nebănuite. Bolnavii dansează, fac sport pe terenul amenajat prin munca părinţilor.

Reciclopul este un atelier unde se execută de către bolnavi terosonări, gresări. Atelierul de strungărie este condus de nea Ştefan, fost strungar de mare clasă, dar de ce spun fost — este un strungar de mare clasă, bolnav, care îi iniţiază pe ceilalţi în tainele meseriei. Atelierul de tîmplărie este specializat în rame. Tablourile executate de bolnavi sînt uneori valorificate şi alături de atelierul menţionat intrăm în cel de lăcătuşărie, de a cărui dotare s-a ocupat soţia preşedintelui comitetului de părinţi, tovarăşa Onu. Soţii Onu doresc să mă opresc o clipă, cu toate că ar fi foarte mult de scris despre dînşii, au un copil bolnav. Din 1976, de cînd a luat fiinţă comitetul de părinţi, scopul lor nu este numai cel de a-şi ajuta copilul, ci de a ajuta pe toţi cei care se află în această situaţie, de a lupta, împreună cu părinţii, împreună cu dr. Romilă, ca fiecare dintre acţiunile menite reintegrării acestor tineri în viaţă să prindă contur, să apropie clipa în care cel bolnav să poată fi reintegrat în societate şi familie.

Din 1 150 de cazuri urmărite — dr. Romilă a putut prezenta : 68% randament bun, 22% randament nul şi 10% randament extrem de bun. Aşadar, putem remarca reintegrarea completă în viaţă a 10% din bolnavi. Doctorul Virgil Angheluţă, directorul spitalului, a participat la această şedinţă deosebită, a vorbit cu încredere despre viitorul resocializării. Recunoscînd tenacitatea dr. Romilă, care are de luptat nu numai cu complexitatea actului social, medical, umanitar pe care-l întreprinde, dar şi cu învechitele concepţii ale celor din jur, a făcut un apel către întreprinderi, către cooperative, cerînd ca acest act să nu se oprească la poarta spitalului, cerînd ca acel colţ de ev mediu care mai sălăşluieşte în conştiinţele noastre să dispară, lăsînd loc umanismului. În fiecare întreprindere ar putea exista o secţie pentru bolnavii în tratament, cu randament scăzut. Şi noi toţi ar trebui să pricepem că bolnavul psihic nu mai trebuie izolat, că el poate fi de folos societăţii, că este foarte important să-l ajutăm să treacă pragul dintre boală şi viaţă. Ar fi multe de făcut.

O problemă spinoasă este cea a noului pavilion, care de fapt va fi un complex de ateliere cu dormitoare, unde bolnavii se vor putea specializa în mai multe domenii de activitate. Ministerul Muncii promisese că în trim. I al anului 1981 se va începe construcţia. Acum s-a amînat pentru 1982 ! Trebuie menţionat că aceşti oameni care luptă pentru a reface drumul primordial al omului, pentru a reintra în rîndul oamenilor, **au adus prin munca lor un beneficiu de 400 000 lei din 1976 pînă în prezent. Deci, iată că un spital se poate autofinanţa !**

În ceea ce priveşte interesul arătat de confraţii doctorului Romilă faţă de munca în cadrul acestei secţii, nu prea putem remarca mare lucru. Ajutat de Antoaneta Costian, psihologul secţiei, încearcă să se facă auzit de tinerii psihiatri care nu văd încă frumuseţea şi viitorul resocializării şi preferă, de ce oare, să lucreze 60 într-o clinică, adormindu-şi bolnavii cu picături şi pastile, şi neinteresîndu-i cercetarea omului care încearcă să schimbe nişte tipare, care încearcă, de fapt, o cale nouă în psihiatrie.

PIA OLARU

Inventica la confluența a două cincinale

De vorbă cu ing. Ion Marinescu, director-adjunct al Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci

— Care este numărul total al creațiilor tehnice și științifice autohtone, deci cîte invenții și descoperiri românești se află în evidența Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci. Cititorii noștri vor fi interesați să afle, de asemenea, prin ce efecte economice se recomandă această investiție de inteligență în perioada ultimului cincinal.

— Portofoliul nostru cuprinde aproximativ 14 000 invenții de origine românească. La acest total am ajuns, eliminînd invențiile foarte vechi și pe cele depreciate moral. Ca număr de invenții înregistrate de naționali (există și o asemenea statistică internațională). România se situează în eșalonul statelor fruntașe și, interesant de remarcat, chiar înaintea unor țări puternic industrializate, cum sînt de pildă Austria, Olanda, Canada. De reținut apoi că din totalul invențiilor pe care le avem în evidența noastră, numărul celor aplicate deține un procent de 45%. Și, în sfîrșit, ceea ce ne interesează în primul rînd : efectele economice rezultate prin aplicarea acestor invenții în perioada 1976—1980 sînt estimate la peste 9 miliarde lei. Acest lucru demonstrează că a investi bani în invenții este o afacere extrem de rentabilă, că invențiile reprezintă unul dintre cele mai rentabile domenii pentru investirea unor fonduri bănești. După constatările și calculele noastre, fondurile cheltuite pentru promovarea invențiilor se recuperează în medie în mai puțin de un an. Acest lucru devine evident dacă avem în vedere faptul că aplicarea unei invenții poate determina deopotrivă : reducerea prețului de cost al unui produs, obținerea de beneficii suplimentare, reducerea costului investițiilor, înlocuirea unor produse aduse din import.

— Vă rugăm să oferiți cititorilor noștri cîteva exemple de produse care au înlocuit importul.

— Sînt foarte multe și tocmai de aceea vă propunem ca într-un viitor articol să le acordați o atenție expresă. Voi aminti acum două invenții, una din domeniul medicinei și alta din cel al zootehniei. Astfel, la Centrul de hematologie din București a fost perfectat un procedeu de obținere a gammaglobulinei. Autori : dr. Kondi Vanghel, dr. Ștefan Bălan și chimist Natalia Mitrică (de la Institutul Cantacuzino). Este vorba de o gammaglobulină lipsită de antigen Australia, produs competitiv pe plan mondial. Prin eliminarea importului a fost obținută următoarea eficiență economică : în 1977, 3,5 milioane, în 1978, 28,5 milioane, și în 1979 nu mai puțin de 68 de milioane. În total : o sută milioane lei ! Al doilea exemplu se referă la aparat pentru însămînțare artificială realizat la SEMTESTI-Balotești și care înlocuiește o suită de piese importate pînă de curînd din străinătate. Eficiență economică anuală : 800 000 lei. Bilanțul creațiilor tehnice și științifice din perioada 1976—1980 ne obligă deopotrivă să avem în vedere și invențiile românești aplicate parțial sau negeneralizate. Numărul acestora este încă destul de mare sau ceea ce obligă numeroase întreprinderi, institute de cercetări și foruri de decizie să întreprindă eforturi mai susținute pentru generalizarea lor. Iată cîteva exemple edificatoare : la I.C.S.I.T. Titan a fost realizat **un cuplaj electromagnetic cu lamele dublu străbătute de flux magnetic.** Titularul invenției a realizat 36 de bucăți, efectele economice fiind scontate la 5 milioane lei anual. Specialiștii noștri au constatat însă că dacă produsul ar fi fabricat în serie la I.M.A.M.U.S. din Baia Mare, eficiența economică ar fi de circa 20 000 000 lei anual. O altă invenție, creată la I.C.P.I.S.C. București și intitulată „Procedeu și metodă de recuperare a aluminiului din deșeuri" a fost aplicată la Întreprinderea mecanică „Ceahlăul" din Piatra Neamț, unde pe această cale au fost recuperate în 1979 circa 50 de tone de aluminiu. Generalizarea metodei la toate turnătoriile de neferoase din țară ar însemna obținerea unor efecte economice de circa un milion lei. Delegații noștri au constatat de asemenea că o invenție realizată și aplicată la Întreprinderea de hîrtie din Bușteni și care aici, prin reducerea importului, aduce o economie anuală de 4,8 milioane lei, prin generalizarea ei s-ar obține o eficiență economică de 15 000 000 lei.

— Cîte invenții urmează să fie aplicate în 1981 ?

— Un număr de 900 de invenții, a căror experimentare a fost terminată, urmează să fie aplicate în cursul acestui an. Dar în același timp trebuie să avem în vedere faptul că aproximativ 2 800 de invenții se află în diferite faze de experimentare și că deci o mare parte din acestea vor fi aplicate tot în 1981. Dealtfel în acest prim an al noului cincinal, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci și-a propus să efectueze circa 500 de controale în ministere, centrale și întreprinderi, pentru a urmări la fața locului destinul unor invenții propuse pentru valorificare. Prin aceste investigații vom mai avea posibilitatea de a depista soluții brevetabile și de a acorda asistența tehnică necesară pentru încheierea formelor de brevetare.

— Ați putea să ne vorbiți prin mijlocirea exemplului despre modul în care este stimulată activitatea cercurilor de inventatori în unele institute de cercetări sau întreprinderi productive ?

— Există numeroase întreprinderi, institute de cercetări, facultăți sau institute de învățămînt superior din partea cărora primim an de an și lună de lună propuneri de invenții și descoperiri. Altele se dovedesc mult mai puțin active în acest domeniu. Am observat de pildă că acolo unde cadrele de conducere acordă atenție și sprijină și încurajează ideile generoase, se creează, firește, și un climat favorabil efervescenței creatoare. Și viceversa. Din păcate nu în puține întreprinderi responsabilul compartimentului de invenții și inovații este ales la întîmplare, sau acest post este ocupat de oameni care mai au un an, doi, pînă la pensie, sau care s-au dovedit nefolositori în alt sector de muncă. O unitate care excelează prin numărul mare de invenții și inventatori este Întreprinderea „Miraj" din Capitală. De remarcat că aici, totodată, se depun eforturi notabile pentru folosirea materiilor prime indigene, obținute din flora și fauna țării, și că multe din cele 50 de produse cosmetice de concepție românească au la bază brevetele unor cunoscuți cercetători. Astfel, în colaborare cu doctorul Vasile Boici, specialiștii întreprinderii au realizat gama de produse „Belatrix". Ulelul de cătină realizat de profesorul Ion Brad stă la baza unor numeroase și extrem de solicitate creme și loțiuni, iar extractele de nămol obținute de doctorul Ionescu Călinești au intrat de asemenea în compoziția unor articole cosmetice foarte apreciate. Multe invenții valoroase ne sînt apoi furnizate de către colectivele de cercetare din învățămîntul superior. Un exemplu : cunoscutul inventator ieșean, profesorul universitar Vitalie Belousov, este șeful unui colectiv căruia îi datorăm realizarea unei „Freze frontale cu dinți demontabili armați cu ascuțire continuă" care aduce titularei de brevet, I.D.S.M.S.A.-Focșani, o eficiență economică anuală de 5 812 000 lei.

— Ce se va întreprinde pentru valorificarea mai activă a tezaurului tehnic și științific mondial ?

— Pe glob se nasc anual aproximativ 350 000 de invenții. În brevetoteca Oficiului Național pentru Invenții și Mărci există aproape 9 milioane de descrieri de invenții. Acest imens „depozit" de idei și soluții aplicabile este încă insuficient folosit de către cercetătorii noștri. Abia 100 de institute de cercetări și-au creat cu ajutorul nostru brevetoteci proprii. Se impune apoi ca tehnologiile unor invenții realizate în România să fie oferite într-o măsură mai mare la export. Or, O.S.I.M.-ul are un cuvînt de spus în această privință. Succesele remarcabile obținute în cincinalul 1976—1980 prezintă mărturia uriașei capacități creatoare a poporului nostru. Mai mult ca oricînd, creația tehnico-științifică s-a dovedit a fi o componentă de esență a spiritualității românești. Sînt sigur că pe parcursul actualului cincinal, invențiile vor spori ca număr și importanță economică, că ele se vor impune prin îndrăzneala și realismul soluțiilor novatoare, că vor fi creații pe măsura cerințelor impuse de realitatea economică a țării, de cotele exigenței contemporane, de ritmurile construcției societății socialiste multilateral dezvoltate.

LIVIU TIMBUS

O veste bună pentru crescătorii de nutrii

Despre cîteva din problemele și dificultățile crescătorilor de nutrii, una din cele mai răspîndite pasiuni la ora actuală, revista noastră, după cum bine se știe (și știe destul de bine dacă judecăm după zecile de scrisori sosite pe adresa redacției), a scris în două rînduri. Consemnam în cele două ample articole convingerea fermă a mai tuturor celor ce ne-au scris că numărul crescătorilor va înregistra într-un timp foarte scurt o substanțială scădere. Din păcate, așa cum ni s-a adus la cunoștință printr-un alt șir de scrisori, acest lucru s-a și întîmplat. Mai mult decît atît, pînă și crescătoriile ce au supraviețuit și-au redus simțitor efectivele.

Cauzele care au provocat acest fenomen au fost două, amîndouă fiind strîns legate de așa-zisul preț de achiziție, fie că ne referim la achiziționarea blănii de nutrie, fie că ne referim la achiziționarea nutriei vii. În primul caz, centrele de achiziție a blănurilor ofereau prețul de 244 lei pentru o blană de calitatea întîi. Atît de nestimulator a fost acest preț, încît în anul 1979 s-au achiziționat doar 13 blănuri în toată țara. De ce ? Pentru că o nutrie, ca să ajungă pînă la dimensiunile unui adult, deci ca să îndeplinească normele prevăzute de stasul achiziției, consumă o cantitate de furaj de aproximativ 450 lei. Cine ar fi hrănit o nutrie cu 450 lei ca să o vîndă cu 244 lei ? ! Dar, cu excepția celor 13 cazuri semnalate, acest preț de 244 lei blana de nutrie n-a acționat, motiv pentru care îl vom considera, așa cum au făcut-o și crescătorii, ca și inexistent. Principala și adevărata lovitură pe care au primit-o crescătorii de nutrii a venit din partea celui de-al doilea preț, prețul de achiziție al nutriilor vii. Ca să fim foarte limpezi, vom preciza că a existat și încă mai există un Ordin emis de M.A.I.A., prin care ordin un particular poate să vîndă unei crescătorii pe care o înființează statul, de exemplu un I.A.S. sau un C.A.P., nutrii vii, nutrii de reproducție. Prețurile de achiziție variau între 650—850 lei, în funcție de sex și dimensiune. Această tranzacție ar fi urmat să se perfecteze prin intermediul Asociației crescătorilor de iepuri și animale pentru blană și dacă respectiva asociație ar fi avut prilejul să mijlocească un număr cît mai mare de astfel de contracte, atunci, da, Ordinul nr. 75 emis de M.A.I.A. ar fi sprijinit și stimulat într-adevăr o activitate economică deosebit de importantă. Dar, din păcate, cererea a fost mult mai mică decît oferta, adică, mai altfel spus, asociația, deși a fost asaltată literalmente de crescători care ofereau mii și mii de nutrii, n-a fost solicitată de crescătoriile de stat. Mai mult decît atît, unele crescători au preferat să cumpere nutrii din străinătate, refuzînd nutriile pe care asociația le-ar fi putut procura și garanta din toate punctele de vedere. Și astfel, neaplicarea Ordinului nr. 75 s-a arătat a fi piedica numărul unu pentru crescătorii de nutrii.

Dar despre aceste două probleme am vorbit pe larg în cele două articole pe care revista noastră le-a publicat încă de-acum jumătate de an. Timp de-o jumătate de an am tot așteptat un răspuns din partea forurilor de resort și mărturisim că am fi dorit un răspuns cît mai rapid și cît mai exact, pentru a le putea răspunde tuturor celor ce, într-un număr impresionant de mare, ne-au scris și ne-au întrebat dacă e cazul să-și desființeze crescătoriile ori, dimpotrivă, să le mențină și să le dezvolte, asigurînd statului, la un preț convenabil pentru ambele părți, un număr uriaș de blănuri deosebit de prețioase.

Și iată, deși cam tîrziu, dar mai bine mai tîrziu decît niciodată, medicul veterinar Nicolae Panait, vicepreședintele Asociației crescătorilor de iepuri și animale pentru blană, ne înștiințează că noul preț de achiziție al blănii de nutrie (blană crudă, neargăsită) a crescut la 610 lei pentru nutria standard sau de culoare neagră, iar pentru blănurile de nuanță deschisă se va acorda un spor de 15 la sută.

„Ar mai fi de spus, a continuat medicul veterinar Nicolae Panait, că a fost reașezat și prețul de achiziție al blănurilor de iepure, preț care a urcat pînă la 24 de lei. În ceea ce privește nutria mai putem anunța că s-au stabilit și prețurile de achiziție pentru carnea și grăsimea de nutrie, aceste produse fiind plătite cu 25 și respectiv 31 lei kilogramul. Nu dispunem de precizări ferme în legătură cu unitățile ce vor prelua aceste două produse, dar, în schimb, îi putem informa pe crescători că se vor înființa centre județene de achiziție a blănurilor".

— Cum considerați dumneavoastră, ca vicepreședinte al asociației, această hotărîre privind noul preț de achiziție al blănurilor crude de nutrie ?

— Consider că noul preț va asigura o refacere rapidă a crescătoriilor și că, în același timp, îi va mobiliza și pe alții spre această activitate extrem de utilă și de eficientă din punct de vedere economic. Un crescător care poate sacrifica 100 de nutrii la capătul unei munci de un an va realiza prin noile prețuri un venit de aproximativ 30 000 lei. Pentru a realiza acest venit nu se pune decît o singură condiție, cea a unei sacrificări corecte, o sacrificare ce trebuie făcută numai de oameni pricepuți, adevărați meseriași. Altfel, din experiența pe care o am și ca medic veterinar, pot să vă spun că vor apărea multe rebuturi.

— Ar fi ceva de făcut pentru ca aceste rebuturi, datorate sacrificărilor necorespunzătoare, să dispară sută la sută ?

— Da, și aș propune în acest sens înființarea unor centre de sacrificare, centre pe care să le coordoneze asociația Aceste centre ar putea prelua totodată și produsele secundare, adică dinții (foarte căutați de cooperativele de artizanat), pielea de pe coadă (foarte căutată de industria de încălțăminte), grăsimea (mult solicitată de industria de articole cosmetice) și carnea. Despre acest ultim produs, precum și despre celelalte, am putea vorbi mult și cu folos cîteva ceasuri. Dar despre aceste lucruri, altădată. Principală rămîne, deocamdată, problema înființării acelor centre de sacrificare, indiferent cine le îndrumă și coordonează.

Deci, dincolo de oricare altă încheiere, iată, acum, la început de an, și o veste bună pentru crescătorii de nutrii. Dar această veste, ea singură, nu rezolvă, de la sine, alte cîteva importante probleme ale acestui sector de activitate, motiv pentru care, într-un viitor număr al revistei noastre, ne vom strădui să punem punctul pe i.

VICTOR NIȚA

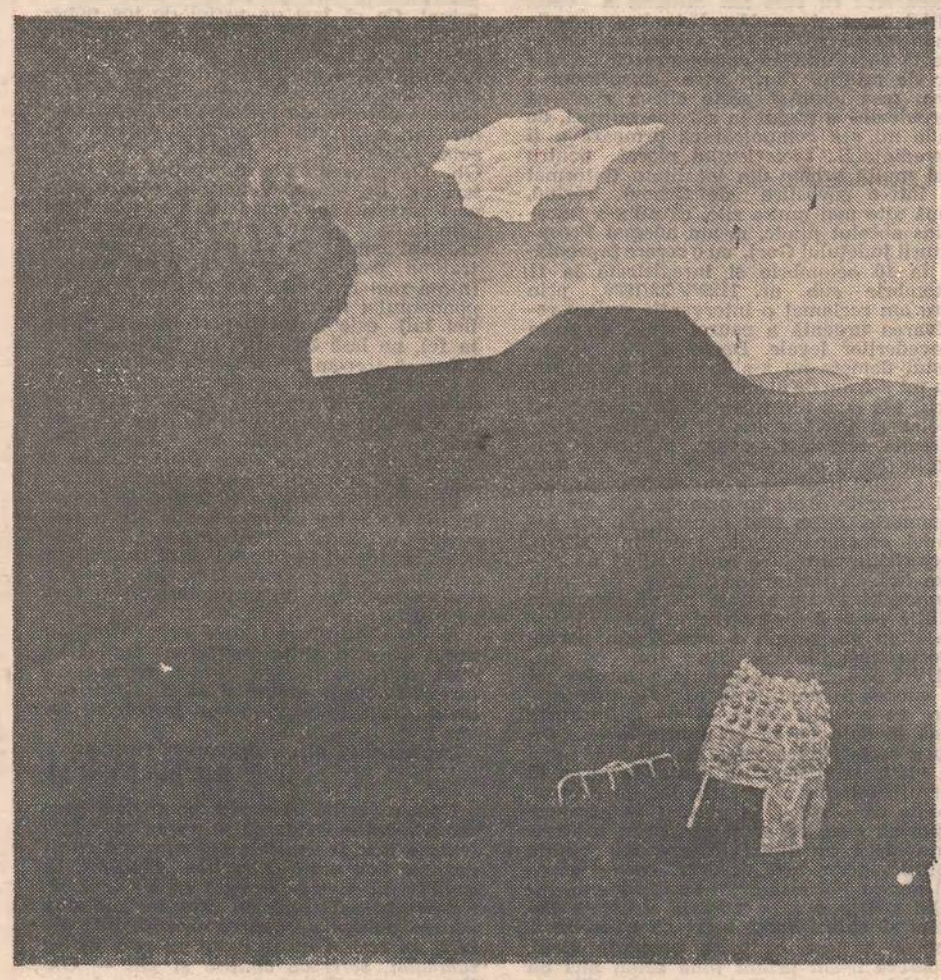

FLORIN NICULIU — Istorie

Un donator de sînge este un om generos

— Tovarășe dr. doc. Vlad Apăteanu, intrați curînd în cel de-al 10-lea an de cînd sînteți directorul Centrului de hematologie București. Între timp, au pornit de aici spre spitalele bucureștene sute de tone de sînge salvator pentru bolnavii în suferință. Vă propunem o discuție tocmai despre acest medicament miraculos, de neînlocuit.

— Aș începe prin a vă spune că pe teritoriul municipiului București recoltăm anual o cantitate ce depășește 41 de mii litri de sînge, ceea ce înseamnă solicitarea unui număr de 200 000 donatori pe an. E adevărat însă că nu toți cei solicitați sînt corespunzători pentru donarea de sînge, rămînînd în final să facă actul donării peste 160 000 donatori pe an.

— Deci, nu oricine poate să doneze sînge.

— Fără îndoială ! O primă condiție este vîrsta : tineri sub 18 ani și persoane peste vîrsta de 62 de ani nu trebuie să doneze sînge. O a doua restricție este formată de antecedente de hepatită virală sau prezența unor reacții pozitive pentru antigenul HBs. Aceste persoane pot transmite prin sîngele lor hepatita virală de tip B, motiv pentru care sînt respinse la donare. Orice afecțiune transmisibilă sau o boală cronică ce poate afecta fie sănătatea donatorului de sînge, fie pe a celui care va primi acest sînge constituie, de asemenea, o contraindicație pentru donare. Tocmai de aceea donarea de sînge se face sub un control medical clinic și de laborator, un control radiologic pulmonar la anumite intervale și cu o verificare continuă a hemoglobinei și antigenului HBs.

— Au dreptate cei care se tem că donarea de sînge le provoacă anemie ?

— Categoric nu ! Organismul nostru are o capacitate remarcabilă de a reface toate elementele componente ale sîngelui într-un timp foarte scurt care variază între 2—3 ore pentru volumul sanguin și două-trei săptămîni pentru numărul de hematii și cantitatea de hemoglobină. În asemenea situație, cînd donările de sînge nu sînt mai frecvente de una la 45 de zile, și cu atît mai mult dacă se fac doar una-două donări pe an, nici nu poate fi vorba de o scădere a cantității și calității sîngelui donatorului. În schimb, observăm adeseori că donarea de sînge este pentru multe persoane un adevărat stimulent al hematopoezei, un bici al producției de globule roșii care accentuează senzația de bine, fizică și psihică. De aceea se poate afirma că orice donare de sînge este un act fiziologic, după care organismul reface total și repede cantitatea de sînge donată.

— Care ar fi pentru donatori motivația actului donării de sînge ?

— 1. Știu că trebuie, că e necesar ca aerul în spitalele noastre; 2. Știu, totodată, că nu le face rău și nici dureros nu este actul în sine ; 3. Mai știu că fac un mare bine semenilor. Nu fac o afirmație exagerată spunînd că toți donatorii de sînge sînt oameni generoși, mulțumiți de gestul lor umanitar, optimiști, cu conștiința datoriei îndeplinite. Nu se renunță ușor la așa ceva !

— Presupunem că și donarea de sînge își are problemele ei.

— Într-adevăr. Dat fiind faptul că asistența medicală se dezvoltă continuu în țara noastră, și mai ales cea chirurgicală, și nevoile de sînge transfuzional sînt în creștere. Donatorii de sînge ai țării reprezintă 2—3 la sută din totalul populației. Vorbesc de persoane care donează cu o frecvență de cel puțin o dată pe an. De aceea, nevoia extinderii numărului de donatori și, mai ales, înlocuirea donatorilor mai în vîrstă cu tineri se resimte tot mai mult. Acesta ar fi unul din obiectivele pe care trebuie să le atingem prin accentuarea propagandei donării de sînge în cursul anului 1981. Țin să subliniez faptul că această propagandă e necesară numai pentru spitalele noastre și pentru bolnavii noștri. Să nu se uite nici un moment că în medicina noastră au apărut tehnici noi care consumă foarte mult sînge.

— Care sînt aceste tehnici ?

— Dezvoltarea chirurgiei cardiovasculare ar fi una dintre ele, care folosește aparate cord-pulmon artificial, apoi dezvoltarea chirurgiei corectoare la hemofilici care presupune consum de crioprecipitat de globulină antihemofilică la nivelul de mărime mediu de 50 de donatori pentru un singur bolnav. Menționez, de asemenea, consum suplimentar de sînge pentru bolnavii de insuficiență renală care se tratează în mod cronic prin dializa cu rinichi artificial și care necesită frecvent transfuzii de sînge pentru corectarea anemiei. Consum important de sînge înregistrăm și în chirurgia de urgență, în special în cea care se ocupă de accidente traumatice cu hemoragie, cum întîlnim, din păcate, destul de frecvent ca urmare a accidentelor de circulație. Chirurgia cancerului sau cea obstetricală reprezintă, de asemenea, mari consumatoare de sînge, Cred că e bine de știut că sîngele se consumă și pentru preparatele terapeutice de mare importanță, în tratamentul bolilor interne sau al bolilor infecțioase. Gammaglobulina standard, imunoglobulinele specifice, soluția de albumină umană injectabilă, fibrinogenul, trombina ș.a. sînt medicamente de neînlocuit care se prepară din sînge, la producerea cărora colaborează toate centrele de recoltare și conservare a sîngelui din țară.

— Care ar fi, după dv., principiul asigurării transfuzionale ?

— L-aș defini, apelînd la formula următoare : sîngele să aștepte bolnavul, și nu bolnavul să aștepte sîngele ! De aceea, socotesc că presa noastră, toate mijloacele moderne de informare ne pot ajuta mai mult prezentînd nevoia de sînge sub aspect profilactic. Fără îndoială, e foarte bine ca atunci cînd apare un accident regretabil de muncă, tovarășii celui în suferință să se ofere spontan să facă donări de sînge. Dar și mai bine ar fi fost dacă aceste donări colective ar fi fost făcute mai înainte, organizat.

— Vreți să spuneți că astfel de gesturi spontane ar trebui să intre în obișnuința oamenilor ?

— Așa ar fi ideal și pentru acest lucru luptăm, dealtfel. Am fi foarte bucuroși, vă mărturisesc cu această ocazie, dacă donări de sînge exemplificatoare ar fi făcute mai frecvent de către vîrfuri ale vieții noastre culturale, artistice, sportive, profesioniste care, prin exemplul lor, să încetățenească în rîndurile populației țării ideea că orice om sănătos o dată pe an sau cel puțin o dată în viață să facă o donare de sînge — condiție esențială pentru terapia transfuzională, terapia cu produse derivate din sînge sau pentru diagnosticul bazat pe reactivi preparați din sînge.

— Spuneți-ne, vă rugăm, ce viitor are transfuzia de sînge ? Nu cumva sîngele artificial, de care se tot vorbește, va reuși să o înlocuiască ?

— Deocamdată, nu se cunoaște un înlocuitor pentru toate funcțiunile sîngelui : transportor de oxigen, rol coagulant, rol antiinfecțios etc. Există înlocuitori parțiali de sînge, așa numiții substituienți de volum sanguin, cum ar fi dextranul, se fac experimente și cu fluorocarboni ca transportori de oxigen în locul hemoglobinei însă cred că sîntem departe de a considera că sîngele omenesc poate fi realizat pe cale sintetică în totalitatea multiplelor sale funcțiuni. Rămîne perfect valabilă afirmația că tratament chirurgical fără sînge este greu de realizat. Cineva spunea că nivelul de civilizație al unui popor se judecă după cantitatea de consum de săpun pe cap de locuitor. Aș zice, parafrazînd, că nivelul de tehnicitate al chirurgiei dintr-o anumită țară se judecă după cantitatea de sînge care se consumă pentru un bolnav operat.

— Ați făcut, pînă acum, o adevărată pledoarie pentru donarea de sînge. Ce alte preocupări de seamă intră în sarcina colectivului pe care-l conduceți ?

— Deci, se ocupă cu recoltarea, conservarea și distribuirea sîngelui la toate cele 50 de spitale ale Capitalei. În al doilea rînd, are o activitate de producție pentru preparate derivate din sînge care se folosesc fie în scop terapeutic (gammaglobulina, de exemplu), fie în scop diagnostic ca reactiv de laborator, cum ar fi serurile hemotest care permit determinarea grupului sanguin din sistemul OAB, sistemul Rh și alte sisteme grupale sanguine. Sîntem, de asemenea, preocupați de probleme de cercetare științifică care vizează noi metode de diagnostic hematologic sau metode de tratament sau de profilaxie în unele boli de sînge care se pretează pentru asistență medicală ambulatorie. Preocuparea noastră majoră rămîne însă sîngele, cît mai mult sînge donat !

— Cum ați dori să încheiem acest interviu ?

— Nici o discuție de acest gen nu se poate încheia altfel decît cu un cald și sincer omagiu pentru donatorii de sînge din țara noastră, al căror număr sperăm să crească în viitor, ținînd pasul, cum s-ar spune, creșterii asistenței medicale a țării.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

„Cînd omul încetează să fie om..."

I. N., un tînăr de 29 de ani, șofer din anul 1972, tată a doi copii, era cunoscut la autobaza Vernești, coloana Rîmnicu Sărat a U.M.C.T.F. (aparținînd Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții), ca un om serios care își vede de treburile sale.

Și totuși în ziua de 5 noiembrie 1980, după ce efectuează o cursă legală, transportînd bușteni de la Buda la Vintileanca, și-a dat, cum se zice, în petic ! El hotărăște, împreună cu doi colegi, să viziteze restaurantul „Prahova" din Rm. Sărat. Aci zăbovesc între orele 18 și 20 și sorb, toți trei, 6 sticle de „negru".

Bine, foarte bine dispuși, ies din restaurant cîntînd și se îndreaptă spre mașina ascunsă cu grijă pe o stradă dosnică.

Se urcă cu toții în autocamion îndreptîndu-se spre parcarea de la Buda. Nu ajung însă la destinație, deoarece între timp li se făcuse din nou sete. Grupul oprește la bufetul din satul Pietrosu. Aci se procură tot o sticlă de „negru" pe care băieții noștri veseli o golesc pînă la Buda.

„Scumpii mei prieteni — se adresează Ionică colegilor săi — dacă-i bal, bal să fie. Hai să facem o vizită unei fete, nu-i ea chiar fată, dar e drăguță și primitoare. Nu-i departe, ne despart de ea doar 10 km". Grupul primește propunerea cu mare satisfacție.

Pe la 21,30, echipajul ajunge la poarta Fănicăi. Tocmai cînd șoferul dă să intre în curte, un lucrător de miliție îl roagă politicos să-i prezinte actele. Ionică face însă la iuțeală stînga-împrejur, o ia la fugă, se urcă în autocamion și pornește mașina, dispărînd în noapte.

Parcurge doar un kilometru, oprește mașina și se reîntoarce, sperînd să-i reîntîlnească pe cei doi colegi și să o viziteze pe Fănica. La 100 de metri de locul cu pricina, același lucrător de miliție îi face semnal cu lanterna să oprească. Șoferul nu reduce viteza, ci dimpotrivă accelerează. Subofițerul observă intenția conducătorului auto de a nu opri, se retrage la repezeală spre acostament, dar Ionică virează la dreapta cu intenția vădită de a acroșa pe lucrător, care reușise în cîteva zecimi de secundă să se retragă în afara carosabilului. Lovește în plin pe subofițer, trîntindu-l la pămînt. Marea șansă a acestuia a fost că a căzut pe asfalt în poziție paralelă cu axul longitudinal al autovehiculului, astfel că roțile n-au trecut peste trupul său. Este totuși rănit grav.

Gravitatea faptelor întîmplate, rapida lor succesiune au darul să-i trezească din beție pe unul din colegii șoferului. „Măi Ionică, prea o făcuși de oaie, hai să întoarcem, altfel o pățim rău cu toții". Ionică se face că nu aude, accelerează și în acest scurt timp autocamionul e introdus în parcarea din punctul „Brutărie" în comuna Buda.

Colegii coboară și pleacă cu pași repezi spre locuințele lor. „Prea par toate în regulă cu autocamionul", își zice Ionică. „Hai să-i facem o pană". Scoate repede cricul, demontează o roată și suspendă camionul ca și cum ar fi în pană. Apoi pleacă acasă și se culcă ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

După o oră de chinuri, cu o plagă profundă la cap și un braț fracturat, subofițerul se tîrăște pînă la postul de miliție, situat la circa 70 de metri de locul accidentului, și cu mare efort reușește să noteze o frîntură din numărul mașinii infractoare... 33 BZ. Apoi își pierde cunoștința. Ulterior este transportat la spitalul militar din Focșani.

La scurt timp sosește la postul de miliție unul din ajutoarele șefului de post. Sînt alertate posturile de miliție vecine și miliția județului Buzău.

Una din echipele de cercetare ajunge și la „Brutărie" unde examinează cu atenție autocamionul „șchiop". Descoperă în zona radiatorului o înfundătură, iar pe platforma inferioară a mașinii cîteva fire de păr ars, asemănătoare celor de pe capul victimei. Găsit, după ore de căutări, șoferul încearcă la început să se disculpe, dar apoi își recunoaște isprava. Recunosc și colegii săi.

I. N. va fi judecat pentru tentativă de omor, conducere în stare de ebrietate și părăsirea locului accidentului.

Asemenea fapte au loc cu predilecție în colectivele unde disciplina e slabă, unde șefii nu-și exercită atribuțiile de control și îndrumare la care îi obligă legea.

Colonel VICTOR BEDA ■

Scrisoare comentată

Am mai avut, din nefericire, prilejul, în paginile acestei reviste, să scriem despre o anume lume, despre o subspețâ umană sau o speță a subumanului — gregară, ignorantă, sălbatică, instinctuală — ale cărei raporturi cu ceea ce este viu, cu natura, stau sub semnul cruzimii, al violenței. Există, spuneam, ființe care nu pot vedea un cîine, un cal, o pisică, un copac sau o floare fără să încerce să atenteze asupra lor, din nevoia — periculoasă nevoie ! — de satisfacere a unor porniri primitive, în speță a „curajului" lași și sadic, afirmat pe seama celor ce nu se pot apăra. Faptul, chiar dacă reprezentanții săi nu sînt mulți, nu ne poate lăsa indiferenți. Și, după cum am remarcat și cu alte prilejuri, ne-am bucurat să constatăm că, de la o vreme, măsurile care-i ingustează cîmpul s-au înmulțit. Legile și măsurile de protecție a naturii, a faunei și a florei sînt astăzi mai drastice ca niciodată. Sînt protejate și vietuitoarele de pe lîngă casa omului, cele de rasă în primul rînd (prin legi speciale), dar și celelalte, printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniștri, nr. 2492/1969, care în articolul 1, punctul 4, prevede administrarea de sancțiuni pentru „chinuirea, lovirea sau părăsirea animalelor". Deci cruzimea față de natură, față de ceea ce este viu, a fost pusă în chip hotărît la index. Cu toate acestea, răbufniri ale ei continuă să se ivească, ba, mai mult, să se exercite liber, nepedepsite de cei în drept.

Gheorghe Grigurcu, cu domiciliul în Tg. Jiu, zona Simboteanu, bloc A-3, scara A, ap. 1, ne trimite o mai lungă scrisoare relatînd despre un astfel de caz. Iată faptele. În ziua de 19 septembrie 1980, cîinele familiei Grigurcu, un Saint-Bernard, animal ocrotit de lege, vedetă a concursurilor chinologice, este ucis de cineva care, scrie corespondentul nostru, „i-a aruncat, prin geamul deschis al logiei de la parter, unde era adăpostit, o bucată de mîncare purtătoare de otravă". Concluzia otrăvirii e avansată de un medic specialist și atestată de buletinul de analiză cu nr. 3 949 din 30 IX 1980, eliberat de Laboratorul de diagnostic al Inspectoratului sanitar veterinar al județului Gorj, care constată prezența, în viscerele animalului, a unor otrăvuri foarte puternice (substanțe organoclorurate și parathion). „Suspiciunile noastre — continuă corespondentul — îndreptîndu-se împotriva cîtorva vecini, am adresat un memoriu Procuraturii municipiului Tg. Jiu, pe care l-am depus personal la 25 septembrie și care a fost înregistrat la 29 septembrie sub nr. 2 651/II. Procurorul cu care am discutat a vădit inițial cea mai amplă solicitudine, promițîndu-mi că se va ocupa personal de această chestiune, în colaborare cu un ofițer de miliție. Dar, spre surprinderea mea, m-a anunțat peste cîteva zile că «problema» a trecut în sarcina miliției, de unde mi s-a comunicat că urmează a fi încredințată... sectoristului plecat pentru mai multă vreme din localitate (întocmai ca într-o povestire de Cehov). Văzînd, după alte mai multe zile, că nu s-a întreprins absolut nimic, m-am adresat Procuraturii județului Gorj, cu o cerere prezentată la 10 octombrie și înregistrată la 11 octombrie sub nr. 1129/V/33/1980, prin care am reclamat o intervenție pentru rezolvarea urgentă a cauzei mele, conform prevederilor legale. Dar nici în urma acestui demers nu s-a luat nici o măsură, nu mi s-a dat de nicăieri nici un răspuns în scris, așa cum am solicitat. Drept care am apelat la Procuratura Generală a R.S.R., Direcția cercetări penale, printr-un memoriu din 21 octombrie 1980. Nici din partea acestui înalt for n-am căpătat răspunsul cuvenit". Abia în primele zile ale lui noiembrie, citim mai departe, la ușa familiei corespondentului bate, în sfîrșit, sectoristul, care „s-a mulțumit să ne dicteze (mie și tatălui meu) niște declarații sumare și să ne anunțe că va chema la miliție pe 2—3 dintre vecinii suspecți. Între timp am primit o adresă din partea Procuraturii locale Tg. Jiu, cu nr. 731/V/7/1980 din 4 noiembrie, prin care mi se aducea la cunoștință că «s-a luat măsura ca această cauză să fie definitivată pînă la data de 15 noiembrie 1980»... Întrucît sectoristul n-a mai dat nici un semn de viață, tatăl meu l-a căutat la birou în cursul lunii decembrie. În loc de a recunoaște că n-a fost în măsură să găsească faptașul, ceea ce ar fi constituit o atitudine, dacă nu satisfăcătoare, cel puțin onestă", scrie mai departe corespondentul nostru, cel însărcinat cu rezolvarea cazului (?!) „a pus la îndoială otrăvirea cîinelui și chiar actul legal ce o certifică. Acesta a fost, se pare, punctul final, deoarece n-am primit pînă acum nici un rezultat scriptic". Scrisoarea tov. Gheorghe Grigurcu e datată 19 decembrie 1980. Pînă la ceasul cînd apar aceste rînduri, n-a mai intervenit, din cîte ne-am informat, nimic nou.

Ca să ucizi, în plină zi, un animal care, adăpostit fiind într-o logie, nu te agresa, nu te supăra cu nimic, este, desigur, o performanță : trebuie să ai vocație de criminal. Ca să lași un astfel de ins nepedepsit, este o performanță de dezinteres (să-i zicem numai atît), care ne pune pe gînduri. Ca să nu-ți pese de faptul că într-un loc e tolerată o atmosferă de impulsuri abjecte, de violență la adresa animalelor, a naturii (atmosferă pe care, în zona respectivă, o întreține, ne scrie Gh. G., președintele Asociației de locatari nr. 13, Marin Valentin), este o altă performanță, în contrazicere absolută cu principiile în care trăim și în care ne creștem copiii. Ca să nu-ți pese nici de trauma psihică provocată unor oameni (n-am mai transcris, din scrisoarea corespondentului nostru, durerea lui și a familiei lui) este iarăși o performanță, care, la fel, ne lasă în suflet un gust amar.

Dar să trecem peste latura sentimentală a cazului, la care nu oricine e sensibil (dragostea față de ceea ce este viu ține de o anume calitate umană, pe care o ai sau n-o ai), ca să adresăm organelor pomenite în scrisoare doar două întrebări, dintre mai multele care ne vin în minte:

Prima : dacă familia Grigurcu ar fi fost jefuită de 25 000 de lei (căci la atît a fost evaluat, conform criteriilor Asociației chinologice, Saint-Bernardul ucis, unul din cele mai reușite exemplare ale rasei), dezinteresul față de întîmplare ar fi fost același ?

A doua întrebare : oare organelor în drept le este chiar indiferent faptul că niște oameni posedă otravă, că această otravă se poate obține și că ei, acești oameni, o pot folosi cînd vor, împotriva cui vor ?

Deocamdată atît... Așteptăm răspuns.

ILIE PURCARU ■

Nota redacției. *Îl rugăm pe criticul literar Gheorghe Grigurcu să nu se considere (cum o face în epistola din care am citat) persona non grata la revista „Flacăra". În condiția în care profesează critica literară, e firesc ca alții, inclusiv „Flacăra", să aibă adesea puncte de vedere diferite de ale sale. În rest — ca în cazul pe care ni l-a semnalat, scris cu simțire și stil — Gh. Grigurcu se bucură de simpatia și de întregul nostru sprijin.*

Desen de SABINA IVAȘCU-MIHAI ■

Gr. C. Moisil, inedit

Strînsa prietenie dintre Grigore C. Moisil și Mendel Haimovici datează din 1932, anul numirii lui Gr. M. în postul de conferențiar de algebră la facultatea de matematici din Iași, oraș natal al lui Haimovici.

Ambii se născuseră în 1903, ambii aveau pasiunea matematicii și printr-o tragică coincidență au murit subit în același an, la distanță doar de o lună și jumătate.

Articolul de mai jos, păstrat printre manuscrisele nepublicate ale lui Gr.M., a fost scris după citirea necrologului apărut în ziare la 1 aprilie 1973, la două zile după decesul lui Mendel Haimovici.

Cele cîteva pagini de amintiri, scrise dintr-o suflare, n-au apucat a fi revizuite nici date la tipar. Gr.M. a plecat curînd în Canada unde s-a stins brusc din viață la 21 mai.

În 10 ianuarie se împlinesc 75 de ani de la nașterea lui Gr.C. Moisil.

Publicarea articolului „Adaos la un necrolog" îmi pare cel mai potrivit omagiu adus întru amintirea acestor doi dascăli ai școlii române de matematici. Totdeodată o ultimă mărturie a prieteniei ce-i lega.

V. M. ■

La 25 martie 1935 am început concursul de agregație pentru a ocupa postul de profesor de Calcul diferențial și integral la Facultatea de științe din Iași. Totul a decurs în bune condiții și am fost propus să fiu numit în acest post. Prin aceasta se deschidea și succesiunea mea, după numire urmînd să rămînă vacant postul de conferențiar de Algebră pe care-l ocupam. Numirea mea nu s-a făcut decît cu un an și jumătate mai tîrziu. În tot acest timp problema succesiunii mele s-a pus și s-a discutat. Erau trei candidați posibili, toți trei din Iași: Mendel Haimovici, Ilie Popa și D. Mangeron; ordinea în care îi scriu e ordinea valorii lor, așa cum se vedea atunci; e aceeași și astăzi.

Cu S. Sanielevici n-am discutat prea mult problema; era ceva delicat. Octav Mayer, omul admirabil, venea rar pe la seminar; îl vedeam, dar rar. Cu el m-am împrietenit încet, încet, pentru a deveni din ce ce în ce mai buni prieteni. Alexandru Myller venea la seminar în fiecare zi și adeseori plecam împreună. Fire foarte deschisă, am discutat cu el mult și despre toate, din 1932 cînd am venit eu la Iași și pînă la moartea lui.

Problema era grea. Nu că ar fi fost cineva de părere că ordinea valorii e alta ci fiindcă Haimovici era evreu. Myller avusese mari dificultăți să facă să fie numit profesor S. Sanielevici, cu multi ani înainte, dar reușise. Acum problema devenise mult mai grea. Pe atunci antisemitismul începea să devină doctrină oficială ascunsă.

Erau de fapt două posturi vacante de conferențiar de matematici. După convorbiri care au durat ani de zile, pînă cînd postul a fost declarat vacant în mod oficial, după numirea mea ca profesor, ne-am gîndit așa: sînt două posturi vacante; unul să fie lăsat neocupat încă un timp, pînă se vor schimba lucrurile: al doilea post să fie ocupat de-al doilea candidat. Era pe atunci grijă mare ca posturile neocupate să nu fie desființate pentru economii bugetare. Antisemitismul creștea în violență. Mayer primise scrisori de amenințare cu moartea dacă îl sustine pe Haimovici. În unele se și amesteca amenințarea cu confuzia: Mayer, de origine german, era socotit de unii că e evreu; după nume. Și pe Myller îl bănuiau de a fi evreu. Pe mine mă chema Moisil. Din toți evreu nu era decît Sanielevici.

Atunci cînd s-a văzut că la prima vacanță la postul de conferențiar de algebră, nu vom putea numi pe Haimovici și am convenit ca la acest post să fie numit Popa, iar cel de-al doilea să fie rezervat pentru Haimovici, Mayer m-a rugat să merg eu la Sanielevici să-i comunic lucrul. Mi-a spus:

— Du-te dumnegata că ești mai tînăr. Cînd a fost problema Schoenberg m-am dus eu.

Nu știu nici pînă azi cum a fost problema Schoenberg. (Isac Schoenberg, strălucit student al Facultății din Iași, se expatriase prin 1929 sau 1930 și devenise profesor la o universitate americană. Eu l-am cunoscut puțin. Nefiind din Iași nu știu ce s-a întîmplat, dar eu am profitat de expatrierea sa, căci locul de conferențiar pe care l-am ocupat din 1931 la Iași, i s-ar fi cuvenit lui. O știam și de aceea am fost mirat cînd am aflat că aș putea fi numit la Iași; Schoenberg se expatriase. Probabil Schoenberg, ca și J. von Neumann și alți cîțiva evrei au înțeles din vreme ce soartă îi așteaptă în Europa și au avut posibilitatea să plece mai dinainte de venirea lui Hitler la putere în Germania. Ceva mai tîrziu a plecat și Duf, istoricul din Iași; acesta s-a instalat în Israel. Nu l-am mai văzut de vreo patruzeci de ani.

Pe atunci unii credeam că antisemitismul și hitlerismul sînt rele, grave, foarte grave, dar trecătoare. În același timp ne revoltam pe rînd: cînd a venit Hitler la putere, cînd s-a remilitarizat Renania, cînd a pornit Franco să se lupte cu revoluția spaniolă pentru a instaura fascismul în Spania și toate cîte au urmat. La noi, din cînd în cînd aveam semne, dar nu credeam.

Myller era un revoltat optimist. El căuta să scoată pe studenții comuniști din beciurile poliției din Iași: sînt niște copii idealiști. Și urma cu perseverență o „muncă de lămurire" cu toți. Eram prieten cu Myller și cu Sanielevici, socialiști de modă veche. Eram prieten cu Radu Cernătescu și cu Iorgu Iordan, „creierul mișcării antifasciste din Iași". Îl admiram pentru activitatea lui politică pe Constantinescu-Iași. Socialist de bună calitate, Constantin Motaș. Era, pentru noi, tinerii, rușine să fii de dreapta. Și rușine mare să fii antisemit.

Eu veneam de cîteva ori pe an la București unde locuiau tata, mama, bunica, frații și sora mea, cele două mătuși, toată familia.

Într-o zi, s-a făcut un dosar pentru titularizarea lui Mendel Haimovici ca asistent. I-am sugerat (aș zice „l-am sfătuit") pe Myller: dosarul îl trimiteți la minister; dacă se pierde? faceți două originale, celălalt îl duc eu, cînd m-oi duce la București.

Myller s-a scandalizat. Ideea că un dosar oficial s-ar putea pierde i s-a părut de necrezut. Eu cunoșteam o experiență trăită prin 1923: decretul regal prin care tata fusese numit directorul Arhivelor Statului se pierduse, după ce fusese semnat, între palat și Monitorul Oficial. I-am povestit faptul lui Myller, care s-a convins și a făcut două originale.

Cînd am ajuns cu al doilea dosar la minister, primul, evident, se pierduse. Funcționarul căruia i l-am înmînat m-a întrebat:

— E copie?

— Nu, e al doilea original. Semnăturile sînt originale, hîrtiile au toate en-tête-ul respectiv, ștampilele sînt puse.

De atunci am cîștigat stima acelui funcționar, om de treabă și corect: respectasem birocrația și legile: birocrația e o armă de luptă; legile de asemenea.

Inutil a fost acest dosar despre care am discutat cu ministrul de atunci al învățămîntului: Petre Andrei. De ce o fi intrat Petre Andrei, filozoful subțire, în acel minister nu știu. Eu nu l-am cunoscut prea bine pe Petre Andrei. Nu știu ce-am vorbit dar cred că nimic.

Evident Haimovici n-a fost titularizat dar asta a fost numai începutul.

Trebuie să fie la dosar data de cînd n-a mai fost asistent. La un moment dat nu mai avea voie să intre la Seminarul Matematic, în biblioteca lui — celebra bibliotecă a Seminarului Matematic din Iași. Myller însă ne sfătuise (aș spune „dăduse dispoziția") să i se împrumute cărți acasă, pe numele altuia care ar avea dreptul. Nu cred că Haimovici nu a avut cărțile sau revistele pe care voia să le citească. Aceasta nu înseamnă că n-a simțit insulta. Dar a știut că nu vine din partea colegilor lui, din partea matematicienilor. Toamna 1940 a trăit-o în groază. Eu am fost mult timp concentrat într-un sat (Dumești) în toamna aceea. Eșecul rebeliunii din ianuarie 1941 a adus un moment de răsuflare. Nu lung. În vara 1941 a început războiul hitlerist. Eu nu eram în Iași ci la Breaza. Nevasta mea avea nevoie de aer curat. Verile 1940, 1941, 1942, le-am petrecut la Breaza. 1943 la Zamora între Bușteni și Poiana Țapului.

Vara 1941 a fost vara în care a pornit trenul cu evrei din Iași, nu mai știu unde. Dintre prietenii mei n-a fost în tren decît Gheler, chimist de seamă care lucra pentru doctorat în laborator la Cernătescu. Radu Cernătescu, chimist de mare valoare, era, se spunea pe atunci, comunist. Gheler era un chimist serios și om foarte de treabă. Socialist. Nici de el, ca și de nimeni din acel tren de evrei, nu am mai auzit nimic. Mendel Haimovici n-a fost luat în tren. Nici el nu știa cum s-a întîmplat că a scăpat. Nici cum a scăpat și n-a fost omorît în pogromul, celebrul pogrom. A fost luat, după, să curețe cu mîinile sîngele celor uciși, pe o stradă. Nu mai știu care.

Cînd m-am întors, în toamna 1941, la cursuri, la Iași, intram din prăvălie în prăvălie să văd dacă mai rămăsese cineva. Mendel Haimovici scăpase. În iarna 1941—1942 am fost transferat la București.

Mi-aduc aminte de toamna 1944. Pe unul din primele trenuri venite din Iași, Haimovici și nevastă-sa veniseră la București, agățați pe o locomotivă. Eu nu am amintiri despre vara 1944 la Iași, oraș rămas fără administrație, fără pază, fără medici. Mi s-a povestit. Ar trebui totuși republicată lecția de deschidere a Universității din Iași, în 1945, ținută de rectorul de atunci al universității, Alexandru Myller. Am fost și eu la solemnitate și am plîns.

Prima problemă ce se punea Iașiului era reconstrucția lui și readucerea universității din Iași la Iași.

După 23 August, era impresionant să numeri cîți dintre matematicieni erau cu sufletul comuniști și au devenit membri de partid după ce ani de zile fuseseră socotiți ca comuniști, chiar dacă nu erau înscriși în partid. Myller era dintre aceștia. El spunea că nu face politică și combătea pe studenții cuziști sau gardiști, liberali sau țărăniști, care făceau politică: studentul nu trebuie să facă politică, matematicianul nu trebuie să facă politică. Studenții comuniști, după Myller, nu făceau politică: ei aveau un ideal, luptau pentru un ideal. Myller nu s-a înscris în partid. I-am spus cîndva: nici nu e nevoie; partidul știe că atunci cînd va avea nevoie de d-voastră o să vă comportați ca un membru de partid.

În primele zile ale lui septembrie 1944 Myller a venit de lîngă Sibiu unde se instalase universitatea din Iași, la București, să ia contact cu cei care-l numiseră rector al universității din Iași. Propunerea unui grup de profesori democrați din București, transmisă prin Neculce, era: Stoilov, rector la București, Myller, rector la Iași; la Facultatea de științe din București, decan Vrînceanu; prodecan am fost numit eu.

Primul lucru pe care a vrut să-l facă Myller ajuns în București a fost să ia contact cu Partidul Comunist: cu Pătrășcanu, cu Dej. I-am servit drept secretar:

— Alo, aici secretarul profesorului Alexandru Myller, rectorul universității din Iași. Secretarul eram eu.

După aceste contacte și altele, ministru al învățămîntului era Voitec, secretar general Miron Nicolescu, Myller a acceptat sarcina de rector, cu o condiție: universitatea din Iași să se întoarcă în Iași. E curios dar lucrul nu era de la sine înțeles.

Universitatea din Iași și-a redeschis porțile la Iași în 1945. Localul vechi arsese. Iașul era foarte distrus. Toată munca de refacere, de reconstrucție a universității din Iași a fost dusă de Haimovici sub conducerea lui Myller, după indicațiile și cu sprijinul partidului.

Eu nu știu dacă fusese reîncadrat asistent, ceea ce e foarte probabil. Eu știu că el era unul din factorii importanți în reconstrucția materială a universității.

În toamna 1944 nu puteau rămîne în învățămînt profesorii hitleriști, sau legionari; s-a procedat la o „epurare" a universităților; de la matematici n-a fost decît un singur epurat: I. Plăcinteanu, decanul legionar al Facultății de științe din Iași. Locul lui era vacant. Myller se gîndise că acest loc trebuia să fie ocupat de Haimovici. Ideea era justă. Haimovici își luase doctoratul cu o problemă de hidrodinamică sub conducerea lui T. Levi-Civitta, la universitatea din Roma. Pe atunci matematicienii nu erau împărțiți în analiști, geometri, algebriști, mecanicieni, și altele. Erau matematicieni. S. Sanielevici trecuse fără nici un fel de mirare de la catedra de calcul diferențial și integral la cea de mecanică. Myller de la aceeași catedră la care îi urmase la cea de geometrie proiectivă. La catedra de mecanică de la care fusese scos Sanielevici, matematicienii din Iași voiau să mă treacă pe mine. O luase însă Plăcinteanu, cu ocazia „legii raționalizării învățămîntului superior" din 1938, făcută de Armand Călinescu. Legea voia să scadă numărul profesorilor de universitate, ca regimul dictatorial să poată controla universitatea. Plăcinteanu, care avea o catedră foarte frumoasă de „fizică-matematică", al cărui prestigiu nu-l putuse păstra ridicat, cu toate că epoca era cea a mecanicii cuantice și ondulatorii, credea că va căpăta și el prestigiul lui Sanielevici dacă va lua catedra de mecanică.

Acum, în 1944, 1945, lupta politică era foarte dură. Facultatea de științe din Iași era mai mult de stînga dar „stînga" se împărțise într-o stîngă comunistă și o „stîngă" țărănistă care devenise anticomunistă. La București ședințele de „front unic muncitoresc", socialiști-comuniști începeau să lase să se întrevadă o sciziune care în alte țări fusese gravă pentru mișcarea muncitorească.

Facultatea de științe din Iași a respins propunerea lui Myller ca în postul vacant de profesor de mecanică să fie numit Mendel Haimovici. Cu întreg dosarul am mers la minister.

Am mers la secretarul general al ministerului, Miron Nicolescu. El cunoștea valoarea candidatului, avea încredere în domnul Myller. A anulat ședința consiliului și a dispus reluarea problemei. Nu sînt foarte sigur că strict legal avea voie s-o facă. Era un prim gest al revoluției.

Consiliul Facultății de științe din Iași trebuia să reia chestiunea. De data asta m-am dus și eu la Iași. Am încercat diferite mijloace de convingere. Mi-am dat însă seama că problema politică: comunism-capitalism lasă în umbră interesele personale imediate. Profesorii, care prin mine, ar fi vrut să se pună bine cu Facultatea de științe din București, au votat contra lui Haimovici. Forma de ocupare a postului numită „chemare" era sfîrșită negativ.

Rămînea o altă posibilitate legală: „concursul". Pe vremea aceea comisia de concurs era suverană. Ea decidea, motivat într-adevăr, dar motivarea nu mai era judecată de nimeni, care e candidatul care a reușit, dacă cutare candidat a reușit sau nu. Senatul universitar nu cerceta decît formele legale. Deci dacă formele legale erau păzite cu strictețe (au fost păzite) senatul nu avea ce obiecta.

De hotărîrea comisiei de concurs nu aveam a ne teme; din oricine ar fi fost compusă ea nu putea să nu țină seamă de meritele științifice incontestabile ale candidatului. Problema era numai ca aceste merite, părînd prea evidente, să nu se neglijeze vreo formă legală. Poate pentru aceasta, poate nu numai pentru aceasta, am fost numit și eu în comisie.

Era iarnă, era frig. Am plecat cu trenul, cu nevastă-mea și cu V. Vilcovici, alt membru al comisiei. Vilcovici era un om deștept și o minte clară; se putea vorbi cu el deschis; nici nu era nevoie să vorbești, înțelegea dinainte. Deși nu mai era tînăr, el, profesorul de mecanică, specialitatea catedrei la București, trebuia să vină la concursul de mecanică de la Iași. A venit. Era frig, era iarnă, străzile Iașilor nu erau sigure. Dacă ajungeam după orele 10 seara, trebuia să rămînem în gară. Gara Iași fusese distrusă. Trenul oprea lîngă o șandrama de ocazie.

Înainte de a pleca l-am întîlnit pe Plăcinteanu în București pe stradă.

— Vă duceți la Iași, să-l faceți pe Haimovici profesor.

— Mergem.

— V-ați luat și un ministru cu voi (Vilcovici fusese în 1931 ministrul lucrărilor publice). Nu vă ajunge un ministru. Vă trebuie doi.

Am zîmbit: cu puțin timp înainte aflasem că voi fi numit ministru plenipotențiar la Ankara (de fapt am fost numit ambasador). Eram doi miniștri. Haimovici a fost numit.

În necrologul oficial al lui Mendel Haimovici stă scris:

„...a plecat în 1932 în Italia unde, în anul următor, a susținut doctoratul la Universitatea din Roma cu un subiect din mecanica fluidelor".

„Reîntors în orașul natal a lucrat ca asistent universitar, în 1945 a fost numit profesor suplinitor la catedra de mecanică teoretică iar în anul 1946 titularizat la aceeași catedră".

Între 1933 și 1946 s-au mai întîmplat cîteva lucruri. De unele mi-am adus aminte Ar fi trebuit scris în necrolog „Haimovici era evreu".

GR. C. MOISIL ■

Veghind la destinul a cinci generații

(Urmare din pagina 1)

masă și avea oaspeți dragi. Avea privirea caldă, senină, vorbea coerent și trăia din plin bucuria vizitei unei strănepoate, Smaranda Rusu, profesoară în județul Alba, la Sterut. Smaranda este mama stră-stră-nepoatei a stră-stră-bunicii Suzana Pop, foarte probabil decan de vîrstă al celor aproape 300 de mii de clujeni... Stră-stră-bunica Suzana Pop nu a cunoscut spitalele. A muncit toată viața. Ne-a povestit cu mîndrie că a fost și la coasă, și la sapă, că din 1928, rămînînd singură, a trebuit să fie în casă și bărbat. A iubit muzica, jocul, i-au fost dragi florile și cărțile, dar mai ales copiii și oamenii.

Își amintește și azi momentul de trecere dintr-un secol în altul. Avea 24 de ani și mai spera încă să-și împlinească visul de a învăța mai departe, la o școală românească. Își amintește și de marea bucurie trăită în '918, și de zilele zbuciumatului deceniu al patrulea.

Cînd am plecat, stră-stră-bunica s-a scuzat că nu ne mai poate conduce pînă la poartă ci doar pînă la ușă, că nu mai are puterea de odinioară.

I-am strîns mîna și am sărutat-o cu bucuria de a fi putut cunoaște pe cel mai în vîrstă cetățean al Clujului. Și, m-am gîndit atunci să fac o propunere municipalității Clujului: să instituie o diplomă de onoare pe care s-o înmîneze concetățenilor noștri ajunși la vîrsta centenară!!... Și s-o înmîneze pentru prima oară stră-stră-bunicii Suzana Pop la 21 februarie 1981 cînd va împlini 105 ani de viață, pentru demnitatea cu care a vegheat la destinul a 5 generații... Și m-am mai gîndit ca un gest de înaltă stimă și respect, ca noi, concetățenii stră-stră-bunicii Suzana Pop, să-i trimitem la acest început de An nou cîte o felicitare și un buchet de ginduri bune. Ar trebui poate pentru asta și adresa exactă dar sînt convins că pentru poștaș va fi suficient atît: Suzana Pop, str. Tutunului, Cluj-Napoca — 105 ani.

Un destin muncitoresc: cons

Păşind în 1981, după încheierea unui cincinal mai rodnic decît oricare altul, în care constructorii s-au străduit să facă într-un an cît alţii-n zece, nu vom putea trece peste realizările deosebite ale colectivului de muncă numărînd mai bine de 60 000 de membri din Centrala de construcţii căi ferate, aflată în subordinea Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor. Mai întîi însă o precizare importantă : construcţia de căi ferate, de mari magistrale feroviare, linii electrificate, gări şi alte asemenea obiective cu acelaşi profil nu reprezintă decît o **mică parte** din activitatea centralei amintite. Sigur, vrînd-nevrînd, ne-am cam obişnuit de acum cu denumirile în iniţiale interminabile, care doresc să spună parcă dintr-o singură răsuflare absolut totul, de la A la Z, în profilul activităţii unei întreprinderi sau centrale. Nu acelaşi lucru s-a petrecut în cazul C.C.C.F., nume păstrat prin tradiţie şi reflectînd o activitate continuă, întinsă pe un secol de existenţă, a construcţiilor feroviare româneşti.

Venind vorba despre tradiţie, să amintim că drept act de naştere al centralei (desigur, atunci nu purta acest nume) este socotită a fi legea nr. 591, din 18 martie 1879, votată în urma unor aprige şi îndelungate discuţii în Parlamentul ţării, prin care se autoriza executarea prin forţe proprii a liniei Buzău — Mărăşeşti, în lungime de 90,3 km. Pe baza aceleiaşi legi, în septembrie 1879 ia naştere Direcţiunea liniei Buzău — Mărăşeşti, **prima unitate de construcţii căi ferate a administraţiei de stat româneşti,** germenele a ceea ce va urma să devină, prin dezvoltări şi transformări multiple, Centrala de construcţii căi ferate de astăzi. Inaugurată cu mare fast în ziua de 18 octombrie 1881, ceremoniile desfăşurîndu-se în gara Focşani, construcţia primei linii de cale ferată sub antrepriză românească a căpătat semnificaţii de simbol, ea fiind, după cum scria ziarul „Timpul", **prima linie de drum de fier construită de ţara românească „prin ea însăşi", prima linie de drum de fier care leagă Moldova cu Muntenia !** Evenimentul, să nu uităm, se desfăşura la numai 22 de ani de la Unirea principatelor române.

Astăzi însă, dezvoltînd şi lărgind permanent aria de preocupări, Centrala de construcţii căi ferate a ajuns la o producţie anuală de peste 15 miliarde lei la construcţii-montaj şi peste 3,5 miliarde la producţia industrială aproape cît „necesarul" unui întreg judeţ, executînd o gamă extrem de variată de construcţii şi montaj, cuprinzînd aproape toate categoriile de lucrări civile, industriale, edilitare şi inginereşti. În directa subordonare a centralei se află, în fapt, 31 unităţi cu profiluri diferite, între care 8 întreprinderi de construcţii, 5 grupuri de şantiere, 10 întreprinderi industriale, activitatea acestor unităţi desfăşurîndu-se practic în toate judeţele ţării, pe toate marile şantiere de investiţii, la scara întregii naţiuni. Revenind la denumirea centralei, să notăm că la un moment dat a existat propunerea completării ei cu toate... iniţialele care puteau marca profilul activităţii : căi ferate, drumuri naţionale, porturi maritime şi fluviale, aeroporturi, metroul bucureştean, construcţii pentru telecomunicaţii, construcţii hidrotehnice, construcţii sociale şi aşa mai departe. Numele a rămas totuşi acelaşi : C.C.C.F., simbolul unei triple roţi înaripate, cunoscut de acum pe tot teritoriul ţării.

În fruntea acestui adevărat mamut al construcţiilor româneşti se află un om surprinzător de liniştit, moţ la origine, inginerul Ioan Lup, director general al centralei. Nu-i plac vorbele mari, ne roagă să evităm pe cît posibil adjectivele majore dacă dorim să caracterizăm activitatea, realizările din ultimii ani ale centralei.

Deşi ar fi fost cît se poate de tentant să vorbim aici despre realizările unei perioade de timp mai lungi, cum ar fi ultimii 30 sau ultimii 15 ani din viaţa ţării, ne vom strădui totuşi să ne limităm la cincinalul încheiat de curînd. Începînd cu construcţia de **căi ferate** să amintim mai întîi despre dublarea parţială a liniilor Bîrlad — Iaşi, Bucureşti — Giurgiu, Ilia — Arad, Cluj — Oradea. Se află în curs de execuţie două linii de cale ferată noi, anume Curtea de Argeş — Rm. Vîlcea şi Deva — Brad, ca şi dublarea liniilor Titu — Tîrgovişte, Ciulniţa — Călăraşi, Ploieşti — Urziceni şi Vinţi — Sibiu. A continuat de asemenea programul de electrificare a magistralelor feroviare, întrind sub tensiune sectoarele Adjud — Roman, Braşov — Teiuş, Buzău — Făurei — Galaţi şi Arad — Curtici. Prin darea în folosinţă a acestui ultim sector de linie electrificată, de la Constanţa la Curtici trenurile sînt tractate numai de locomotive electrice, pe o magistrală care străbate ţara de la est la vest, cale de mai bine de 800 km.

În privinţa **modernizării transporturilor feroviare,** de reţinut extinderea centralizărilor şi a blocurilor de linii automate, lucru care permite manevrarea mecanizată a macazurilor, de unde o circulaţie mai „strînsă" a trenurilor, în deplină siguranţă desigur. Se circulă astăzi, pe multe sectoare, tren după tren — la o distanţă de bloc automat, circa 2 km — nu ca mai ieri, cînd trenul trebuia mai întîi să ajungă într-o gară pentru ca al doilea tren să poată porni. Apoi, despre mecanizarea şi automatizarea triajelor ar fi meritat poate să scriem un articol separat, într-atît de interesantă este tema. Vom face probabil şi acest lucru, dar deocamdată să reţinem că este vorba de un efort însemnat de inteligenţă, care a rezolvat o problemă ce nu părea posibil de soluţionat decît prin import, cu important efort valutar. Conducerea superioa de partid şi de stat n-a aprobat ac efort valutar, dînd indicaţii spre rezolv rea în ţară, lucru care a părut multo de neconceput. Ceea ce a părut în de neconceput în 1976, iată că prin efo turile conjugate ale specialiştilor centr lei şi ale celor de la Institutul de cerc tări în transporturi a putut fi realiz cîţiva ani mai tîrziu, iar instalaţia rom nească se foloseşte de acum în 15 tria din ţară...

Trecînd la **circulaţia rutieră,** să amint despre modernizarea drumurilor naţion le, acţiune în care se pune din ce în mai mult accent pe folosirea de resur secundare, cum ar fi zgurile pentru fu daţii sau cenuşile de termocentrală pe tru plăcile de beton, dar să nu uităm, nici un caz „Transfăgărăşanul", ambiţi sul şi curajosul drum care străbate Mun Făgăraş.

Mai departe, în strînsă legătură cu de voltarea transporturilor pe Dunăre, s- modernizat o serie de porturi dunărea în special prin ridicarea lor deasupra velului inundabil. Tot în cincinalul 1980 s-au modernizat aeroporturi Timişoara şi Tg. Mureş şi s-a dezvol Otopeniul. În Bucureşti a început co strucţia primei linii de metrou, care a fost dată în folosinţă, lucrările continuî pentru extindere. Sînt numai cîteva c vinte, o singură frază în fapt, dar ast se ştie în general cîte eforturi au f făcute în această direcţie de M.T.Tc., p centrala sa de construcţii, alături de ce lalte ministere care au conlucrat la m troul bucureştean, pentru săparea tune

Moment de maximă dificultate în lucrările de montaj ale podului peste Siret, la Bacă

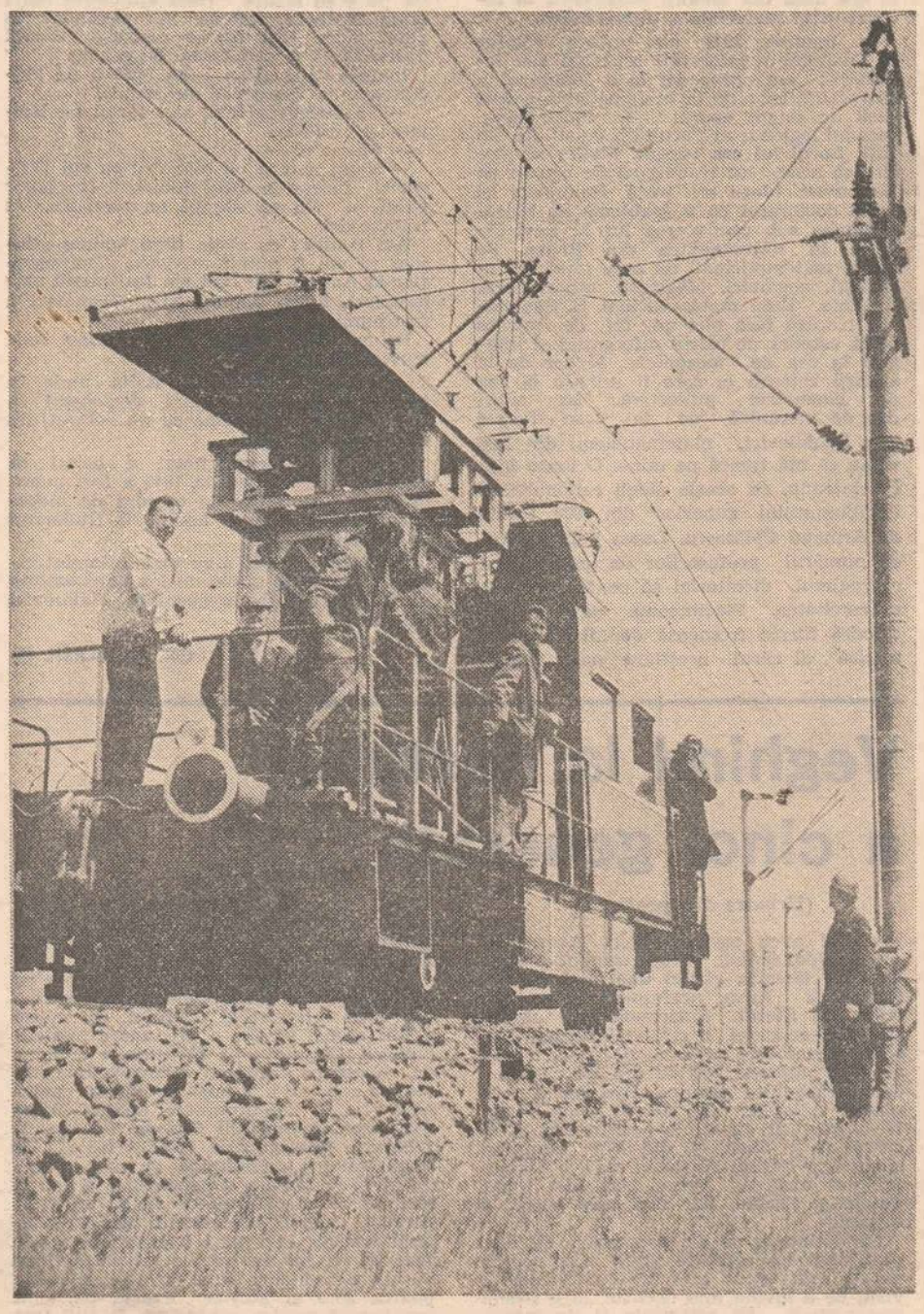

Avem astăzi în ţară peste 2 000 de kilometri de linii ferate complet electrificate, iar lucrările se desfăşoară în continuare într-un ritm mediu de 300 km pe an.

Un Erou al Munc siderurgistul Nic

Aşa cum se spune că există oameni şi oameni, se poate zice că există meserii şi meserii. A fi miner, a fi oţelar sau a fi furnalist, de pildă, înseamnă a avea o anume meserie, o meserie bărbătească ; mulţi dintre cei ce practică asemenea meserii avînd, după cum bine se exprima un coleg, obiceiuri de eroi. Un om „legat de oţel" încă de prin '49, inginerul Mircea Penescu, director tehnic al Combinatului siderurgic Hunedoara, între altele şi om de spirit, ne-a spus folosind un joc de cuvinte : „siderurgiştii nu că fac, ei chiar fac". Întreb de N Mărculescu, ce părere are despre listul Mărculescu, dacă l-ar puter zenta ? „Este Erou al Muncii Soc ce să zic, ni se răspunde. E băia îşi face treaba. Îl ştiu foarte bine p nică Tripşa, tot Erou, am lucrat Pe Nicolae nu-l cunosc prea bin cred c-o să se prezinte el. Aşta-i c nostru, prea le ştim pe toate. Cu folosi să îndrug eu acum nişte ge tăţi despre Mărculescu. Ştiţi dumne tră că eroii se aseamănă şi n-aş gres mult. Dar nimeni nu vrea să gre Aşa că ar fi bine să discutaţi pe cu el". I-am mulţumit plăcutului i cutor şi i-am urmat sfatul, pentru un sfat după cum a ţinut să pre A adăugat că ştie să dea şi ordi plus, „nu i s-a întîmplat încă să c ordin şi să nu i se respecte, atunc era în temă".

Nicolae Mărculescu, maistru princ furnalele de 1 000 mc, a fost des greu de găsit. După ce am dat de nealui, cu chiu, cu vai, a trebuit ţinem scai de el peste tot preţ d jumătate de oră. Mărşăluia de la de muncă la altul, cu pas mare şi h ceea ce nici nu este de mirare pentr tura sa impunătoare, de om vînjos mîini uriaşe. Se interesa de mersul

...uctori de magistrale

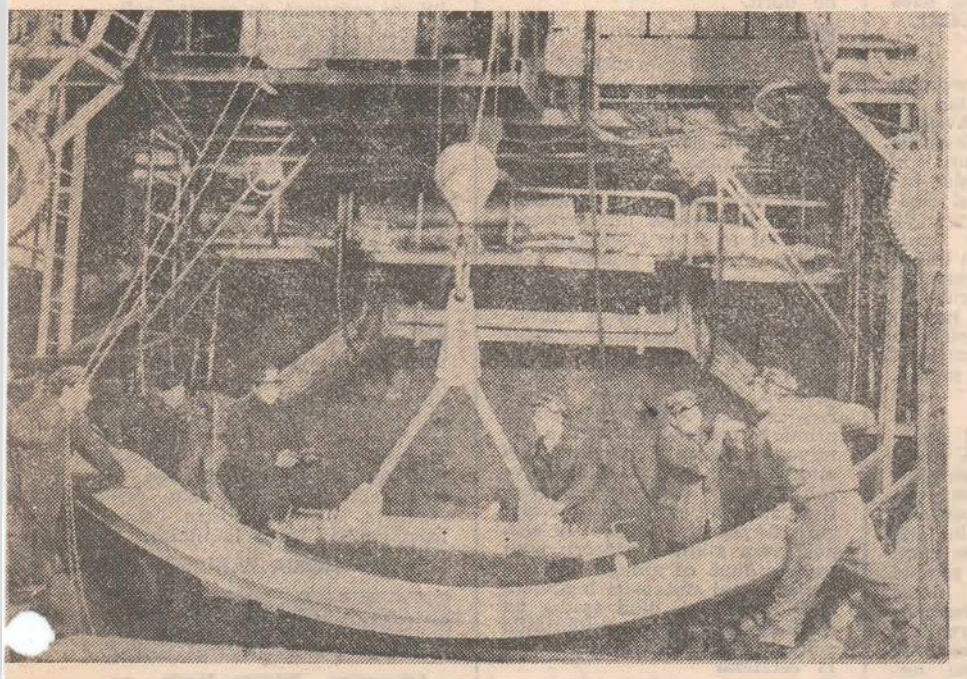

Utilaj cu înalte performanțe, scutul hidraulic pentru săparea tunelelor construit în România este o creație a specialiștilor din Centrala de construcții căi-ferate.

lui propriu-zis, apoi la așezarea căii de drum și a instalației de dirijare automată a circulației. Tot numai cîteva cuvinte se pot spune în acest articol și despre lucrarea în curs de execuție a noului Pod Grant, exemplu de temeinică profesionalitate și de maturitate tehnică a constructorilor feroviari, dat fiind termenul foarte scurt în care lucrarea se va încheia.

Un alt important „capitol": **podurile dunărene**, despre care s-a scris și se va mai scrie încă multă vreme, ca despre o lucrare de mare anvergură și care, chiar singură, este capabilă să crească renumele oricărei „firme" de construcții.

În fine, **sistemul de poștă și telecomunicații**, de la clădirile propriu-zise care adăpostesc centralele telefonice automate pînă la rețeaua de relee, cu piloni și antene de televiziune, inclusiv stația Intelsat de la Cheia, care asigură legătura prin satelit a transmisiilor televizate. O a doua stație de acest gen se află acum în construcție în țara noastră, întreprinderea care produce uriașele antene parabolice numindu-se simplu Întreprinderea de poduri metalice Pitești !

Fiindcă a venit vorba despre producția industrială, aceasta este asigurată de întreprinderile proprii de poduri metalice și prefabricate pentru poduri, de cele 72 cariere aflate în exploatare, de alte unități fabricînd instalații de automatizare și utilaje tehnologice, ca și de o secție de proiectare numărînd circa 500 oameni și folosind un centru de calcul propriu, dotat cu calculator Felix C 256, aproape perfect implementat în rețeaua feroviară.

Am lăsat la urmă, dar nu în ultimul rînd desigur, construcțiile sociale ale ministerului — de la licee și școli de specialitate, internate și policlinici pînă la cantine și blocuri de locuințe — toate acestea fiind asigurate tot de centrala de construcții.

Să nu uităm însă să vorbim și despre activitățile în străinătate, despre **porturile construite în Maroc, la Nador, Ras Kebdana** sau **Al Hosseima**, sau despre **drumurile, însumînd sute de kilometri, din Libia...**

Am vrut totuși să aflăm cam cîte obiective se află în atenția Centralei de construcții căi ferate. „Nimic mai simplu", ne-a spus directorul general Ioan Lup. Trec cîteva minute și iată apărînd caietul de plan al centralei, un uriaș „catastif" bătut de calculator și cîntărind probabil cîteva kilograme. „Sînt cam 1 200 poziții, pe tot anul, ne spune Ioan Lup. Simultan nu lucrăm decît la cîteva sute — dar vă dați seama că fără calculator nu ne-am fi putut descurca, ar fi trebuit să punem un om să se ocupe numai și numai de acest lucru!" Într-adevăr. Și spunem asta ținînd cont de lista foarte lungă pe care o avem în față, cu exemplificări la **contribuția centralei la realizarea marilor obiective de investiții ale țării** din ultimul cincinal. Aici, constructorii feroviari, fie că s-au numit ei liniori, podari, drumari sau tuneliști, dulgheri sau zidari, betoniști, fierari sau sudori, electricieni, mecanici, lăcătuși sau strungari, șoferi sau marinari, montatori, scafandri sau mineri, instalatori sau electronisti, pe scurt muncitori, maiștri sau ingineri, cu toții au fost la unison cu efortul constructiv al patriei, construind, așa cum spunea și Ioan Lup, odată cu țara, pentru țară. La fiecare din zecile, sutele de obiective ale cincinalului, șantiere sau dezvoltări industriale, constructorii feroviari au luat parte direct făcînd racorduri feroviare, stații tehnice și triaje, drumuri rutiere de acces, mutînd șosele și linii de cale ferată (ca în cazul Porților de Fier, mai întîi I, acum II, sau al hidrocentralelor de pe Lotru și Olt), strămutînd porturi (cel de la Drobeta-Tr. Severin, în momentul de față), întinzînd salbe de viaducte și tuneluri, uneori în condiții deosebit de grele (vezi Porțile de Fier, iar acum Valea Oltului), săpînd canale și așa mai departe, în fine, făcînd tot posibilul pentru a nu se întîrzia punerile în funcțiune ale noilor obiective.

Am vorbit ceva despre amenajările hidrotehnice, dar mai sînt cele legate de lucrările termotehnice, cu drumurile de acces pentru exploatarea șisturilor bituminoase de la Anina în prim plan, apoi, legat de noua etapă de dezvoltare a Combinatului siderurgic Galați, portul mineralier de la Barboși, ca și podul peste Siret, cel mai mare din țară „în consolă", adică fără nici un sprijin în mijloc ; mai departe, canalul de legătură dintre brațul Borcea și Combinatul de la Călărași, care va întregi în final traseul între portul Constanța, canalul Dunăre — Marea Neagră, fluviu și portul combinatului siderurgic ialomițean.

Trecînd la exploatările miniere, să notăm că dezvoltarea complexului cuprifer de la Roșia-Poieni a necesitat normalizarea liniei ferate înguste între Alba Iulia și Zlatna (cu care ocazie dispare tradiționala „mocăniță" din Munții Apuseni), plus construirea unor drumuri betonate de zeci de kilometri, necesare transportului minereului în autocamioane grele. Lucrări asemănătoare s-au efectuat și în bazinul carbonifer Tg. Jiu — Motru, în vreme ce în Munții Călimani a fost dezvoltată gara Argestru și s-a făcut racordul pînă la locul de exploatare a sulfului. Se extrage nisip pentru turnătorii din deltă, la Caraorman, dar pentru acest lucru a fost nevoie de săparea unui canal de 6 km între brațul Sulina și Caraorman, plus amenajarea portuară corespunzătoare. Aceeași amenajare la Mahmudia, de unde calcarul necesar combinatului de la Galați se pune în barje, transportîndu-se la fel ca în cazul minereului pentru Călărași.

Continuînd programul de dezvoltare a șantierelor navale, C.C.C.F. a amenajat în ultimii ani docurile uscate de la Constanța și Mangalia (pentru nave de 150 000 tdw), apoi cele de la Galați și Tulcea, aducînd totodată modernizări și dezvoltări șantierelor de la Oltenița, Brăila, Drobeta-Tr. Severin și Giurgiu.

Lista e încă neîncheiată, la fel ca și contribuția constructorilor feroviari la marele efort constructiv al țării. Ne-am ferit, cum ați putut desigur constata, de cuvinte mari și de adjectivele majore. Nici nu a fost însă nevoie de ele, faptele vorbesc, ele însele, mai mult decît convingător.

DUMITRU GRAUR ■

Fundu Moldovei, începutul lumii

Cînd apare sau dispare soarele, aici, în Fundu Moldovei șterge de griji frunțile munților. Și vă veți fi spus, cu siguranță, în sine, așa cum o facem și noi în toate anotimpurile, că albastrul de Voroneț nu există, și că tot albastrul de acolo curge mereu din albastrul cerului Bucovinei și din sufletele deschise ale oamenilor.

Și, poate, în trecere, prin acest colț de țară, o s-auziți strigătul de bărbăție al cerbului ce-și caută turma, răscolind văile în răstimpul cînd luna vine să-și limpezească gîndurile, nemărturisite în unda legendarei Moldove și-atunci, cei care n-au avut de unde ști, vor afla că Fundu Moldovei, departe de a fi „capătul lumii" este o bucată de pămînt românesc aflată la fruntariile țării, unde trăiesc și muncesc muntenii pămînteni — cu aleasă obîrșie, cu obiceiurile lor, cu bucuriile, speranțele și visele lor.

Peisajul generos al Obcinelor Bucovinei — registru unic orchestrat în armonii grandioase, punctat sculptural de semeția piscurilor ce sfidează veșnicia, se constituie în vatră de sat, în obîrșia obîrșiilor — vatră strămoșească botezată, aici, de apa Moldovei și căreia mai îi spunem Fundu Moldovei. Și fiindcă Țara de Sus și Țara de Jos au fost ale lui Ștefan și fiindcă Eminescu a botezat acest colț de pămînt, existent sub soare — „dulcea Bucovină" — sătenii din Fundu Moldovei au sărbătorit la 28 noiembrie 1918 actul unirii Bucovinei cu țara — act care se va definitiva și se va respecta cu sfințenie pentru totdeauna, cu trei zile mai tîrziu, la 1 decembrie 1918.

Fundu Moldovei este o parte de țară, este o parte de pămînt românesc în care pulsează țara. Cei care sînt de aici nu pot pleca, cei care au trecut, revin. De ce ? Fiindcă Fundu Moldovei este un colț curat și sfînt al sufletului și trupului României.

Prof. ELENA DĂNILĂ LUCĂU
primarul comunei Fundu Moldovei

...ocialiste : Mărculescu

rilor, ce este și ce nu este. La un moment dat flăcările șarjei au început să-i lumineze fața, i-am făcut o fotografie, s-a apropiat și mi-a zis să-i pozez ortacii. M-am conformat. După ce flăcările șarjei s-au stins, ne-am retras într-un loc unde ne puteam auzi mai bine. Știam doar că este și a fost celălalt Erou al Muncii Socialiste format și afirmat la Hunedoara. Erou este din 6 mai 1971, dar de venit la Hunedoara a venit în 27 martie 1948. A fost, la început, brigadier în București, la Apaca, apoi la Snagov și Agnita-Botorca. În Hunedoara n-a rămas ca brigadier decît pînă în 30 iunie 1948 pentru că a trecut la furnale, atunci secția întîi. Prima meserie, o meserie acum dispărută, a fost aceea de ghiftar. Avea în grijă căruciorul cu care se încărca furnalul pe vremuri. Între 1 decembrie 1948 și 18 iunie 1951 a fost prim încărcător. În vremea asta a lucrat și la tipare, de asemenea o meserie dispărută. Se turna fontă în tipare și după răcire o bătea cu bombe sferice pînă se desprindea și o încărca în vagoane. Din iunie pînă la sfîrșitul lui octombrie a trecut și pe la prins zgură, a urmat o pregătire și din 1 ianuarie 1952 a devenit ajutor de topitor. Din 15 octombrie 1952 a fost topitor pînă la începutul anului 1954 cînd a fost promovat la cauperist era considerată pe vremea aceea una dintre cele mai importante meserii. Toate manevrele se executau manual și fără prea multe aparate de control. A stat — vorba vine, de fapt, că n-a stat deloc — cauperist pînă în 15 septembrie 1957 cînd a fost promovat ca maistru dar nu așa pe ochi frumoși, ci în urma unor cursuri de calificare. „La cursuri am fost recrutat și pentru că îmi plăcea să știu cît mai multe despre furnal și fontă. Întrebam, citeam și cărți de specialitate. Notam cam tot ce se întîmpla pe drumul spre fontă — ni se destăinuia Nicolae Mărculescu. Îmi ziceau colegii că eu notez toată ziua și toată noaptea, iar de scris scriu ca ziariștii, numai așa, cîteodată, în vreo noapte cînd n-au somn".

Aici am făcut o pauză. A intrat cineva pentru o problemă de producție. Timp suficient ca eu să mă mir și apoi să întreb cum e posibil să rețină cu exactitate atîtea date ? „Există, mi se spune, în viața unui om, date importante, date memorabile de care-și va aduce aminte cu ușurință și, de asemenea, cu plăcere. Unii au mai multe, alții mai puține. Dacă nu le ții minte înseamnă că n-ai iubit ceea ce ai făcut. Ai vrut să ieși dintr-o încurcătură și să intri în alta. Eu n-am fost dintre aceștia. Poate de aceea datele mele sînt exacte".

Prin 1959 a apărut o hotărîre care le da dreptul celor aflați pe post de maiștri să urmeze la seral cursurile școlilor tehnice de maiștri. A învățat și el să nu rămînă în urmă, să fie maistru cu școală în regulă, chiar dacă știa ce are de făcut un maistru. În 1962 a terminat cursurile școlii de maiștri, iar din 1966 este promovat maistru principal, mai precis în 18 martie 1966. Pînă acum tot maistru principal a rămas. Din data de 6 mai 1971, adică de aproape zece ani, prin decret semnat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, i s-a acordat înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. Cum este viața unui erou ? Cum și-o rînduiește. Nicolae Mărculescu și-a rînduit-o bine, iar toate împlinirile lui se leagă și de acelea ale oamenilor din jur, oamenii cu care muncește cot la cot.

Parcă emoționat, cu gîndul la amintiri, derulează ani și fapte din viața sa masivă precum îi este și înfățișarea. Masiv este și colosul acesta de furnal de

1 000 mc, pe care el și ortacii lui îl domină, furnal ridicat în 1960. Își mai aduce aminte că în 5 octombrie 1949 a fost ales secretar al organizației U.T.M., funcție deținută pînă-n 1954. Între '54 și '58 a fost președinte de sindicat. Muncind foarte bine cum a fost el învățat să muncească, din 1958 pînă-n 2 octombrie 1979 comuniștii de la secția furnale l-au avut în fruntea lor. De atunci este vicepreședinte al Comitetului oamenilor muncii pe Uzina doi. Date importante ar mai fi în biografia și evoluția brigadierului Mărculescu — venit la Hunedoara cu o pereche de tenisi botiți și un veston militar pentru că echipamentul de brigadier l-a primit abia de 1 Mai 1948. Acum are o casă, cu grădină și pomi fructiferi, pe strada Victor Babeș la numărul cinci, cartierul OH, Hunedoara. Are și mașină, o Dacie, dar cel mai mult se laudă cu copiii și nepoatele. Fata este în combinat, e muncitoare — mecanic de bandă la fluxul de minereuri. „Băiatul este inginer mecanic pe la Pitești și am două nepoțele Oana și Anda-Elena pe care le iubesc foarte mult mai ales cînd vin pe la noi, pe la bunici. Acum doar lor — copiilor și nepoților — le este rîndul să țină minte date importante, atîtea cîte vor avea. La urma urmei, nu pentru că eu nu le-aș mai ține minte pe ale mele, dar parcă au fost destule", își încheia confesiunea eroul Nicolae Mărculescu. Sîntem convinși că nu sînt puține, iar dacă nu le-am trecut pe toate sau s-o fi strecurat vreo greșeală, vina este a noastră. Noi îi dorim viață lungă și noi date importante.

ION PREDOȘANU

FLACĂRA LA DISPOZITIA DUMNEAVOASTRĂ

Mă numesc **Elisabeta Frangolea** și locuiesc în Timișoara. An de an am fost abonată la revistele FLACĂRA, MAGAZIN și FEMEIA, reviste ce soseau cu regularitate. Din luna iulie a.c., odată cu schimbarea poștașului, revistele amintite sosesc cu o întîrziere de 2—3 zile, ca să nu mai spun că revista FEMEIA pe lunile septembrie și octombrie, nu a sosit de fel. De la Oficiul poștal nr. 5 nu am aflat cauza acestor lipsuri. Așteptăm măsuri prompte.

■

De 5—6 ani, alimentarea cu apă a blocului nostru se află în mare suferință. Am dus multe tratative cu I.G.O. Cimpina pentru remedierea defecțiunilor la instalație și asigurarea cu apă în condiții civilizate. E drept că multă vreme am fost ascultați cu înțelegere, dar în final nu s-a făcut nimic. Au existat justificări dar acestea nu aduc și apă. Interesant este că taxa pentru apă (taxă fixă) se încasează cu o regularitate de metronom. Se pare că cei de la I.G.O. s-au obișnuit într-atît cu sesizările noastre încît nici măcar nu ne mai răspund. **(Locatarii blocului 8,** str. M. Eminescu, Cimpina)

■

Consiliul popular al municipiului Constanța. În urma verificărilor efectuate la I.M.N. Constanța, privind sesizarea tovarășului **Ionel Chivu,** vă aducem la cunoștință următoarele: Tabelul nominal cu ordinea de prioritate la locuințe din fondul de stat a fost întocmit și discutat la I.M.N. cu întîrziere. La întocmirea acestui tabel nu s-a ținut seama de ordinea de prioritate stabilită de art. 8 din Legea 5/1973. Paralel cu verificarea efectuată, s-a realizat și o îndrumare a factorilor responsabili de la I.M.N. pentru ca această lucrare să se facă în 1981 în condiții de perfectă legalitate.

■

Am cumpărat un aparat de radio „Gloria 3" de la Slatina. A funcționat trei săptămîni, apoi s-a stricat. Fiind în garanție, l-am dus într-o joi la reparat. Duminică s-a defectat din nou. Apoi de alte patru ori într-o singură lună. M-a costat drumul Văleni—Slatina, plus zilele pierdute, peste patru sute de lei. Acum mi-e teamă să-i mai dau drumul. Reparația „ține" trei-patru zile. Eu l-aș da în dar celor care au făcut reclama, pentru că nu înțeleg de ce trebuie să suport eu cheltuielile și nu cei care au produs... „excelentul" Gloria-3. **(Floarea Zamfir,** Văleni, Olt)

■

Ștefan Gencărău din București întreabă: Este admis unui conducător de vehicul al I.T.B., și anume conducătorului de troleibuz cu nr. 13 149, mașina 5187, turul 5 de pe linia 87, să plece cu troleibuzul gol și să lase jos, la capătul liniei, Șura Mare, 10 oameni? Aceasta s-a întîmplat pe data de 18.11.80 la ora 4,50 dimineața. Și încă ceva: cîteva persoane care au făcut semn șoferului să oprească, dacă nu se dădeau la o parte, ar fi fost culcate la pămînt de acest incorect conducător de troleibuz!

■

Blocul B4 s-a dat în folosință în decembrie 1979 și încă de atunci am constatat o serie de deficiențe, între care unele grave. Baia mică nu poate fi folosită deoarece nu funcționează instalația de apă. Constructorul a încercat să remedieze deficiența, spărgînd peretele din holul de intrare, după care a abandonat totul, lăsîndu-ne cu peretele spart. Apartamentele erau prevăzute în proiect să aibă faianță atît la baie cît și la bucătărie, dar n-a mai fost pusă. Am solicitat contravaloarea faianței, dar nici în acest sens O.J.C.V.L. Galați nu a făcut nimic. **(Semnează 15 locuitori ai blocului B4, microraion 18** — Ada Marinescu, Galați)

■

Ministerul Muncii. La scrisoarea **Mărioarei Marin** din București primim acest răspuns: Potrivit prevederilor Legii nr. 57/1974, retribuția tarifară a funcțiilor de execuție — între care și aceea de contabil pe care o ocupați — este diferențiată **numai** în raport de grupa de ramuri din care face parte unitatea. În unitățile clasificate în grupele I—IV de ramuri, indiferent de gradul de organizare al unităților, nivelul retribuției tarifare a funcției de contabil este același.

Am cumpărat cu plata în rate un „Dormitor TM Lux" în valoare de 12 800 lei. Cînd formele de cumpărare au fost gata, mi s-a spus să așteptăm să se facă întîi niște fotografii pentru catalogul de mobilă, timp în care oglinda garniturii s-a spart. De peste o jumătate de an aștept de la Timișoara o oglindă care mi se cuvine. Cred că dacă eu mă achit corect de plata ratelor lunare, respect față de client trebuie să aibă neapărat și întreprinderea producătoare din Timișoara, și unitatea care se ocupă de desfacerea sau vînzarea mobilei. **(Gabriela Popescu,** (București)

■

Direcția comercială a județului Harghita răspunde tovarășei **Margareta Moțiu** din comuna Tulgheș: Mașina de tricotat cu programator solicitată de dumneavoastră nu se importă, prin urmare nu există prin rețeaua comerțului socialist. Puteți procura o asemenea mașină numai prin magazinele „Consignația".

■

În ziua de 14 aprilie 1980, ne scrie **Emilia Bănulescu** din București, am comandat la Cooperativa de covoare din str. Blănari nr. 21, cinci covoare cu o suprafață totală de 13,77 m pătrați. Costul integral de 12 100 lei a fost achitat pe loc. Credeam că și cooperativa se va achita la fel de conștiincios de obligația ce și-a asumat-o la perfectarea comenzii. Dar în luna iulie aflu că trebuie să mai plătesc 4 000 lei majorare. Consider că nu e normal să plătesc retroactiv o majorare, în situația în care am achitat integral covoarele cu 2 luni și jumătate înainte de apariția decretului. Aștept un răspuns limpede și legal.

■

Dem. Dascălu, din Suceava, radioamator cu indicativul YO8DD, face cîteva precizări în legătură cu termenul „radioamator", confundat, uneori chiar de depanatorii radio, cu „depanator improvizat radio-TV". Între cei doi termeni nu există nici o legătură, ei situîndu-se la poli opuși.

■

În urma seismului de la 4 martie 1977, blocul nostru a suferit avarii care nici pînă la această dată nu au fost remediate. Pe 26.03.1979 s-a întocmit un proces verbal de avizare, cu nr. 747, care propunea în final consolidarea și repararea imobilului. Dar... de la această dată și pînă în prezent, noi am rămas doar cu procesul verbal întocmit, că de rezolvat nici vorbă. În urma memoriilor făcute pe adresa I.C.R.A.L. Colentina, am primit tot felul de asigurări și termene, dar... efectiv nu s-a făcut nimic. **(Asociația locatarilor** bloc 49, șos. Colentina nr. 29, București, sector 3)

■

Cu promisiuni că se va acționa urgent pentru remedierea defecțiunilor de pe rețea și asigurarea debitului de apă au fost întîmpinați și cetățenii comunei **Dragoslavele,** din județul Argeș, care au trimis la redacție **o scrisoare semnată de 28 de locuitori.** Aceștia sesizează lipsa apei potabile în comună precum și faptul că E.G.C.L. Cîmpulung Muscel, căreia comuna îi este arondată din acest punct de vedere, nu ia nici un fel de măsuri pentru satisfacerea nevoilor populației.

■

Direcția sanitară a județului Constanța dă următorul răspuns tovarășei **Rădița Braha:** Cursurile de „Cruce Roșie" sînt cursuri de cultură generală sanitară și pregătire pentru acordarea primului ajutor în caz de accident, organizate pentru marea masă de activiști ai „Crucii Roșii", fără caracter oficial și care nu oferă drept de ocupare a unui post de cadru mediu. Conform Legii nr. 3/1978, personalul mediu se pregătește în liceele sanitare.

■

Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor. În legătură cu sesizarea **Mariei Carapetru** privind situația locativă în care se află vă informăm că s-a făcut intervenție la Consiliul popular al sectorului 1 pentru a i se repartiza o garsonieră din fondul locativ de stat. La primirea repartiției va primi și actele pentru perfectarea contractului.

Ministerul Sănătății răspunde la scrisoarea tovarășului **Dumitru Faranga:** Vă facem cunoscut că scrisoarea dumneavoastră ne-a fost transmisă pentru luare de cunoștință. Vă mulțumim pe această cale pentru semnalările făcute și vă asigurăm că aceste aspecte vor sta în atenția Ministerului Sănătății. ● **N. R. Acest răspuns oficial, neinsoțit de scrisoarea cetățeanului, contrar dispozițiilor legale, se referă, într-adevăr, la sesizarea lui D. F. care semnala faptul că în unele spitale unii doctori se ocupă de pacienți numai dacă sînt tratați cu... țigări KENT.**

■

Consiliul popular al municipiului București: Referitor la sesizarea lui **Nicolae Avrimii,** trimisă nouă spre rezolvare și privitoare la unele lipsuri în comportamentul directorului Întreprinderii de cofetării și răcoritoare nr. 2, Marin Cazangiu, vă aducem la cunoștință: sesizarea se confirmă. Pentru îmbunătățirea activității întreprinderii respective, biroul executiv al Consiliului oamenilor muncii al D.G.C.M.B. a luat hotărîrea înlocuirii lui M.C. din funcție și trecerea sa într-o altă muncă.

■

Comitetul de partid al sectorului 2 al Capitalei: Că răspuns la scrisoarea numitului **Stelian Dumitrescu,** referitoare la unele modificări constructive aduse blocului din bd. Lacul Tei, nr. 119, de către unii locatari: a fost somată Asociația locatarilor din blocul respectiv în sensul de a lua măsurile ce se impun pentru desființarea lucrărilor executate fără autorizație. În caz de neconformare, fiecare locatar care a efectuat lucrarea respectivă va fi sancționat contravențional, conform prevederilor H.C.M. nr. 2 490/1969.

■

O dispariție ciudată

Monica Gondoș are 15 ani. Părea singulară printre colegii de generație prin timiditate, cuminție și firea ei retrasă. Pe 28 noiembrie 1980 a dispărut de acasă fără să lase nici un indiciu și fără ca purtarea, firea și mediul în care trăia să justifice

gestul ei, în cazul că ar fi fost făcut de bunăvoie. Deznădăjduiți, părinții Monicăi leagă dispariția fără urmă a fiicei lor de existența în cartier a unui tînăr de profesie corupător de minore, recidivist, urmărit de miliție, căsătorit, cu copil, Enăchescu Ma-

rius Mihai, în vîrstă de 25 de ani. Toți cei ce pot ajuta familia Gondoș sînt rugați să transmită datele de care dispun părinților în strada Tineretului nr. 3 din Orașul Gh. Gh. Dej, organelor de miliție sau direct pe adresa revistei.

Este vorba de omizi. Există obiceiul ca, iarna și la începutul primăverii, echipe de lucrători ai Administrației domeniului public să vină cu pompe puternice și cu soluții chimice pentru a stropi arborii de pe trotuare cît și din curțile oamenilor, stîrpind astfel cuiburile de omizi. De cîțiva ani s-a renunțat la acest bun și foarte util obicei, străzile periferice fiind literalmente invadate, primăvara și vara, de omizi. O mobilizare a organelor în drept, în această problemă, ar fi mai mult decît de dorit.

■

Foarte des, iar în ultimul timp aproape zilnic, noi, navetiștii din comuna Soarș, județul Brașov, pe ruta Soarș—Făgăraș, așteptăm ore în șir dimineața — de la orele 5 pînă la 7—8, uneori și mai mult — să vină o mașină să ne ducă la muncă, pentru că lucrăm în diverse întreprinderi. Dăm tot felul de telefoane, ne rugăm, explicăm, primim însă același răspuns: „Nu sînt mașini!" Dacă vrem să știm de ce nu sînt mașini, ni se trînțește telefonul în nas. Este de neînțeles situația din autogara Făgăraș, unde cei care hotărăsc sînt, se pare, șoferii și unde fiecare face ce vrea. Atît cît s-a putut, primăria comunei noastre a intervenit, ne-am mai adresat și altor foruri, totul însă fără rezultat. Este o obligație a respectivei autogări aceea de a ne asigura transportul, în loc de asta noi avem zilnic neplăceri, pentru că, după ce ajungem cu întîrziere, mai sîntem și înghețați, obosiți, nervoși, dînd așadar un randament sub posibilitățile noastre. **(Semnează un număr de 15 cetățeni)**

■

Comitetul de partid al sectorului 2 al Capitalei: Ca răspuns la scrisoarea numitei **Rada Avram,** adresată redacției și trimisă nouă spre analiză, vă informăm următoarele: Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 2 al Capitalei, i-a aprobat atribuirea unui apartament cu două camere în blocul 58, calea Moșilor, R. A. a ridicat comunicarea de repartizare nr. 51 441/noiembrie 1980, în vederea încheierii contractului de închiriere.

■

Comitetul orășenesc Pașcani al P.C.R.: Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Stelică Sîrbu** din localitatea Bușteni: verificîndu-se situația semnatarului scrisorii la Întreprinderea Integrata Pașcani — unde își desfășoară activitatea împreună cu soția — s-a constatat că S.S. este înscris pe lista de priorități, însă nu la urgențe, din considerentul că acesta avea domiciliul în localitatea Bușteni, situat la 4 km de întreprindere, avînd și foarte bune condiții de navetă. În prezent i s-a rezolvat cerința prin repartizarea unui apartament la blocul T.6, etajul X, apartamentul 52.

■

Consiliul popular al sectorului 3 al Capitalei: Urmare scrisorii tovarășei **Elena Dumitru,** cu domiciliul în str. Jaques Elias nr. 5, prin care solicită executarea unor reparații la imobilul în care locuiește, vă comunicăm: I.C.R.A.L. Vitan a programat executarea reparațiilor la acest imobil în anul 1981, în acest an urmînd să se întocmească documentația tehnico-economică.

■

Consiliul popular al municipiului București răspunde locatarilor din str. Smîrdan nr. 17: În anul 1978 s-au executat lucrări de consolidare a blocului precum și reparațiile interioare aferente, asigurîndu-se protecția și funcționalitatea clădirii. De asemenea, în luna octombrie a.c. s-a efectuat revizia învelitorii și a jgheaburilor, eliminîndu-se infiltrațiile de apă care se produceau pe lîngă coșurile de fum.

Celelalte aspecte sesizate au fost analizate împreună cu locatarii în cauză, iar concluziile au fost consemnate în nota de constatare încheiată și confirmată de delegații locatarilor.

Pagină realizată de
GEORGE CUȘNARENCU ■

Poșta redacției

ÎNVĂȚĂMÎNT

Ilie Tomescu — Craiova: Din cercetările efectuate rezultă că ați fost înscris în mod ilegal la concursul de admitere pentru treapta a II-a, învățămînt seral, dv. neavînd promovate clasele a IX-a și a X-a de liceu ● **Maria Iordache** — Tătărani, Dîmbovița: Pentru ocuparea postului de secretară de școală solicitantul trebuie să fie absolvent al liceului și să aibă doi ani vechime în funcții administrative. Actuala secretară încadrată pe jumătate de normă îndeplinește condițiile legale ● **Ioanid M. Bucur** — Timișoara: Adresați-vă direct Radioteleviziunii Române ● **Mihai Călceanu** — Craiova: Aveți toate condițiile îndeplinite pentru a vă prezenta la concursul de admitere la care vă referiți; broșura în cauză, ne asigură Ministerul Educației și Învățămîntului, va apărea în timp util ● **Marioara Bunescu** — București: Potrivit normelor universitare în vigoare, cei care au fost exmatriculați din facultate își pot relua studiile numai prin concurs de admitere ● **Tuturor celor din țară** care ne-au adresat ùn An Nou fericit, sănătate și pace, le mulțumim pe această cale dorindu-le, la rîndul nostru, aceleași ginduri întru împlinire.

HORIA PĂTRAȘCU ■

SOCIAL

Gheorghe Mioara Maria — Ploiești: Continuați studiul. De la Întreprinderea 1 Mai solicitați răspunsul sau negația la cererea înaintată. ● **Ioniță Dumitru, Mitrofan Laurențiu** — Constanța: Ministerul tutelar vă poate informa cu toate datele și lămuririle de care aveți nevoie ● **Mitroiu Elena** — Constanța: Ne alăturăm indignării dv. cu stima datorată unei mame și brave soții ● **Florea Nicoleta** — Slatina: Probele nu sînt concludente, cel puțin în această fază a anchetei ● **Ghingold Iacob** — Cimpina: În orice zi între orele 10—13 ● **Todașcă Rodica** — Suceava: Trimiteți copii de pe hotărîrile judecătorești ● **Alexe Aurelia** — Prahova: Reveniți cu un memoriu la consiliul popular ● **Faure Ioan** — Timiș: Urgent reveniți cu amănunte despre Belgea Gheorghe ● **Creangă Dumitru** — București: Termen expirat ● **Buzdughină Ligia Maria** — București: Dumneavoastră hotăriți. Faptul că vă este tată nu este chiar un amănunt ● **Constantin Ioan, Dumitru Ilie** — Vîlcea, București: Vă așteptăm la redacție ● **Carnicіu Stere** — Slobozia: Nu am primit scrisoarea fiului dv. O așteptăm. Puteți trimite chiar originalul ● **Ionel Sandru** — Vatra Dornei: Greșeala nu ne aparține ● **Sandu Postelnicu** — Mehedinți: Este adevărat tocmai fiindcă mai credem că neînțelegerile dintre frați sau soți îi privesc pe ei, în primul rînd, și cel mult instanța judecătorească ● **Păstorela Vlad** — Huși: A.N. adică autor necunoscut, nu adresă necunoscută; e ciudat cum ați procurat adresa respectivă ● **Cimpoieru Alexandra** — Dîmbovița: Tristețea e justificată și de înțeles personal cu toate că nu vă aparține în exclusivitate; e bine totuși să verificați ● **Badea Mariana** — București: Ne-a indus în eroare afirmația dv. „un bătrîn șarlatan" care putea să însemne un vechi șarlatan; oricum, un bătrîn șarlatan în tinerețe a fost un tînăr șarlatan ● **Ștefan Horvat** — Mureș: Fapta nu mai constituie azi o infracțiune; nu cunoaștem intențiile legiuitorului ● **Bădică Dragoș** — București: Sînteți planificat pentru trimestrul 1/1981 ● **Oprișan Doru** — București: Hotărîrea fiind definitivă, măsura executării silite nu poate fi considerată abuzivă ● **Violeta Vlădulescu** — Suceava: Neavînd locuință și în recurs șansele sînt minime de a obține copilul ● **Cucu Antoaneta** — București: Cauza a fost soluționată printr-o sentință civilă rămasă definitivă prin nerecurare.

NICOLAE CRISTACHE ■

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

flacara

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

„Nu mă plîng de scenarii, mă plîng că nu am producători"

Convorbirea cu regizorul SERGIU NICOLAESCU a început firesc, cu o confesiune :

— În ultimii trei ani m-am abținut să dau interviuri din cauza puternicei confuzii create de mai multe serii de mese rotunde sau de interviuri-anchete care se doreau a fi salvatoare pentru „biata cinematografie" ajunsă, după părerea unora, în pragul prăbușirii. Și cum eu nu sînt de această părere, cum cred că avem o cinematografie adevărată cu cîțiva regizori și scenariști buni, cu foarte buni actori, cu condiții de excepție create de sistemul nostru socialist, nu accept și nu mă voi lăsa înșelat de pistele false lansate de „amatorii" care vin să „salveze" cinematografia, ci dimpotrivă cred că adevărații specialiști vor reuși să găsească acele soluții organizatorice care să formeze cadrul necesar creației cinematografice. De aceea, în ultima vreme am reluat cuvîntul **(Cinema, TV** și acum **Flacăra)** încercînd să conving marele public și pe cei avizați să facă deosebire între chemați și cei nechemați.

— Aveți, după cîte ne-ați spus, 40 de filme realizate în cei 14 ani de meserie. Nu ați vrea să începem cu primul film ?

— Mai bine să vorbim despre momentul de față.

— Așadar, la ce filmați acum ?

— Încerc să termin un film început în luna august și la capătul căruia parcă nu mai ajung avînd alături de mine, în echipa de filmare, prea mulți incompetenți, incapabili profesional și care au fost promovați în funcții pe care nu le merită. Se pare că după experiența pe care o am trebuie să plătesc și eu acest tribut în fața studioului Buftea. Dar dacă am vorbit de ei, e de datoria mea să spun că în același studio se mai găsesc și oameni entuziaști, de excepție care iubesc filmul.

— Nu pornim la drum de pe poziții prea luminoase. Totuși, să mai aflăm detalii.

— Filmul se numește **Duelul** și face parte din seria comisarului Moldovan. Ca parteneri ai comisarului, de data asta, în afara lui Jean Constantin, va fi un grup de copii. Și de aici ineditul acestui film. E un film social, așa cum au fost toate filmele mele. Acțiunea lui este plasată istoricește în anul 1939.

— Spuneți film social ; cum este rezolvată această categorie de film ? Tot în maniera regizorului Sergiu Nicolaescu ?

— Maniera mea ? Am făcut filme ca **Moartea lui Ipu, Ultima noapte, Osînda,** alături de **Mihai Viteazul, Dacii, Pentru Patrie...** Desigur, am făcut și filme polițiste pe fundalul unor mari evenimente istorice. Cît privește **Duelul** și de data asta am recurs la forma filmului de acțiune, de tip polițist, dar prin colaborarea cu copiii aduce ceva nou. O experiență interesantă pentru mine : lucrînd cu ei efectiv mi-am dat seama de genialitatea copiilor în artă.

— Părăsind șantierul DUELULUI, ce alte filme mai aveți în lucru ?

— În ianuarie voi avea o premieră : **Capcana mercenarilor.** Contrar titlului conținutul se bazează pe o faptă reală petrecută în anul 1918 în satul Beliș, de lîngă Cluj. Acțiunea este plasată într-o Transilvanie care luptă pentru alipirea la patria mamă — România.

Atelier SERGIU NICOLAESCU

— Deci, din nou un film istorico-social de acțiune. Despre ce e vorba ?

— Un baron, Von Görtz, ordonă executarea unui om în fiecare casă a satului ca represalii în urma bănuielii că sătenii ar fi dat foc castelului. Acest fapt real, combinat cu cunoscuta legendă a celor 7 samurai, a dat naștere subiectului. Scenariul este semnat de Liviu Gheorghiu și de mine. Este un film dur, aspru și adevărat.

— După cîte înțelegem, acesta nu intră în seria comisarului Moldovan. L-ați părăsit pe comisar, care, socotim, este eroul dv. preferat ?

— Fiind copil mi-am dorit un tip de erou pe care-l căutam în filme și mi-l plămădeam în imaginație. Acest tip de erou îl regăsiți în mai toate filmele mele. Deci, am creat un tip de erou care pornind chiar de la Mihai Viteazul și trecînd prin Andrei din **Nemuritorii,** comisarul Moldovan sau chiar directorul șantierului naval din **Zile fierbinți** are o notă comună : e genul omului care luptă pentru dreptate, care ajută pe cei slabi, și oricînd, în orice epocă, luptă pentru adevăr, gata oricînd pentru sacrificiul suprem, iubindu-și profund țara. Conștient.

— E tipul eroului pozitiv, desigur. Frecvent, în filmele polițiste, inclusiv în cele semnate de Sergiu Nicolaescu, eroul pozitiv este pus în situații neverosimile : înfruntă un număr incredibil de adversari înarmați pînă-n dinți. Și el scapă. Scapă nevătămat. Neverosimilul situației anulează suspence-ul. De ce ? (Cînd scene de antologie ale filmului au dovedit că și o confruntare unu la unu poate atinge o tensiune extraordinară cînd e bine realizat).

— Înțeleg subtextul și voi încerca să mă explic pe scurt. Erou este și acela care se aruncă cu pieptul în fața mitralierei salvîndu-și astfel camarazii. Eroii creați de mine sînt oameni de excepție, profesioniști adevărați, care sînt pregătiți pentru anumite acțiuni. Puțini din cei care împărtășesc opinia dv. știu că un bun trăgător nimerește 6 cărți poștale la 10 metri în mai puțin de 3 secunde. Iar scenele de antologie la care vă referiți se petreceau la sfîrșitul unor filme în care regizorii reușiseră să convingă pe spectatori că cei doi sînt adevărați profesioniști. Să revin : de fapt, în mai toate filmele mele eroii mor. Pentru că acela care ridică arma, de armă va pieri, spune un vechi dicton. Îmi aduc chiar aminte de un text excelent pus de Titus Popovici în gura comisarului Moldovan în momentul morții sale : **„Nu știam că doare așa..."**.

— Sergiu Nicolaescu, ce înseamnă să fii regizor ?

— O simplă diplomă nu ajunge. Trebuie să ai har și pasiune pentru munca asta.

— Și actor ? Cum ați devenit actor de film ?

— Nu sînt un adevărat actor, pentru că nu pot juca orice rol. Eu mă joc pe mine. Și cît timp voi fi în viață n-am să fiu iubit decît de spectatori.

— Adică nu și de colegi, critici sau de producători ?!...

— Nu vreau să mă grăbesc și să vă dau un răspuns greșit.

— Ce subiecte de filme aveți în „șantierul" dv. ?

— Am reușit să obțin acordul unui mare autor, Ion Lăncrănjan, ca să fac un film după romanul său **Drumul cîinelui.** Am un excelent scenariu propus de Eugen Barbu după nuvela sa **Batalionul de pedeapsă.** Ambele subiecte dau fiori de teamă producătorilor de la Casele de filme. Apoi, o propunere de film foarte interesantă — o poveste de dragoste petrecută iarna, undeva pe malul mării. Povestea îi aparține lui Bujor Nedelcovici. De asemeni, doi specialiști în circulație (colonelul Grădinaru și colonelul Ene Constantin) mi-au oferit un interesant subiect din actualitate. Un film mai mult de analiză psihologică, pornit de la un accident de circulație. Dar mai am în buzunarul de regizor și o „bombă".

— Nu ne miră că în buzunarul regizorului Sergiu Nicolaescu este și o bombă. Cine-i cu explozia ?

— Nea Mărin și fantomele...

— Dar filmul de actualitate ?

— Ioan Grigorescu mi-a oferit un subiect și împreună am stabilit un scenariu inspirat din nuvela sa **Ringul.** Vreau să continui cu **Copiii străzii.** Vreau să-l omor pe comisarul Moldovan. Vreau să fac un film inspirat din istoria partidului, al cărui subiect l-am stabilit. Pentru toate acestea **n-am producători.** Se pare că de aici înainte s-a propus ca filmele să fie făcute „pe cap de regizor". Adică unul de fiecare regizor pe an. Cum la noi sînt atît de mulți regizori nu cred că o să mai trăiesc atîția ani ca să le realizez, dacă cineva va ține cont de regula amintită.

— Filmele dv. au audiență la public. Nea Mărin miliardar a făcut săli pline. Credeți în gustul publicului ? Îl cunoașteți ?

— Sînt mulți care desconsideră publicul. Eu nu cred așa ceva, dimpotrivă. Manifestarea publicului atunci cînd este de ordinul milioanelor devine ceva ce trebuie tratat cu seriozitate și nu cu dispreț. Este un adevărat fenomen social. Chiar atunci cînd publicul se îndreaptă la un film ca **Nea Mărin miliardar,** film ce a însumat peste 8 milioane spectatori într-un an, în timp ce **Ultima noapte** numai 2 milioane. Ce înseamnă asta ? Înseamnă că nu dăm publicului suficiente comedii. Atunci cînd el s-a dus la filmele indiene se datora faptului că de ani și ani melodrama dispăruse din sălile de cinema. Dacă acest fenomen ar fi studiat, atunci reacția publicului ar fi în cea mai mare parte cea a valorii reale a peliculei respective.

— Deci trebuie testat publicul, și nimeni nu face asta.

— Desigur. Atunci cînd Casele de filme sau Consiliul culturii aprobă un plan tematic al fiecărui an nu există la baza lui nici un test privind opțiunile publicului. La noi există posibilitatea ca să avem o privire generală asupra scopului pe care trebuie să-l aibă arta filmului într-o anumită perioadă. În acest sens îmi permit să întreb: în ce ședințe, vreodată, sau în ce revistă sau ziar și-a pus cineva întrebarea — ce tipuri de eroi trebuie să creăm, care este modul de a pătrunde în sufletul spectatorului ? Deci, cum trebuie cea de-a 7-a artă

(Continuare în pagina 17)

CORNELIA BARBU

Ideea absolută hegeliană și istoria (III)

Concluzia lui Marx pornește, între altele, de la paragraful cu care se încheie „Logica". Îl citățm în întregime pentru a-l supune meditației cititorilor. „Libertatea absolută a Ideii constă în aceea că ea nu trece doar în viață, nici nu lasă viața să apară doar din sine, ca cunoaștere finită, ci, în adevărul absolut al ei însăși, ea se decide să libereze din sine momentul particularității sale, adică al primei determinări și alterități. Ideea nemijlocită, ca reflex al ei, lăsîndu-se să iasă în mod liber din sine ca natură" (Enciclopedia, Ed. Academiei). Iar în Adaos „Ne-am întors acum la conceptul Ideii, cu care am început. În același timp, această reîntoarcere la punctul de plecare este o pășire înainte. Aceea cu care am început a fost ființa, ființa abstractă, iar acum avem Ideea ca ființă : această Idee care ființează este însă natura".

Dacă nu părăsim dialectica de dragul obiectului în sine, atunci vom putea înțelege mișcarea gîndirii lui Hegel în toată complexitatea și noutatea sa.

Natura care iese din idee nu este altceva decît primul concept dialectic al naturii. E drept că este un concept dialectic al naturii încă logic. Dar nu trebuie să uităm nici un moment că datorită lui a fost posibilă elaborarea ulterioară a conceptului materialist dialectic de natură ; că această „ieșire" a naturii din Ideea hegeliană este una la nivelul conceptului, una istoricește necesară, una care nu-l contrazicea pe Hegel, ci una care-i permitea să depășească unilateralitățile de pînă acum în care se mișcase gîndirea filosofică.

Producerea naturii, prin urmare, este o producere la nivelul conceptului, iar nu o producere a naturii din concept. Conceptul poate pune ordine în natură tocmai datorită faptului că el este activ. Productivitatea conceptului este temeiul relației dialectice subiect-obiect.

Acest mod specific de producere era guvernat de un model epistemologic nou, antiempirist, constructiv, dialectic. Conceptul de natură ieșit din Ideea absolută neagă nu numai Ideea absolută, ci și invariabilitatea absolută a naturii. Din această cauză acest concept este deosebit de vechiul concept de natură cu care opera materialismul de tip metafizic. Mai mult, acest nou concept reprezintă o deschidere a gîndirii spre particular, spre diversitate, spre empiricitate, spre obiectualitate. Dar o deschidere prin concepte de tip dialectic. În esență, cunoașterea teoretică nu este simplă înregistrare a unor fapte în sine, ci o elaborare a lor, o construcție a lor.

În această ordine de idei, Constantin Noica observă că „fără școala intelectului lecția lucrurilor nu e decît o nouă amăgire, sau surîsul ei amar". („Povestiri despre Om" — Cartea românească, 1980, p. 24).

Lenin, în încheierea conspectului la „Știința Logicii", face observații remarcabile peste care nu se poate trece dacă vrem să înțelegem cum s-a născut dialectica în forma ei generală, sau **forma de bază a oricărei dialectici,** cum numea Marx dialectica hegeliană. Iată ce scrie el : „De remarcat că în întregul capitol despre „Ideea absolută nu se spune aproape nici un cuvînt despre Dumnezeu (numai o singură dată au scăpat întîmplător cuvintele „concept", „divin") și în afară de aceasta — N. B. acest lucru — capitolul amintit aproape că nu conține aproape nici un fel de idealism specific, ci are drept principalul său obiect metoda dialectică. Concluzia și rezumatul, ultimul cuvînt și esența logicii lui Hegel este metoda dialectică — acest lucru este extrem de remarcabil. Și încă ceva : această operă, care este cea mai idealistă operă a lui Hegel, conține în măsura cea mai mică idealism și în măsura cea mai mare materialism. „Contradictoriu", dar aceasta este realitatea !" (Caiete filosofice. Ed. politică, p. 197).

Materialismul pe care-l conține „Știința Logicii" este de natură dialectică, pentru că este produs prin dialectică.

Tot Lenin observă, în legătură cu raportul Hegel și materialismul dialectic, că „Idealismul obiectiv (și mai mult cel absolut) s-a apropiat c o m p l e t de materialism (= de cel dialectic și prin aceasta se afirmă forța metodei ca adevăr general și adevăr particular în același timp — n.n.) în zig-zag (făcînd tumbe) — (= prin medierile constructive pe care le refuza materialismul empirist — n.n.), iar parțial s-a și transformat în el". (ibid. p. 251).

Ideea hegeliană vine din istoria omului căreia îi descoperă legile pe care le formulează în conceptul general de istorie, concept care este chiar metoda dialectică. Prin conceptul dialecticii, ea se autodepășește. Dar ea nu se pierde definitiv.

ION STROIE

Anul Enescu

Pentru cultura muzicală românească, anul 1981 înseamnă mai mult decît centenarul naşterii lui GEORGE ENESCU, creatorul ce a înscris în circuitul mondial arta noastră autohtonă. Este anul în care la umbra marelui clasic, orchestrele simfonice, teatrele lirice, interpreţii, compozitorii şi muzicologii contemporani vor căuta să impună în context universal moştenirea artistică a autorului lui **Oedip**, împreună cu cele mai reprezentative pagini semnate de muzicienii actuali. La Bucureşti şi în principalele centre ale ţării, precum şi în marile capitale ale lumii, se vor desfăşura ample manifestări artistice dedicate lui George Enescu, momentul culminant al tuturor acţiunilor muzicale şi ştiinţifice urmînd să-l constituie Festivalul şi simpozionul internaţional de muzicologie din septembrie 1981 din capitala României.

În ciuda tuturor eforturilor din ultimul sfert de veac de a face din moştenirea enesciană un bun spiritual al întregii noastre culturi, trebuie să recunoaştem deschis că opera autorului **Rapsodiilor române** constituie încă **o terra incognita** pentru majoritatea iubitorilor de frumos, chiar pentru melomani şi specialişti. Atita timp cît mai există încă partituri care nu au răsunat public, atita vreme cît discul şi tipăritura nu au precizat integral creaţia muzicianului, nu putem avea pretenţia înscrierii lui Enescu la înălţimea locului pe care îl merită în contextul muzicii universale. Avea dreptate regretatul critic muzical Antoine Goléa să exclame că Enescu rămîne „cel mai nedreptăţit creator al veacului XX".

Pentru şcoala muzicală naţională, Enescu înseamnă personalitatea artistică de sinteză a culturii muzicale româneşti, creatorul genial care a traversat într-o jumătate de secol etapele a 2—3 generaţii, muzicianul complex care a schimbat sistemul de valori spirituale autohtone, racordîndu-l la scara mondială, artistul vizionar ce a împletit tradiţia arhaică a folclorului românesc cu moştenirea cultă a precursorilor, sugerîndu-i creaţiei originale perspectiva gîndirii revoluţionare actuale, dar în acelaşi timp a reuşit să confere muzicii româneşti virtuţile de liant între Orient şi Occident. Cînd opera lui Enescu va fi pretutindeni cîntată şi interpretată la înălţimea mesajului ei, lumea va recunoaşte în compozitorul român un precursor mondial în estetica şi poetica muzicală, în vocabularul tehnic al limbajului acestui veac. Desigur că nu va fi uşor să explicăm tuturor gîndirea pastorală şi prometeică a lui Enescu, spaţiul mioritic sau nostalgia dorului, spiritul latin sau „caracterul popular românesc" al creaţiei sale, dar măcar la centenarul virstei de maturitate a artistului ce s-a identificat cu întreaga cultură a poporului nostru, merită să conjugăm eforturile pentru impunerea moştenirii sale artistice.

În acest scop, revista noastră va inaugura un serial de articole de-a lungul acestui an aniversar, vizînd latura **inedită** a vieţii şi operei lui George Enescu. O bogată iconografie, în bună parte necunoscută, va completa imaginea omului şi artistului care a redimensionat muzica românească în context universal.

VIOREL COSMA ■

Monot:p

Glosind pe marginea volumului IX din **Opere** de M. Eminescu (care conţine publicistica poetului dintre 1870 şi 1877), Al. Piru, într-un articol de referinţă intitulat **O restaurare monumentală (Luceafărul, 51)** spune, printre altele: „Judecată în context istoric, gîndirea social-politică a lui Eminescu e sănătoasă, chiar avansată pentru vremea sa. El pune mai presus de toate principiul muncii, aprobă clasele productive, dezaprobă pe feneanti, cum am zice azi, pe paraziţi, pe cei ce trăiesc din exploatarea altora, din speculă. Dragostea sa de ţară e patriotismul, nu naţionalism intolerant faţă de alte naţii, nu rasism, nici şovinism. Evident, ideologia poetului trebuie înţeleasă din perspectiva totalităţii şi unităţii, nu prin izolarea unor fragmente sau fraze." ● Nişte ţărani contemplînd în vitrinele magazinelor produsele muncii lor, aceasta e ideea unui frumos poem semnat de Dumitru Ţiganiuc în săptămînalul ieşean **Cronica (51)**. **Vitrine** se cheamă poemul, din care, cu regret, transcriem numai cele două strofe finale: „Umbrele lor se-amestecă-n reclama / cu mere şi cu morcovi singerînd. / Zărindu-şi astfel sufletu-ntr-o ramă / parcă, intins sub scutul sticlei blind. / / Acolo, în vitrina cu legume / a unui tîrg bronzat de soare-ncet / ţăranii simt c-adevăratul nume / al lor se zbate-n rădăcini discret". ● Într-o cronică deloc divagantă, convingătoare, la romanul **Fluviile** de Paul Anghel, criticul şi istoricul literar Al. Săndulescu conchide: „Roman-frescă, autorul mişcîndu-se foarte degajat în epocă, **Fluviile** e o carte a acumulărilor (şi în bună măsură a simbolurilor) pe parcursul căreia se scurg necontenit coloanele de dorobanţi şi se consumă, uneori spectaculos, disputele politice şi militare, o carte care pledează pentru o idee sublimă, aceea a dreptului naţiunii de a fi de sine stătătoare. Drept pe care românii erau gata să-l apere cu sîngele lor. Cum s-a şi întîmplat". (**România liberă**, 25 decembrie 1980)

TRAIAN STOICA ■

Rubrica mea

Interviuri bănăţene [1]

Banatul ne-a dat, în veacul nostru, o serie marcantă de personalităţi, intervievate în anii din urmă de reporterul Petru Novac Dolângă. O parte dintr-înşii, în interval, au decedat. Vom numi întîi pe decanul lor de vîrstă, inimosul poet maghiar Franyó Zoltán (1887—1979), meşter tălmăcitor al marilor noştri lirici, în limbile maghiară şi germană, fost coleg de şcoală militară la Şopron cu Liviu Rebreanu şi prieten al lui Ady Endre. Urmează, în ordinea descrescîndă a vîrstei decesului, pictorul Catul Bogdan (1897—1978), fost profesor la Şcoala superioară de arte frumoase din Timişoara, Grigore Popiţi (1900—1980), creatorul Asociaţiei scriitorilor români din Banat şi istoric al trecutului provinciei sale natale, profesorul şi ziaristul Ion Stoia Udrea (1901—1977), poet social şi mare animator cultural, în sfîrşit, Mihai Novac (1906—1977), fiu de miner şi el însuşi miner în adolescenţă, bucurîndu-se, după propria mărturisire, de „un corp atletic".

Despre lirica bănăţeană se menţionează următoarele mai vechi referinţe: **11 poeţi bănăţeni** (1942), antologie de Ion Stoia Udrea, cu desene de Catul Bogdan, **Poezia nouă bănăţeană** (1944), antologie de Virgil Birou şi **Plugarii condeieri din Banat** (f.a.), antologie de Gabriel Ţepelea [2]). Aş remarca printre cei mai caracteristici climatului regional pe Constantin Miu-Lerca, născut în 15 august 1908, la Grădinari, judeţul Caraş-Severin, profesor şi ziarist, remarcat de critică încă de la debut, pentru „comoara lexicală" de grai bănăţean. Talentatul poet a urmat la preşedinţia sus-numitei Asociaţii inginerului Dion Mardan, în literatură epigramistul M. Ar. Dan, pe care-l cunoscusem în anii studenţiei, la Timişoara. Aş mai menţiona, în ordinea mereu descrescîndă a vîrstei, pe poetul de limbă germană Franz Liebhardt (n. 1899), pe pictorul Aurel Ciupe (n. 1900), preşedintele Filialei Uniunii artiştilor plastici din Cluj, pe compozitorul Zeno Vancea (n. 1900), distins în 1974 cu Premiul Herder, pe ferventul animator al vieţii culturale bănăţene, etnologul Aurel Cosma (n. 1901), director fondator al revistei **Luceafărul** şi al ziarului **Năzuinţa**, pe compozitorul Filaret Barbu (n. 1903), pe Dorian Grozan (n. 1912), „poetul Birzavei", pe Petru Sfetca (n. 1919), poet şi traducător, şi pe Pavel Bellu (n. 1920), poet, profesor şi ziarist. Nu sînt de părerea d-sale că sincronismul lovinescian ar fi fost „mimetic"; aş aminti felul rezolut în care marele critic i-a răspuns lui B. Fundoianu, care afirmase că literatura noastră n-ar fi decît o colonie a celei franceze. Tot Pavel Bellu relevă „absenţa totală" a poeziei bănăţene „din comentata **Istorie a literaturii române** de G. Călinescu". Acelaşi relevă insuficienţa criticii literare timişorene. Încheiem cu menţionarea lui Petru Vintilă (n. 1922), poet, romancier şi, în ultimii ani, pictor naiv, care aruncă un pietroi în grădina criticii (sentiment sau resentiment ?), şi a ultimului în dată, mare animator al vieţii literare bănăţene, poetul Al. Jebeleanu (n. 1923), care nu se doreşte „poet provincial", ci „un poet al întregului spaţiu românesc" (ceea ce e foatre just). Acelaşi regretă că G. Călinescu, care a fost în tinereţe profesor la Timişoara, „aproape a ignorat scriitorii de aici dintre cele două războaie". Jebeleanu mai observă exagerarea comisă de Lucian Blaga, „spunînd că Banatul nu ar avea personalităţi creatoare".

Cel mai bun răspuns indirect la această afirmaţie l-a dat învăţătorul Grigore Popiţi în interviul său, desfăşurînd o serie impresionantă de asemenea bărbaţi, din trecutul istoric al provinciei sale, începînd cu voievodul Ahtum, peste voievodatul „cuprins între Criş, Tisa şi Dunăre", care „avea în capitala sa, Morisena (Cenadul-Vechi), mănăstire de rit grecesc şi şcoală", continuînd cu „Anonimul caransebeşean", Mihail Haliciu-tatăl (1615—1671), apoi cu Mihail Haliciu-fiul, autorul „primei **Ode** scrise în limba română", cu Dimitrie Ţichindeal, cu „prea puţin cunoscutul autor de fabule Ion Tomici", cu Damaschin Bojincă şi Eftimie Murgu, iar mai aproape de zilele noastre, cu Vincenţiu Babeş, Vasile Maniu (bunicul poetului Adrian Maniu), At. M. Marienescu, Simion Mangiuca, Enea Hodoş, Gheorghe Popovici, Victor Babeş şi Corneliu Diaconovici, „redactorul principal al primei enciclopedii româneşti, **Enciclopedia română**, apărută la Sibiu în 3 volume, în anii 1898/1904".

Viaţa muzicală românească a luat un mare avînt cu Ion Vidu şi cu Tiberiu Brediceanu, iar scriitorii bănăţeni de la sfîrşitul secolului trecut, Ion Popovici-Bănăţeanu şi Victor Vlad Delamarina au fost preţuiţi cum se cuvenea.

Cartea lui Petru Novac Dolângă este o strălucită dovadă că literatura şi artele frumoase înfloresc în zilele noastre mai mult ca oricînd în Banat şi că „gasconada bănăţeană", de care vorbesc în treacăt Catul Bogdan şi Zeno Vancea, nu este de florile mărului.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

[1]) Petru Novac Dolângă: **Mărturisiri şi repere**, Editura Facla, Timişoara, 1980, cu un cuvînt înainte, **Vieţi paralele**, de Cornel Ungureanu.

[2]) De acelaşi: **Ano, Ano, Logojano**, Versuri în grai bănăţean. Selecţie, prezentări şi introducere Editura Facla, Timişoara, 1974.

„Ramuri" — număr jubiliar

Numărul din decembrie al „Ramurilor" craiovene stă sub semnul jubileului a 75 de ani de la apariţia revistei. E un număr cu adevărat sărbătoresc, prin materialele de ţinută, sortate cu grijă, şi printr-o condiţie grafică de zile mari. Momentul jubiliar e marcat prin telegrama adresată tovarăşului Nicolae Ceauşescu de Colegiul de redacţie al revistei şi Asociaţia scriitorilor din Craiova, subliniind angajamentul publiciştilor şi literaţilor din Bănie de „a îndeplini cu fapta şi cuvîntul politica partidului şi statului nostru". Aceluiaşi moment jubiliar îi sînt consacrate articole şi saluturi semnate de primul secretar al Comitetului judeţean Dolj al P.C.R., Miu Dobrescu, de scriitorii Dumitru Radu Popescu, Mihnea Gheorghiu, Alexandru Balaci, Anghel Dumbrăveanu, Corneliu Sturzu, Hajdu Gyozo, Ion Ţăranu ş.a. Patru poeme de dragoste de Adrian Păunescu aduc un fericit accent de încantaţie şi tandreţe într-un sumar dominat de rigoarea şi densitatea opiniilor critice susţinute de Şerban Cioculescu („Un remarcabil portretist" — e vorba de publicistul C. Gongopol), Eugen Simion („Istorii insolite"), Cornel Ungureanu („Viaţa după sărbători"), Serafim Duicu („Eclectismul criteriilor"), Anatol Vieru („Intelectualii şi muzica"), Romulus Diaconescu („Recuperarea prin parabolă"), Titu Georgescu („Istoria şi literatura"), Nina Stănculescu („Aforismele şi textele lui Brâncuşi"), Solomon Marcus („Un prinţ al esteticii: Matila C. Ghyka"). Ultimul propune o mai reliefantă aşezare în pantheonul gloriilor naţionale a figurii diplomatului, inginerului, filosofului şi esteticianului Matila Costiescu-Ghyka, autorul „Numărului de aur", salutat de Paul Valery (care i-a prefaţat volumul cu acelaşi titlu, apărut la Paris în 1931) ca un autentic eveniment în cîmpul esteticii. Într-un articol intitulat „Povestea vorbii", dedicat „suplimentului literar" cu acelaşi nume girat de Miron Radu Paraschivescu în paginile „Ramurilor" din 1966, Ilie Purcaru produce cîteva scrisori inedite, tulburătoare prin ardenţa ideilor şi prin verticalitatea morală a autorului „Laudelor". Dintr-o convorbire cu Ilarie Hinoveanu, directorul „Scrisului românesc", aflăm că editura craioveană are sub teascuri al 300-lea titlu de carte. Un scăpărător dialog al poetului Marin Sorescu, redactorul şef al revistei, cu scriitorii vest-germani Nicolas Born şi Hans Cristoph Buch rotunjeşte, printr-o necesară dimensiune, sumarul unei reviste care, apărînd în provincie, reflectînd preocupările spirituale ale zonei, se înscrie, în acelaşi timp, în circuitul naţional şi universal al ideilor.

Grupul folk „Cireşarii"

Totul a pornit de la un pian. Cu patru ani în urmă, la *Casa pionierilor şi şoimilor patriei* a sectorului 8, azi 1, al Capitalei, un profesor de muzică îşi începea activitatea. Lua fiinţă cenaclul literar-muzical al copiilor din acest sector. Înscrişi nu erau decît 2—3 elevi. La pian — profesorul *Florin Irimia*. Odată înfiripat nucleul cercului muzical-literar, numărul membrilor lui a crescut mereu. De la pian, profesorul a trecut la chitară, apoi la orgă electronică, la acordeon, învăţînd pe copii să le mînuiască. Nu trebuie să uităm faptul că aici rămîneau înscrişi numai copiii talentaţi, cu aptitudini reale pentru muzică, selecţionaţi în urma unui test.

La inaugurare, grupul celor 52 de copii a primit un nume — „Cireşarii" — dat chiar de autorul binecunoscutului roman cu acelaşi titlu, Constantin Chiriţă, care a fost invitat în mijlocul lor. O muncă exemplară şi un efort deosebit fac ca numai după un an de la înfiinţare, formaţia de muzică folk „Cireşarii" să cîştige toate fazele primei ediţii a Festivalului naţional „Cîntarea României", devenind laureată pe ţară.

E o mare bucurie să-i asculţi pe copii cîntînd. Glasurile lor curate, limpezi, au fluiditatea apelor de munte. I-am ascultat cîntînd. I-am văzut repetînd. Muncind. Cu ochii aţintiţi la mîna profesorului-dirijor, copiii îşi stăpîneau cu dibăcie instrumentele. Nimic forţat. Nimic fals. Nimic rigid. Aproape că se manifestau ca nişte profesionişti. Profesorul i-a învăţat să compună ei înşişi melodii, i-a învăţat să-şi dea drumul glasului fără nici o reţinere. Aici toţi ştiu să cînte la cîte un instrument. Aici toţi ştiu teorie muzicală, care nu se predă în şcoli, întregindu-şi astfel educaţia muzicală. Aici se face totul pentru ca aceşti copii să-şi însuşească o cultură muzicală cît mai temeinică. Dar ce păcat că uneori se mai ivesc şi dificultăţi. E şi firesc, atîta vreme cît membrii formaţiei vin de la şcoli diferite, cu profesori şi directori diferiţi. Unii le înţeleg efortul, alţii îi mustră cu un „mai lăsaţi muzica şi chitarele voastre. Nu aveţi altceva mai bun de făcut ?!" Atunci intervin părinţii. Atunci intervine instructorul. Copiii nu se lasă descurajaţi. Renunţă la duminici, la vacanţă şi vin să repete. Uneori dau spectacole pentru muncitorii întreprinderilor din această zonă a Bucureştiului. Alteori participă la spectacole omagiale, la emisiuni radio şi de televiziune.

Cînd m-am despărţit de ei, îmi revenea în memorie glasul minunat al Corinei Funieru, nume care peste ani poate fi pe buzele iubitorilor de muzică bună. Muzica neobosiţilor şi talentatilor cireşari, cărora le urăm succes. Merită.

CORNELIA BARBU ■

Almanahul literar '81

Trăim de cîţiva ani buni o înfloritoare epocă a almanahurilor, aceste cărţi care apar la cumpăna dintre ani, cărţi oarecum mai speciale, cărţi dedicate timpului liber, informaţiilor din varii domenii, reconsiderărilor critice, curiozităţilor de aproape tot felul, sintezelor, analizelor, reportajelor colorate etc.

A respecta o astfel de structură, menită să ţină trează setea de cunoaştere a cititorului, ba chiar şi de a-i satisface respectiva sete, nu este o treabă dintre cele mai uşoare pentru cei ce alcătuiesc sumarul unui almanah. Între reuşitele din acest an se situează, din acest punct de vedere, şi **Almanahul literar '81**, o carte care, ca şi în anii trecuţi, i-a avut ca autori pe Mircea Micu (redactor responsabil) şi Mihail Cârciog (prezentarea grafică).

Ceea ce ne-a obligat să facem afirmaţia de mai sus nu este doar numărul mare de semnături ce pot fi întîlnite în cele peste 300 de pagini ale almanahului, ci şi calitatea însăşi a poemelor, nuvelelor, reportajelor, opiniilor, precum şi a fotografiilor, caricaturilor şi a paginilor de umor. Un alt argument al afirmaţiei noastre îl mai constituie şi prezenţa masivă a citorva zeci de pagini semnate de nume ilustre ale literaturii universale contemporane, fapt ce conferă almanahului o deschidere în plus faţă de fenomenul literar.

Astfel, fie că ne referim la un excelent **Caiet liric** (o trecere în revistă a mai tuturor poeţilor noştri tineri) sau la acel grupaj numit **Meridiane lirice** (o mică, din păcate prea mică antologie de poezie străină) sau ne referim la **Antologia de proză politistă**, nu facem nimic altceva decît să recunoaştem, iubind adevărul, că almanahul a reuşit să fie ceea ce şi-au propus autorii lui, o introducere a cititorului în lumea literară a ultimilor ani, cu precădere a anului 1980. Şi nu este vorba doar despre o lume literară de strictă actualitate, deşi acesteia îi sînt consacrate cele mai multe pagini, ci şi de o sumedenie de reconsiderări ce aduc din nou în dezbatere şi spre cunoaştere cîteva din marile personalităţi ale literaturii noastre ori ale literaturii universale.

Cu alte cuvinte, **Almanahul literar '81** este o adevărată carte a cărţilor, o carte despre cărţi şi despre cei ce scriu cărţi.

N. VICTOR ■

Un mare actor, RADU BELIGAN, a prezentat la televiziune monologul

Prietenul meu Shakespeare

MOTO : Ce mare poet ar fi rămas Shakespeare, dacă nu se apuca să scrie și piese de teatru.
SZILARD DARVAS

— Shakespeare ai spus? Sintem buni prieteni. N-a fost tavernă din Londra să n-o fi colindat împreună. Uite, chiar aici, la masa asta, invidios pe succesele mele literare, m-a întrebat ce părere am despre opera lui.

Operă, i-am spus. Care operă ?... Niște timide încercări literare. Să luăm de pildă Hamlet. O piesuță polițistă, și confuză pe deasupra. Pe victimă o cheamă Hamlet și pe detectiv tot Hamlet... Nimeni n-o să înțeleagă nimic. De cite ori crezi c-o să se joace piesa asta ? Nici măcar o stagiune !

Cine o să-și mai aducă aminte de ea peste 2—3 ani ?

„Ascultă-mă pe mine, băiețaș", l-am spus, „mai bine te țineai de sonete... Desi

gurile rele spun că în sonete e o doamnă brună și nevastă-ta e blondă... dar eu nu m-amestec în bîrfe. Nu mă privește... Poezia e totuși poezie, păcat că ai renunțat la artă ca să scrii toate fleacurile astea : Macbeth, Furtuna, Richard, care e adevărat că au un mare succes la publicul ăsta înapoiat din secolul al XVI-lea, dar ar fi timpul să te gîndești și la posteritate".

Apropo de Richard, ce actor, crezi tu, se va înghesui să joace un tip urît, cocoșat, c-o mînă strîmbă ?... Trebuie să fie cel puțin nebun să vrea așa un rol !

Într-o zi îmi spune : „maestre, sînt în pană de subiecte, n-ai ceva ?" M-am gîndit puțin și-i zic : „un băiat iubea o fată"... „Extraordinar !" a sărit el, și în loc să mă asculte pînă la capăt s-a apucat și-a scris melodrama aia... Cum îi spune ?

Aha ! „Romeo și Julieta". Păi dacă asculta subiectul meu, ar fi scris o capodoperă. Așa uite ce-a ieșit ! Mă umflă rîsul cînd mă gîndesc la nenorocitul ăla de director de teatru care o să și-o bage în repertoriu. Îți dai seama ? El are cam 40 de actrițe în teatru și toate or să dea buzna să joace Julieta, care are 13 ani, și aia care o să fie distribuită în doică, o să-l reclame pînă sus de tot... pînă la „Royal Shakespeare Company". Se știe doar că cele mai reușite intrigi într-o piesă de teatru sînt cele care se fac în afara textului.

Și că tot veni vorba de reclamație : hai să vedem ce-a scris băiețașul ăsta ? „Timon din Atena", da ? „Negustătorul din Veneția", „Doi tineri din Verona"... Și, la Hamlet, mă rog, unde se petrece acțiunea ?... În Danemarca. Dar de la noi ce-a scris ? Henric, Richard... Mersi, piese istorice !... Și de actualitate ? Din actualitate, secolul nostru 16, ce-a scris ? Nimic ! O să spui că „Nevestele vesele din Windsor"... La estradă, dragă ! Și Falstaff ? Un bețiv băgat în coșul cu rufe ! S-o joace la circ ! Vulgarități ! Cum s-a și exprimat dealtfel un distins cronicar contemporan... E adevărat că eu i-am sugerat ideea cronicarului... din prietenie pentru Willy. Dealtfel, nu e singura dată cînd l-am ajutat. Am fost la mai toate vizionările cu piesele lui — și-atunci l-am sprijinit cum trebuie... și la cine trebuie... Cu idei : de pildă, de ce în dramele lui moare atîta lume ? Le toarnă cucută în ureche, și mai are tupeul să spună : „că soarta unei glume depinde de urechea care o ascultă și nu de gura care o spune". Norocul lui că s-a inventat sabia ! Păi, bagă sabia în Tybalt, bagă sabia în Laerte, o bagă în draperie.. Nu te supăra : mai mor oamenii, dar mai și trăiesc. Se simte nevoia de puțin optimism, de o replică mai tonică. Am și propus la vizionare un final cam așa : „ridic o cupă de otravă, în sănătatea dumneavoastră". Nu m-au ascultat ! Nu știu cine-l ține în brațe pe Shakespeare ăsta.

O să-mi zici că oamenii de pe stradă îi știu replicile pe dinafară : „to be or not to be", „Desdemona, dă-mi batista", „Ofelia, du-te la..., n-are importanță unde..." ...Vorbe, vorbe, vorbe !... Ca să nu mai spun de strigătura aia : „dau un regat pentru un cal". Ei, să văd eu, dacă o să vină vreodată o penurie de ovăz, cine o să mai dea un regat pentru un cal ?

Istoria literaturii nu va consemna niciodată banalitățile astea...

Dar uite-l că tocmai intră pe ușă. Să trăiți, stimate maestre, nu vreți să luați loc la... (rămîne cu vorba-n gură). Nici nu mi-a răspuns la salut... Mie, care-i sînt ca un frate. Ce maestru ? ! ? Care maestru ? ! ? Un autoraș ratat ! (Către hangiu) Mai dă-mi și mie o bere, maistre !"

OCTAVIAN SAVA ■
GRIGORE POP ■
DAN MIHAESCU ■

Pro memoria

(8 — 14 ianuarie)

● În 1881 — funcționează prima rețea telefonică locală în Germania ; **L. Lumière** realizează prima fotografie instantanee ; **H. Ibsen** scrie „Strigoii" iar **Mark Twain** — „Prinț și cerșetor"; **Ion Andreescu** pictează „Iarna la Barbizon" ● În 1851 **Gh. Tattarescu** execută la Paris portretul lui **Nicolae Bălcescu** ● 8.I.1933 — Se constituie la Deva organizația democratică a țărănimii muncitoare **Frontul Plugarilor,** condusă de **dr. Petru Groza** ● 8.I.1939 — Se încheie cu satisfacerea parțială a revendicărilor greva muncitorilor de la „Metaloglobus" București ● 8—9.I.1947 — Plenară a C.C. al P.C.R. ● 8.I.1976 — A murit **Zhou Enlai (Ciu En-lai),** fost premier al Consiliului de Stat al R.P. Chineze ● 9.I.1438 — Începe reprimarea sîngeroasă a răscoalei țărănești de la Bobîlna ● 9.I.1844 — Apare la Iași revista **Propășirea** sau **Foaie pentru interesele materiale și intelectuale,** sub redacția lui **M. Kogălniceanu, V. Alecsandri, I. Ghica** și **Panaiotă Balș,** care continuă programul Daciei literare. Aici publică **Nicolae Bălcescu Puterea armată și arta militară de la întemeierea Principatului Valahiei pînă acum** ● 9.I.1919 — Adunarea națională a sașilor de la Mediaș se declară de acord cu actul politic de la 1 decembrie 1918 ● 9.I.1945 — Prima convenție comercială încheiată de România după 23 August 1944 — protocolul privind aranjamentul complementar între România și Bulgaria pentru schimburile comerciale și de plăți ● 9.I.1954 — Inaugurarea clădirii **Operei Române** din București ● 10.I.1475 — Armata lui **Ștefan cel Mare** biruie la Vaslui oastea condusă de Suleiman pașa ● 10.I.1493 — Se naște la Sibiu **Nicolaus Olahus** ● 10.I.1799 — Se naște la Benești (Vîlcea) **Petrache Poenaru,** pedagog iluminist, participant la răscoala lui Tudor Vladimirescu, la revoluția din 1848, membru al Academiei Române; a inventat tocul rezervor, invenție brevetată de guvernul francez în 1827 ● **10.I.1858 — A murit Eufrosin Poteca,** unul dintre întemeietorii filosofiei românești ● 10.I.1906 — S-a născut matematicianul român **Gr. C. Moisil,** fondator al școlii române de teorie algebrică a mecanismelor automate, inițiatorul proceselor de automatizare în țara noastră (m. 1973) ● 10.I.1920 — Înființarea **Ligii Națiunilor** cu sediul la Geneva. România — membru fondator ● 10.I.1951 — A murit scriitorul american **Sinclair Lewis,** laureat al Premiului Nobel ● 1965 — **Gh. Anghel** realizează statuia lui Mihai Eminescu așezată în fața Ateneului Român din București ● 10—11.I.1893 — Conferința de la Viena a reprezentanților românilor, slovenilor și sîrbilor în vederea coordonării luptei de eliberare ● 11.I.1898 — Începe greva generală a tipografilor din București ● 12.I. 1866 — Moare **Aron Pumnul,** filolog, reprezentant al pașoptiștilor transilvăneni. În broșura ce-i este dedicată apare prima poezie tipărită a lui **Mihai Eminescu,** „La mormîntul lui Arune Pumnul", semnată „M. Eminovici, privatist" ● 12.I.1876 — S-a născut scriitorul american **Jack London** ● I.1931 — Apare ilegal la București **Buletinul Comitetului Central al Ajutorului Roșu din România** ● 13.I.1855 — **V. Alecsandri** scoate la Iași revista **România literară** ● 13.I.1857 — Poarta otomană emană firmanul pentru convocarea adunărilor ad-hoc în Țările Române ● 13.I. 1862 — Intră în vigoare legea privind instituirea monopolului statului asupra sării ● 13.I.1868 — Apare la Brașov și apoi la Sibiu revista **Transilvania,** condusă pînă în 1893 de **G. Barițiu** ● 13.I.1873 — **Nicolae Grigorescu** participă cu 144 de lucrări la prima expoziție de pictură și sculptură organizată de „Societatea amicilor belearte" ● 13.I. 1878 — **G. Barițiu** editează la Sibiu ziarul **Observatorul** ● 13.I.1914 — Premiera filmului **Cetatea Neamțului,** cu artiști ai Teatrului Național din Craiova. Producția **Leon Popescu** ● 13.I.1941 — A murit scriitorul irlandez **James Joyce** ● 14.I.1557 — Apare la Brașov prima carte tipărită de diaconul **Coresi** ● 14.I. 1853 — Înființarea la București a Școlii de mică chirurgie de la Spitalul Filantropia ● 14.I.1898 — A murit scriitorul englez **Lewis Carroll** (Charles Lutwidge Dodgson), autorul faimoasei cărți pentru copii „Alice în țara minunilor" ● 14.I.1900 — Premiera la Teatrul Constanzi din Roma a operei **Tosca** de **Giaccomo Puccini.** În rolul titular — **Hariclea Darclée** ● 14.I. 1902 — Apare la București ziarul **România muncitoare,** organul mișcării muncitorești din România, al sindicatelor și apoi al Partidului Social-Democrat. Aici se publică prima traducere din opera lui **Lenin** în presa socialistă din țara noastră — articolul **Din crimele țarismului** ● 14.I. 1954 — Decretul pentru acordarea asistenței medicale gratuite și reglementarea distribuirii medicamentelor în țara noastră ● I—III.1955 — Primul număr al revistei **Analele Institutului de istorie a partidului** ● 1956 —Intră în funcțiune la București prima stație de televiziune.

REGHINA VĂRVICI ■

„Nu mă plîng de scenarii, mă plîng că nu am producători"

(Urmare din pagina 15)

să-și îndeplinească misiunea sa de cultură și creație.

— Se vorbește mult de succesul de public al unor filme și se raportează calitatea și rentabilitatea filmului la numărul de oameni din sală. Știm că filme excelente au rulat cu săli aproape goale, în timp ce westernurile spaghetti joacă în săli mari cu casa închisă.

— Nici un gen de film nu este rușinos dacă este făcut profesional. **Nu cred** că cineva poate generaliza ca regulă că filmul bun trebuie să aibă mulți sau puțini spectatori.

— Considerați că numai de regizor depinde calitatea filmului ?

— Numai de regizor, desigur, chiar dacă el va invoca de multe ori, și pe bună dreptate, profesionalitatea colaboratorilor săi.

— Ce înseamnă condiții de filmare, echipă de filmare ? Cum se face un film ?

— Se face din ce în ce mai greu, întrucît fenomenul cinematografic ca fenomen social, educativ, politic și economic nu este înțeles. Se confundă economia cu rentabilitatea. Se aplică criterii înguste, neinteligente. Se inventează norme care nu țin de nici o realitate. Toate aceste lucruri și încă altele duc la o uniformizare sigură a temelor, la mediocritate care pune stăpînire din ce în ce mai puternic pe arta cinematografiei. Criterii de valoare aproape că nu mai există. De zeci de ani nimeni nu face un test cu publicul și nu-l publică nicăieri, în schimb sînt intervievați fel de fel de „specialiști" chiar dacă au făcut un film sau două și acelea proaste.

— Există soluții pentru a opri producerea filmelor proaste ?

— Singura soluție : să deschidem porțile către adevărata valoare și să dăm cezarului ce-i al cezarului. Selecție, încredere, condiții și vom avea rezultate bune. Eu lucrez și-n Occident. Am lucrat pentru producători străini, dar adevărata posibilitate de afirmare am întîlnit-o numai aici, la noi. Altădată, cu altă ocazie, am să vă explic și de ce. De curînd am avut o vizionare a filmului **Mercenarii.** Tovarășii din conducerea Cinematografiei vroiau să facă o testare de public înainte de a-și afirma un punct de vedere. Eu am propus o uzină, și ne-am dus la „23 August". Găsesc acest procedeu extraordinar ! F'ilmul a rămas neschimbat.

De curînd am semnat un contract de film în străinătate. Pe contract stă scris: „Producătorul are dreptul să remonteze și să modifice filmul după bunul lui plac" ...și-am semnat. Ei, în condițiile astea de ce nu facem filme bune aici, la noi acasă?!

— Chiar. De ce ?

— Pentru că nu avem criterii și valoare. De cele mai multe ori interesează doar industrial realizarea planului.

— Cum pornește regizorul Sergiu Nicolaescu pe drumul unui nou film ?

— Ca să fac un film pornesc prin a convinge pe toată lumea, ca un debutant, că el merită făcut. Tot ce am făcut înainte nu contează. Nu există nici o Casă de filme care să-mi ceară să continui pe **Nea Mărin...** chiar dacă s-ar conduce numai după criteriul economic, de rentabilitate de care se vorbește atît. Ce să mai spun de filme de artă ! !

— Spuneți că porniți la lucrul unui nou film ca un debutant, adică de la zero, cu toate că aveți realizate atîtea filme și sînteți cel mai popular regizor de film. Le negați sau faceți abstracție de oboseala acumulată ca să aveți elanul necesar pentru o nouă bătălie ?

— Nu le neg. De ce să le neg ?

— Cum se face că un regizor poate face filme ca Mihai Viteazul **apoi** Nea Mărin ?

— De multe ori sînt întrebat de oameni de foarte bună credință de ce dacă am făcut **Mihai Viteazul** Amza Pellea și cu mine facem și **Nea Mărin.** În credința mea există convingerea că oamenii trebuie să și rîdă. Cu cît va rîde mai mult un popor cu atît va fi mai fericit. Dorința lui Amza și a mea a fost să facem la fel de bine profesional și una și alta. Iar un actor care poate face și dramă și comedie nu poate fi decît un mare actor.

— Sau un mare regizor, regizorul care poate face și filme istorice de excepție, cum a fost socotit MIHAI VITEAZUL, **și** IPU **și** OSÎNDA **dar și comedii. Ați refuzat vreodată să faceți un film ?**

— Mi s-au oferit puține subiecte de Casele de filme. Cred că 2—3 în toată cariera mea. N-am avut timp să refuz atîta timp cît numai pentru recentul **Duel** a trebuit să aștept 5 ani ca să fie acceptat de vreo Casă de filme, iar pentru **Mercenarii** 3 ani. Pînă în prezent am lucrat numai la Casele 5 și 3.

— Vorbeam de filme bune și proaste, iar dv. accentuați calitatea profesionalității artistice necesară filmelor. Adică, s-ar putea ca unele să se salveze prin rigurozitatea tehnicii regizorale, artistice. Credeți că e suficient acest profesionalism tehnic ?

— Nu mi-aș permite să fac niciodată un film care să nu fie profesional. Reușita unui film vine din armonioasa îmbinare a unor colaboratori de calitate. În fond, este vorba de artă, nu ?

— Și care sînt exigențele acestui profesionalism ? Spectatorul e mai puțin avizat în a cunoaște aceste secrete.

— Nu sînt secrete. Exigențele sînt zilnice și-n orice moment trebuie să ții cont de ele ca în orice altă profesiune. Însă în cazul nostru sîntem legați de toți colaboratorii în egală măsură. O pălărie uitată poate rata o zi de filmare. Din păcate, aici este punctul slab al cinematografiei noastre : profesionalitatea membrilor echipei de filmare, conștiinciozitatea lor. Numai după asta poate fi vorba de creație. Dacă ați fi venit ieri sau alaltăieri la o filmare de a mea în care o echipă întreagă a așteptat o jumătate de noapte ca o mașină să pornească, deși acest lucru se știa cu mult, foarte mult înainte, ați fi înțeles că nu sînt secrete ci de cele mai multe ori tembelisme. Și totuși trebuie să facem artă !

— Vom mai avea filme bune ? Ce crede Sergiu Nicolaescu la acest început de an cinematografic ?

— Și acum, mai mult ca oricînd, cred că avem posibilitatea să facem filme bune. Mult mai bune decît alții. Avem scenarii, actori, condiții... Dacă nu reușim, sîntem noi toți de vină. Ne plîngem că nu avem scenarii iar atunci cînd le avem le stricăm datorită condițiilor de la locul filmării. Nu prea știm să impunem valoarea și rentabilitatea. Nu prea știm să-i îndepărtăm pe impostori și să afirmăm colaboratori de calitate.

Un muzeu în labirint

Van Gogh sau revanşa prin artă (VI)

„...eşti grîu şi locul tău e într-un lan de grîu" (Van Gogh)

Semănătorul

Autoportret cu capul descoperit şi fără barbă

Mărturisesc că scrisorile lui Van Gogh mă emoţionează tot atît de mult cît şi pictura lui. Într-un „muzeu Van Gogh", eu aş însoţi toate autoportretele olandezului cu fraze din scrisorile lui, care ar ajuta, mai bine decît orice explicaţie, pe cei care le privesc să le înţeleagă. Ce să mai spui despre autoportretul cu capul descoperit şi fără barbă, pictat nu mult înainte de moarte, după ce citeşti aceste două fraze dintr-o scrisoare adresată mamei sale ?: „Din autoportretul pe care îl anexez vei vedea că, deşi am fost pe la Paris, Londra şi prin alte oraşe mari, arăt, totuşi, mai mult sau mai puţin, ca un ţăran din Zundert, aşa de pildă ca Toon sau ca Piet Prins, ba uneori îmi închipui că am ajuns să gîndesc şi să simt ca ei. Doar că ţăranii sînt de mai mare folos pe lumea asta"... Cel mult să ne amintim de ce galbenul-roşcat al feţei e chiar culoarea grîului în prag de seceriş şi că semănătorul a dispărut undeva dincolo de orizontul spre care priveşte, probabil, Van Gogh.

A trecut ceva timp de cînd a pictat un semănător urcînd pe un cîmp arat, cu bulgări de pămînt violeţi, sub un cer cu nori roz. Un semănător aureolat de discul imens şi galben al soarelui, care înaintează, cu acest nimb, ca un profet. Sau ca un filozof, căci grîul îl obsedează pe Van Gogh deoarece în istoria grîului vede istoria oamenilor. Grîul e semănat, lanul creşte şi se maturizează sub un cer tulbure sau luminos. Apoi, într-o zi, va apare secerătorul. El va tăia spicele şi va lega snopul. Ciclul vieţii curge de la sămînţă la spic, de la semănător la secerător, mereu reluat, ireversibil şi infinit. Şi „chiar dacă omul nu e semănat în pămînt ca să încolţească", povestea lui e ca povestea grîului. Toţi am apărut pe un asemenea cîmp, unde ne-am visat recoltele şi am uitat, poate, că secerişul ne va găsi bogaţi sau săraci după cum ne-am înţeles destinul, şi iată de ce sînt atîtea lanuri de grîu în opera lui Van Gogh, de ce numărul secerătorilor creşte spre sfîrşit în tablourile lui şi, într-o zi, deasupra spicelor calde îşi vor face apariţia corbii. S-ar zice că-şi pictează obrazul în culoarea grîului din pricina părului său roşcat, dar cine se uită atent descoperă în autoportretele sale toate nuanţele de galben din istoria unui lan de grîu şi că ultimele autoportrete au chiar culoarea arămie dinainte de seceriş. Povestea lui Van Gogh însuşi e ca povestea grîului.

El compară nu numai viaţa, ci şi pictura cu grîul. A vrut să fie un semănător, să-şi semene talentul cum face ţăranul care seamănă. În acest sens, ne apare şi mai revelatoare comparaţia cu ţăranii din Zundert. Acei ţărani care nu cunoşteau răgazul, ca şi el ; care, sculaţi din somn, nu ştiau, ca şi el, altceva decît să reia de la capăt truda lor. Pămînturile negre, pline de mărăcini, ale Brabantului, erau darnice numai cu cei care le munceau fără odihnă. La fel se luptă şi Van Gogh în pictură. Recolta lui e pictura lui. Numai că fructele pămîntului sînt acum strălucitoare, cu totul altfel decît cartofii sărăcăcioşi care aureau în mîinile „mîncătorilor de cartofi". Lanurile de grîu se învolbură într-un delir luminos, iar floarea soarelui seamănă cu discul care-l aureola pe semănător.

Odinioară nu picta flori. Ele n-aveau ce căuta în lumea închisă a „mîncătorilor de cartofi". Ar fi părut indecente. În schimb, acum, paleta lui Van Gogh se lasă incendiată de soarele sudului. Înseamnă această lumină o ruptură ? De fapt, Van Gogh spune cu ajutorul luminii ceea ce a spus şi în pictura sa neagră. E aceeaşi fraternitate care cîntă în inima acestui solitar, numai că semănătorul trece acum pe un cîmp unde suflă mistralul, iar grîul creşte pentru a fi măcinat în văpaia verii meridionale. Înainte, oamenii săi se gîndeau ca şi cum s-ar ruga. Acum s-au decis să se uite şi dincolo de izolarea lor. Cerul nu mai e apăsător şi cenuşiu. Pe el se înalţă un soare imens şi galben. Arborii nu mai par morţi, cîmpul nu mai e îngheţat. Pe urmele semănătorului încep să ardă mari lanuri de grîu. Suferinţa a luat foc. Melancolia suflă fierbinte. Spicele se clatină, lovite parcă de o presimţire. Dar corbii nu se văd deocamdată. Nici paşii secerătorului nu se aud. Semănătorul încă îşi mai poate privi recoltele. El tace, dar tăcerea a devenit beţie solară. Mărăcinii au lăsat locul chiparoşilor, singurii care au rămas negri, dar şi ei ard. Tristeţea lui Van Gogh a ieşit din emisfera ei de frig şi a intrat în plină caniculă. Sfidînd orice prudenţă, pictorul înaintează în această febră şi, într-un ritm aproape înfricoşător, tablourile se umplu de insolaţia lui luminoasă. Pînă şi cerurile de noapte au un pojar care-ţi dă un frison. Nordicul Van Gogh cîntă în gura mare imnul său despre soare, aproape ca un barbar. E un nordic coborît în sud, ca şi Nietzsche, şi de aceea strigă la fel. Nu poate să vorbească normal. E patetic şi excesiv. Emoţia lui e beţie. Se numără printre semănătorii care lasă în urma lor şi o dîră de sînge, dar care, hotăriţi să nu se teamă decît de limitele lor, nu se plîng. În locul tonului argilos din primele tablouri, culorile ţîşnesc arbitrare şi dogoritoare ca lava unui vulcan. Recolta are puţin timp să crească, să ajungă la maturitate. De aceea e impetuoasă, năvalnică, biciuită parcă de un vînt luminos, ucigaş şi irezistibil. După două veri, prin lanurile de grîu se vor auzi paşii secerătorului.

OCTAVIAN PALER

Simple note

O întîmplare de altădată şi morala ei

Evoc un episod din existenţa poetului Dimitrie Anghel asupra căruia nu s-a stăruit îndeajuns, ca să nu spun deloc şi care practic e necunoscut generaţiilor tinere. Şi nu-l mai ştiu exact nici cei vîrstnici. L-am întîlnit menţionat doar în treacăt, atîta cît i-a trebuit — şi nici nu se putea altfel — la riguroasul Şerban Cioculescu, în excelentul şi întinsul studiu pe care i-l închină vieţii şi operei sale, tipărit în 1945, la Editura „Publicom" ; şi vreau să-l reîmprospătez pentru toate semnificaţiile lui etice, ca şi pentru spiritul care anima odată tagma scriitoricească.

Povestea are — e de la sine înţeles — o certă vechime şi ea s-a petrecut în seara de 30 ianuarie 1911 : un incendiu — obişnuit fapt divers — a izbucnit la palatul Luvru (aşa era numit în epocă), a cărui construcţie fusese isprăvită în 1904 ori 1905. Clădirea, refăcută atunci, mai dăinuie pe Calea Victoriei, colţ cu intrarea în strada Const. Mille, (fostă Sărindar) făcînd vizavi cu braseria „Capşa" şi care adăposteşte acum elegantul hotel „Capitol".

Focul, declarat la parter, la marele magazin **Luvru**, a cuprins vertiginos cele trei etaje pe care le avea, încenuşînd totul, ca să nu mai rămînă decît scheletul zidurilor înnegrite. Pagubele au însumat mai multe milioane. La etajul al treilea era primul sediu al „Societăţii scriitorilor români" care luase fiinţă în 1909 şi tot acolo, în două camere, locuia Dimitrie Anghel. Nu s-a putut salva nimic şi Dimitrie Anghel s-a trezit, ca să zic aşa, pe rigolă de trotuar. Poate însă că asta n-ar fi fost atît de dramatic şi, mai curînd sau mai tîrziu, şi-ar fi încropit bunurile materiale, strict necesare. Dar valorile afective strînse, fără putinţă de a mai fi recuperate, i-au dat lui Dimitrie Anghel o depresiune nervoasă gravă care a impus internarea lui în sanatoriul „Elisabeta" de la Şosea. Şi colegii de breaslă au sărit, într-o impresionantă solidaritate profesională (cît de reconfortant e să ştii, cînd te încearcă vitregii şi cumpene, că se pot îndrepta spre tine, ca să te mîngîie, mîinile de velur ale atîtor gingăşii !) solicitînd ajutorarea celui năpăstuit de intempestiva grindină a destinului.

Mi se pare că cel dintîi care a dat alarma a fost Cincinat Pavelescu, în „Adevărul" din 26 martie 1911, de unde transcriu şirurile acestea patetice : „Incendiul brutal care i-a distrus toată avuţia lui agonisită cu strădania unei vieţi întregi şi-a întins parcă flacăra mistuitoare pe întreaga fiinţă a poetului. Ochii lui buni, vioi şi plini de visuri par stinşi. Orbitele s-au adîncit sub fruntea lui largă de gînditor. Privirea e abătută, mersul şovăitor, vorbele cad rar şi descurajate din buzele arse de frigurile insomniilor. Nu mai e Anghel cel plin de vervă, de avînt şi de ironie. E un altul. E aproape umbra celui care a fost. Resortul moral, care da energie şi spor vieţii lui de muncă aprigă şi concentrată, s-a rupt într-însul".

În „Universul", Emil Gârleanu, într-un lung articol — în care blamează societatea românească şi oficialitatea ei — încheie astfel : „Bolnav, poetul e într-un sanatoriu — singurul adăpost care, înaintea veşnicului şi blajinului pămînt, deschide braţele scriitorului român. Voi care aţi citit de atîtea ori minunatele pagini ale lui Anghel, cu atît mai mult să ţineţi la poet, cu cît vedeţi din ce jertfă a înflorit frumuseţea scrisului său".

Au scris, de asemenea, în presa din Transilvania Ilarie Chendi şi în aceea din Bucovina Sextil Puşcariu. Dealtfel, Sextil Puşcariu, care era prieten din tinereţe al lui Dimitrie Anghel şi care ocupa şi demnitatea de vicepreşedinte la „Societatea pentru cultura şi literatura română" din Bucovina, a propus — şi propunerea s-a votat cu unanimitate — să i se trimită un ajutor de trei sute de coroane şi odată cu el i s-a expediat o vibrantă epistolă de alinare şi de încurajare ce s-a tipărit în „Junimea literară" şi care începe aşa : „Precum scrisul tău deşteaptă în fiecare dintre noi, oriunde ar trăi el ca Român, fiori de înălţare sufletească, astfel a simţit orice Român cu tine nenorocirea ce te-a lovit. Pentru cultura şi literatura românească nu există graniţe provinciale".

La ziarul „Minerva" din Bucureşti, după ce mai înainte scrisese D. Karnabat, în numărul cu data de 14 aprilie 1911, intervine şi Mihail Sadoveanu, intitulîndu-şi articolul „Cronica bucureşteană" şi de unde redau un fragment : „Toate i-au ars, îmi spunea el încet. Şi rafturile de poeţi aleşi pe care i-a adunat cu răbdare ani şi ani de-a rîndul, poeţi ai tuturor literaturilor care au cîntat toate bucuriile, toate disperările şi toate amorurile lumii şi ale veacurilor ; s-au dus toţi prietenii cei buni ai ceasurilor de linişte. Au ars şi amintirile familiale — aceşti penaţi ai interioarelor noastre, în care stăruiesc parcă sufletele părinţilor. Au ars şi scrisorile cu şoaptele prietenilor depărtaţi ori duşi. Au ars şi notele risipite pe foi — lumini de-o clipă — spre care în anume ceasuri se îndreaptă fantezia cu lumea ei. Ne apropiem de ruina **Luvrului** înconjurată de schele. Acolo sus au fost toate. Acuma n-a rămas decît un punct închipuit, fără sprijin în spaţiu. O vreme vor trece pe acolo zboruri de paseri, fumurile oraşului, vînturile depărtărilor. A stat acolo, mai aproape de cer, cineva care le-a cîntat. Pe urmă se va ridica o clădire în locul cel vechi, în odăiţe, se va adăposti o durere, ca într-un sălaş cunoscut..."

Şi tot în „Minerva" cu nr. 818, Dimitrie Anghel, din sanatoriul „Elisabeta" se adresează cu recunoştinţă tuturor acelora pe care i-a simţit lîngă suferinţele lui. Citez : „Dacă flăcările mi-au luat tot ce am avut pămîntesc, dacă a fost scris să mi se distrugă toate pioasele amintiri, trebuie să fiu fericit că viaţa a pus, cu prisos, puteri în mine, ca să pot renaşte. Dacă am pierdut atîtea însă, sufletul meu a avut şi bucurii, căci numai în asemenea împrejurări se cunosc prietenii şi simpatiile. Ele au urcat unanim înspre mine şi acum, că reîncep să cred în viaţă şi să scriu, îmi simt o datorie sfîntă să mulţumesc celor de departe ori de aproape, care au scris un cuvînt bun despre mine şi s-au înduioşat de soarta mea, privind jocul capricios al flăcărilor care nu ţine seamă de nimic !"

Nu ştiu cîte amiciţii şi inamiciţii va fi avut Dimitrie Anghel cît a trăit. (El îşi va pune capăt zilelor cu un glonte de revolver, la 42 de ani, în 13 noiembrie 1914, în urma unui conflict conjugal cu soţia sa, scriitoarea Natalia Negru.) Ceea ce ştiu, de la Cincinat Pavelescu şi de la Ion Minulescu, dar mai ales de la bătrînul meu prieten A. Clarnet cu care şi-a împărtăşit boema de la Paris şi care a scris acele tandre pagini de calde amintiri, din placheta **Mitif, poetul florilor**, e că Anghel era întru totul o structură aparte, ca sensibilitate şi talent, ca inteligenţă şi cultură şi că întotdeauna era înconjurat, pentru toate aceste daruri, de dragostea şi preţuirea prietenilor. Cît despre concluziile ce se desprind din întîmplarea în sine, pe care am reactualizat-o după şapte decenii ca şi despre evoluţia de moravuri parcursă, ele n-au nevoie să fie subliniate.

Duse timpuri, cu alte reacţii umane, în care lumea era efectiv guvernată de adagiul, care nu-şi irosise conţinutul, că **e loc sub soare pentru fiecare**, în care noţiunea de om şi de omenie erau catehisme intangibile şi cutume firesti şi care astăzi, grăbiţi, obosiţi şi civilizaţi cum sîntem, nu le mai înţelegem şi le repudiem organic, ca pe un lest demodat şi ca pe un eres inutil şi incomod.

L. KALUSTIAN

Tinerii trebuie să ştie

Dicţionar de lagăr

KINDER

Întîi l-am auzit ţinînd pe tata izbit peste spate în clipa cînd am intrat pe poarta lagărului **E** din Birkenau, apoi am simţit pe propria-mi piele arsura ei şi abia după aceea am auzit că se cheamă **Peitsche**, cravaşă.

Întîi mi-am văzut fratele şi prietenii călcaţi în picioare, apoi am fost şi eu doborît la pămînt cu o singură lovitură şi abia după aceea am învăţat ce înseamnă **Blockälteste**, şef de baracă, şi ce drepturi are el asupra noastră.

Întîi am privit zile şi nopţi în şir clădirea aceea sumbră din faţă pe coşul căreia izbucneau, fără întrerupere, rotocoale de fum negru-vînăt tăiate de uriaşe limbi de foc, apoi am aflat că cine intră în ea nu mai iese de-acolo decît sub formă de cenuşă şi abia după aceea i-am învăţat denumirea : **Krematorium**, crematoriu.

Întîi am început să aud, peste ţipetele, plînsetele şi blestemele obişnuite, nişte urlete distincte, sfîşietoare, de o intensitate gregară, apoi am aflat că urlau cu o intensitate gregară deţinutele cărora, după injecţia de sterilizare, li se scoteau ovarele fără anestezie, deţinuţii supuşi iradierii pentru a fi castraţi, perechile de gemeni forţaţi cu brutalitate să se împerecheze şi abia după aceea am învăţat expresia **Experimente an lebendige Menschen**, experienţe pe oameni vii.

Toate cuvintele, toate expresiile din acest **Dicţionar de lagăr** întîi m-au durut, m-au strivit, mi-au uscat sufletul şi abia apoi le-am învăţat. Şi acum, după 36 de ani, cînd aud cuvîntul **Peitsche**, eu nu văd instantaneu, cu ochii minţii, un baston de cauciuc ci, mai întîi, aud cum ţîneşte tata şi simt nişte arsuri cumplite pe tot trupul. Şi acum, după 36 de ani, cînd rostesc **Blockälteste**, mai întîi îl văd pe fratele meu zvîrcolindu-se în ţărînă sub apăsarea unor bocanci grei, simt în stomac izbiturile aceloraşi bocanci şi abia apoi îmi trec prin faţa ochilor şefii barăcilor din Birkenau, Landsberg, Kanfering, din toate lagărele prin care am trecut. La auzul cuvîntului **Krematorium** în nări simt miros de carne arsă, iar în ochi usturimea rotocoalelor de fum negru-vînăt şi numai după aceea mi se conturează în faţă clădirea aceea sumbră. Dacă rostesc cuvîntul **Experimente**, în urechile mele năvălesc din nou urletele gregare ale **Häftling**-ilor folosiţi drept cobai, iar imaginea unui laborator şi a instrumentarului necesar nu-mi apare nici ulterior, căci prin toate celulele creierului meu vuiesc neîntrerupt acele urlete gregare...

Da, toate cuvintele şi expresiile din acest **Dicţionar de lagăr** au avut pentru mine din clipa în care le-am învăţat şi au şi acum, după 36 de ani, o concreteţe cumplit de dureroasă. Un singur cuvînt însuşit **atunci, acolo** avea un caracter abstract, semnifica ceva ce nu putea fi nici văzut, nici auzit. Cuvîntul **Kinder**, copii.

Kinder, atunci, acolo era un substantiv abstract pentru că în lagărele din Birkenau nu existau copii. De pe rampa morţii care se afla la cîteva zeci de metri de la lagărele **A, B, C, D, E, F...**, toţi copiii, pînă la 14 ani, erau duşi direct în camerele de gazare. Nici măcar un singur copil, pînă la această vîrstă, n-a fost lăsat în viaţă. Se rostea cuvîntul **Kinder**, copii, dar copii vii, copii care să rîdă sau să plîngă, copii care să trăiască nu existau. Nici în **A**, nici în **B**, nici în **C...** în nici un lagăr din Birkenau.

Atunci, acolo... am văzut pentru ultima oară copii în ziua de 9 iunie 1944, înainte de a porni de pe rampa morţii spre lagărul **E**. I-am văzut în coloana aceea nesfîrşită care se tîra de pe peron direct spre camerele de gazare. Alăptîndu-se sau dormind în braţele mamelor, ţipînd că le este sete sau plîngînd după jucăriile pierdute în acea învălmăşeală nemaipomenită, întrebîndu-şi mamele de ce au lacrimi în ochi sau murmurînd rugăciuni, **die Kinder**, copiii, se îndreptau spre moarte.

I-am urmărit pînă cînd privirea mi s-a înceţoşat. Întîi l-am pierdut din ochi pe frăţiorul meu Valentin, care păşea spre crematoriu ţinîndu-se cu o mînă de mama, iar cu cealaltă strîngîndu-şi tăbliţa la piept... Apoi nu i-am mai văzut pe cei doi gemeni, Cornelia şi Cornel... Încă 5 sau poate 10 minute şi contururile tuturor copiilor s-au şters, s-au pierdut în coloana aceea nesfîrşită de mame, bătrîni şi bolnavi al cărei capăt pătrundea în incinta crematoriului.

Pe rampa morţii de la Birkenau au coborît din vagoanele desferecate sute de mii de copii. La mai puţin de o oră după sosire se aflau toţi, fără excepţie, în coloana aceea nesfîrşită ce se tîra fără oprire, ţipînd, implorînd, plîngînd şi blestemînd spre camerele de gazare. Aşa că la Birkenau se rostea mereu cuvîntul **Kinder**, copii, dar copii vii, copii care se rîdă sau să plîngă, copii care să trăiască nu existau. Nici în **A**, nici în **B**, nici în **C...** în nici un lagăr din Birkenau.

Doar în coloana aceea nesfîrşită care, ţipînd şi implorînd, plîngînd şi blestemînd, se tîra zi şi noapte de pe rampa morţii spre crematoriu.

OLIVER LUSTIG
fostul Häftling nr. 112 398

constelația lirei

Desene în alb

E noapte și-a închis la librărie
Iar noi n-avem creioane colorate
Să desenăm pe-un petic de hîrtie
Prințese cu picioare sidefate
Sub ziduri dărîmate de-o stafie.

Ne-nchipuim că sîntem rege și regină
Și stăpînim impărății celebre,
Cu săbiile amorțite de rugină,
Curteni de lut cu fețele imberbe
Ne dau onorul și ne cîntă în surdină.

De bună seamă că e sărbătoare
Și-un vînt aduce-aroma unei muzici
Iar undeva se sparg pahare
Și-o ceată de bărbați mai fizici
Se taie și se calcă în picioare.

Noi ne lipim de noapte tremurînd,
Ne este frig sau poate frică
Și ne privim în ochi zîmbind
Avem în loc de inimi cîte-o scoică
Și alergam prin somn plîngînd.

Tipografii

De plumbul știrilor culese
au tipografii pleoapele grele
dar sufletele lor sînt albe
și-n murmurul ziarelor
citite în zori
tipografii adorm
ca pruncii îmbăiați.

ION SAVA MERCORE

Rîu etern

Noi știm că Patria este un rîu etern
păsări de grîu se joacă mereu pe sub
cîmpie
Se-așterne-ncet zăpada și solemn
și este cald acolo-n veșnicie

o, limba țării o păstrăm întreagă
în fiecare bob de grîu încape o cetate
peste cuvinte ninge și ninge abundent
și noi sîntem bolnavi doar de eternitate

RODIAN DRĂGOI

Iar dimineți

Și iar diminețile mării
Murmură-n singe

Corabia
Iată, se-nturnură-n pleoape,
Se-mpurpură-n vise

Și iar diminețile mării, neîntinate

Peștii aceia de aur
Încă mai vin
Și revin
Extatice zări...

MIRON RUSU BARIAN

Portret

m-am repezit spre acele culori
le-am risipit în linii rănind albul pînzei
am strecurat în culorile tabloului
o renunțare un gînd și trupul meu
bănuit de dragoste
un adolescent aștepta să descopere
primăvara
odată cu iarba
apoi m-am înghesuit lîngă o fereastră
uitat de cuvinte pînă spre seară
am iubit culorile
pînă întunericul zdrențuit
a început să se adune lîngă mine
am rătăcit prin case bîntuite de stele
amintindu-mi cuvintele rămase în piept
tîrziu am rostuit acest poem părăsit
de fantezie
noaptea era timidă ca îmbrățișarea
unui soldat

În zori

hai tu suflet al meu
să nu mai ascultăm cum cîntă
tăcerea ci să rotim biciul cuvintelor
să uităm că liniștea e o noapte
în care ne îngropăm de vii
hai să încercăm bucuria cuvintelor
să spunem că tristețea nu e în floare
că soarele în oameni își are răsăritul
să ne închipuim un maestru de tablouri
și cîmpia trasă pe trupul lui ca o cămașă
în zori

DAN ANTIM

Trecere

Tîmplele n-ar zvîcni, dacă
n-ar trece prin ele păsări albe
și negre.
Ca o zare ne sînt tîmplele
rînd pe rînd sufocate
de incandescente migrări
dintr-un cuvînt într-altul,
dintr-un strigăt într-altul,
dintr-o tăcere în altă tăcere.

Tu ce mai faci ?

Tu ce mai faci, în marginea cîmpiei,
Cînd tremurate aripi bat spre sud,
Cînd scade timpul în tulpini încît
Nici sevele trosnind nu mai se-aud,

Tu ce mai faci în marginea cîmpiei
Cînd cade roua-n verzile mătăsuri,
Cînd după ceasul galbenelor păsări
Căderea frunzei printre pleoape-o măsuri,

Tu ce mai faci în marginea cîmpiei
Cînd crește umbra peste dulci lumine...
Eu nu mai sînt, rănit printre secunde,
Decît rotire galbenă spre tine.

GHEORGHE FILIP

Chemarea strămbunilor

În casa bătrînească miroase-a timp străin,
Nu-mi recunosc ograda, nici ciinii nu mai vin,
Ca să-mi grăiască-n palme cu lacrima lor rară
De răsăritul ierbii, de apa lumii, clară.

S-aude-un foșnet parcă, păduri pe patru roți...
Să fie mama oare sau poate tata, morți ?
Și umbra mi-i străină, nu mai aud nici hora,
Străin îmi ești tu, soare, dar fratele, dar sora ?

Îmi strig copilăria în mijlocul de sat
Să mă audă neamul că m-am întors la vad,
Dar au murit toți nucii, a amuțit livada ;
Sînt gheara-nstrăinării în pieptu-mi stingînd
prada.

Ies în cîmpina-ntinsă, m-așez troiță-n drum
Drumeții mai trec limpezi, trădarea mea e fum
Ce fulgeră pămîntul cu plînsul meu născut
Bocit în cîntul mamei, pe care l-am pierdut.

Poate mă iartă mărul bătrîn și înțelept,
Sub brațele-i întinse, m-ascund copil și-aștept
Ninsoarea de iubire din timpuri înflorind,
Dar mă lovesc bătrînii din trunchiul lui murind.

M-au părăsit în rîpă, dar jocul l-am uitat ;
Găsii securea tatei cu care a săpat
În piatra mult tocită de pasul meu fugar
Blestemu-mpărăștierii să-l port ca un coșmar.

Îmi port în spate dorul, ca o cocoașă grea
Și nici o vină-n lume mai mult nu m-ar durea,
Ca muta alergare spre-a mă ierta pămîntul
Să pot, în poarta casei, să-mi ctitoresc cuvîntul

VICTORIA TĂNASE

Ce dulce lumină

Iată, mamă, ninge iar,
Cai albi aleargă peste cîmpuri,
Părul tău, despletit în dar,
Se vede lunecînd pe dîmburi.

Iată, mamă, ce dulce lumină,
Ne sărută peste alte depărtări,
Dorul tău-curgere lină,
Se varsă-n margini de zări.

Iată, mamă, anii au trecut,
Sub genele tale au ars atîtea priviri,
Locul de lîngă tine e tot mai tăcut,
Își varsă cenusa doi trandafiri.

Iată, mamă, ninge iar,
Cai albi aleargă peste cîmpuri,
Părul tău, despletit în dar,
Se vede lunecînd peste dîmburi.

MIRON ȚIC

De iarnă

O sanie cu patru cai
îmi zboară pe sub tălpi de plai
mă fură un derdeluș nebun
în gura unui sat din drum

Mă fură ginduri mai hai-hui
să fiu pe placul nimănui
și-mi voi aprinde-n ochi doi sori
să mă trezesc în sărbători

Un lup flămînd m-ar devora
un altul blînd m-ar întrista
nu cred în lupii ce pretind
că m-ar cunoaște-ntr-un colind

EUGENIA CRĂCIUN

Hăituială metafizică

gesturile timpului mă sperie, calendarul nu-și mai face
datoria
vin dintr-o inimă incapabilă de dragoste ?
cu frigul singurătății în mine
nu pot umple nici un gol social sau politic
nici un alt fel de gol între case grăbit șubrezite
de reumatismul general, între case curajoase căutînd soare
prin zonele uscate ale timpului
nu pot umple nici un gol gastronomic, vestimentar
indiagnosticabil !...

zîmbete oxidate. Sînt compătimit ? zîmbete oxidate de migală
istorică. Morți aparente răcind circulația singelui
și nu pot merge liniștit pe drumurile comune
se bănuiește că am ochii deschiși se bîrfește că gîndesc
cronologic și gîndind cronologic știu de ce-am scăpat
dar mă-nspăimînt cum mă-nspăimînt de ce-o să vină...

socoteli subtile făcînd ordine-n moartea lucrurilor. Zîmbete
oxidate de compătimiri. Fără odihnă într-un mormînt banal
de liniștit. Grohăit demn. Croncănit înțelept. Behăit savant.
Mormîntul mă-nțelege și iarăși în locul trupului simt un pustiu
iar vîntul în pustiu e tulbure-tulbure
zadarnic mă agit a primăvară

Simplă individualizare

eroică lipsă de durere. Clasa aplecaților în plante prin impresii
de culoare respiră. Formele se deșiră pe aurore pe fapte de viață
marină, pe buzele cu care se renunță

domesticirea însă-i
cu misiuni terminate și eu destrămarea sacră a triadelor stăpînitoare strig susținătorilor de ceruri și fantasme

strig blesteme : cauza ciinelui
să vă stăpînească

cauza focului să vă organizeze văzul
cauza urmăriților de plaga vegetală
să vă dobîndească prin patria lor...

clasa aplecaților în plante prin impresii de culoare respiră. Formele se deșiră pe aurore pe fapte de viață marină
pe buzele cu care se renunță. Eroică
lipsă de durere

CORNELIU BRAHAȘ

ION IRIMESCU – Maternitate

Curier literar

O noapte lîngă tine se intitulează singurul poem trimis de **Amelia Bărbulescu.** Ne surprind în acest poem naivitatea, simplitatea, dar mai ales sinceritatea dezarmantă a cîtorva versuri: „...și pasărea tristă / își flutură aripile și țipă / mi-e frică și e noapte afară / și alerg după gîndurile mele / / Mă lași cu pasărea nopții / mi-e teamă de ea și te strig / dar tu fugi mai departe / ți-e teamă că vin după tine / să-ți spun că te iubesc..." Versurile nu sînt, recunoaștem, deosebite, dar adăugate unei scrisori de o sinceritate ieșită din comun, par să vorbească despre un anume freamăt interior. Vor confirma oare această supoziție alte versuri ?

Mai elaborate, de o incifrare care merge pînă la incoerență, cele 10 poezii trimise de **G. Boier:** „În jurul unui ideal / ca fluturii de noapte / orbi am navigat / ne-a ars perfectul / fructul ireal / al globului apos / urcat pe os / uman / / Golim în soare / somn de marinari / călăuziți de-un vis..." și așa mai departe, fără emoții, fără logică, efortul nostru fiind total nerăsplătit. Dar asta nu înseamnă că G. Boier n-ar avea o oarecare îndemînare poetică. Din păcate și-o cheltuiește. Așteptăm altfel de poezie.

Tot o oarecare îndeminare poetică dovedește și **Dan Stârcu,** dar versuri de acest fel — „În ochii tăi, iubito, se scaldă-un univers... / unduitor, nostalgic, ușor atunci, din mers, / pe umeri lungul păr îți cade, vibrindu-ți în mișcare / cînd siluieta-ți (!) zveltă tresare-n așteptare" — nu se mai scriu de demult. Sperăm că ne veți putea oferi, într-un viitor mai îndepărtat, alte poezii. Același sfat și îndemn și pentru **Adina Mihaela Tiron.**

Deocamdată nu pentru următorii: Eliodor Vergatti, Emilia Balu, Tatiana Paraschiv, Marin I. Albu, Rodica Ghent, Ion Dragomir, Marin Aurel, Elvira Roset, Luminița Sicoe, Cristian Serbu, Lucia Morăreasa.

Manuscrisele nu se înapoiază!

V. N.

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

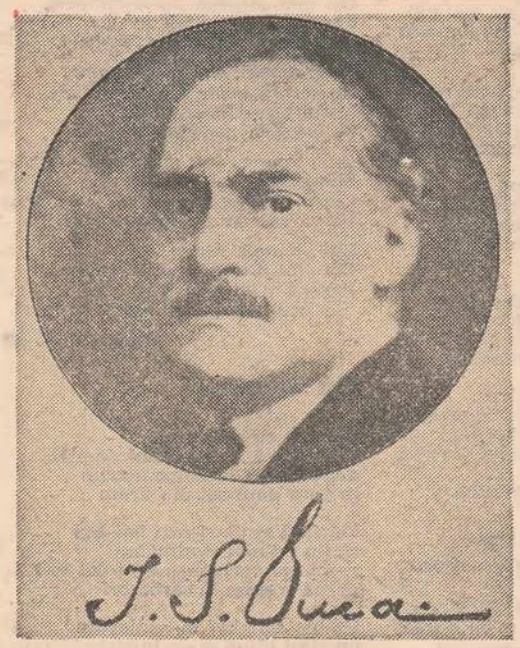

Urmăm cu finalul (mai puțin episodul morții principelui de patru ani, Mircea) capitolului „Chinuitoarele alternative", pentru ca apoi să facem loc unui nou capitol intitulat „Bătălia pentru apărarea Bucureștilor" — pe care, de asemenea, îl vom publica în două numere ale revistei.

I. G. Duca, fără să aibă pretenția unui specialist în materie — cum și declară, dealtfel — face mai întîi cîteva considerații privitoare la „lupta supremă pentru apărarea Bucureștilor" — amenințați dinspre Oltenia invadată, dar și dinspre Curtea de Argeș și de la Dunăre.

Ca membru al unui guvern cu mari înrîuriri asupra Cartierului General al armatei, Duca își va apropia, în memoriile sale, mai mereu punctele de vedere susținute de generalul Prezan și anturajul său și de Misiunea militară franceză condusă de generalul Berthelot ; aceasta vizavi de părerile — nu de puține ori altele — exprimate de unul dintre cei mai capabili dar și mai orgolioși comandanți militari ai vremii, generalul Al. Averescu.

Se întîmplă ca de astă dată opiniile lui Duca să coincidă cu cele ale lui Averescu care iată, bunăoară, cum „vedea" situația în speță : „De îndată ce am văzut întorsătura excesiv de defavorabilă a lucrurilor în munții Olteniei, și în special în defileul Oltului, am început a mă gîndi la o retragere a tuturor forțelor în direcția Tîrgoviște... În ziua de 12/25 [noiembrie 1916] am făcut un raport [în acest sens către Marele Cartier General]. A doua zi primesc ordinul de operații nr. 19, în care se arată că situația devenind alta, s-a făcut o nouă grupare a forțelor, creîndu-se un Grup sub comanda generalului Prezan, cu misiunea de a opri înaintarea inamicului de la vest și sud-vest...

Ofensiva, fie spre Costești, fie spre Alexandria — opina în continuare generalul — nu putea avea nici o urmare serioasă, chiar în cazul celei mai strălucite victorii locale, dacă nu se puteau stăvili forțele inamice care strîngeau de aproape Armata I deja în retragere la cea mai mică presiune a inamicului. De aceea în ziua de 14/27 noiembrie am și luat toate măsurile pregătitoare în vederea retragerii ; nu mă simțeam îndreptățit de a ordona vreo retragere, căci părăsirea poziției ce ocupam cu Grupul Năměești ar fi descoperit dreapta Armatei a I-a și virtual și spatele masei de manevră, cu care se spera a se restabili situația generală". Restul observațiilor comandantului Armatei a II-a le vom prezenta în numărul viitor, drept preambul la partea a doua a capitolului — cînd vom stărui și asupra „defecțiunilor" apărute în cursul luptelor de pe Argeș și Neajlov.

Un interes aparte poartă aducerile aminte ale lui I. G. Duca, legate de dramaticele momente ale refugiului din calea cotropitorilor — cu întregul cortegiu al implacabilelor consecințe.

STELIAN NEAGOE ■

„Bătălia pentru apărarea Bucureștilor"

Un singur nor întuneca cordialitatea acestor relațiuni. Simțeam că Thomson nu poate înțelege durerea noastră față de pericolul unei invazii. Și pentru el, România era o hartă strategică, trăgea fără milă pe ea linii după nevoile războiului. Nu-și dădea seama că pentru noi fiecare din aceste linii erau însă tăieturi adînc brăzdate în carnea noastră și ne zdrobeau sufletele.

Am fost silit să iau un dejun la el în ziua în care Constanța cădea. Vedeam că nu pricepe emoția mea. Dacă flota germană ar fi pătruns în acel moment la Suez sau la Aden m-ar fi priceput pe dată. Unii vor zice egoism britanic. Nu, pur și simplu egoism omenesc. Cîți sînt cei ce pot concepe durerile altora cînd nu le-a fost dat să le îndure și ei ? Într-una din aceste seri, la 2 noiembrie, abia ne sculasem de la masă și auzim telefonul sbîrnîind cu o suspectă insistență. Am bănuit că erau veștile rele de la Buftea...

. . . . . .

Îndată ce hotărîrea de a da lupta supremă pentru apărarea Bucureștilor a fost luată, au și început să se ia cît de repede toate măsurile militare și politice în consecință.

Apărarea pe Olt devenea firește imposibilă dar trupele noastre primiră ordinul să nu se retragă încă, să mai continue rezistența pentru a întîrzia dacă nu a opri armata Falkenhayn în înaintarea ei și a permite astfel ca forțele destinate apărării Bucureștilor să se poată concentra fără primejdia de a mai fi lovite în flanc.

Această apărare dealtfel n-a putut fi de lungă durată, căci la 24 noiembrie [1916] germanii constatară, spre marea lor surprindere și spre și mai marea lor bucurie, că în dreptul Caracalului podul de peste Olt, de la Stoenești, a fost atît de puțin stricat de detașamentul nostru care primise misiunea să-l distrugă încît cu mici reparațiuni putea să fie din nou folosit. Iar la 25 noiembrie seara, două divizii germane trecuseră deja peste acest pod și înaintau spre interiorul Munteniei.

Pe de altă parte, la 26 noiembrie inamicul intrase în Curtea de Argeș și înainta spre Pitești. Trupele noastre decimate și istovite nu mai puteau să se opuie înaintării dușmanului. Ocuparea Piteștilor devenea iminentă. În asemenea condițiuni trupele de la Olt erau amenințate să aibă retragerea lor tăiată de la nord și de la sud. Marele Cartier a fost deci silit să dispuie fără întîrziere părăsirea oricărei rezistențe pe linia Oltului și să ordone retragerea tuturor unităților ce fuseseră menținute acolo.

În vremea aceasta se concentrară în grabă toate disponibilitățile din Moldova, din sectorul Dunării etc., în vederea bătăliei celei mari în jurul Bucureștilor. S-au adunat în mai puțin de o săptămînă — mă mir și azi cum — vreo 13 divizii.

S-a dat comanda lor generalului Prezan, frontul Moldovei ocupat în cea mai mare parte de ruși ne mai prezentînd nici un pericol. Prezan elaboră un plan despre care se vorbea mult bine și care după cît mi se explica consta în rezumat cam în următoarele : să ne strecurăm între cele două armate germane, între care se afirma că există un gol, să cădem cu putere în flancul lui Mackensen și a-l lovi în același timp și din față. Această manevră trebuia să ducă nu numai la respingerea ofensivei lui Mackensen dar și la asvîrlirea lui în Dunăre. Mackensen odată bătut, trupele noastre trebuiau să se întoarcă în spre nord, să se arunce asupra lui Falkenhayn și astfel invazia inamică să fie definitiv oprită și zdrobită.

Planul fusese cercetat, discutat în amănunte cu toate competințele de la Marele Cartier, cu Berthelot, cu augurii de la Misiunea franceză. Toți întemeiau pe el mari speranțe pe care umila mea persoană, pentru motive pe care le voi indica mai tîrziu, nu le împărtășeam deloc. Tot deodată se făcură demersuri disperate pe lîngă ruși ca să participe și ei la această bătălie care trebuia să decidă nu numai de soarta capitalei României dar și de soarta întregii Munteni. Bătălia aceasta pierdută, vădit retragerea pe Siret devenea singura soluție.

Brătianu a făcut tot ce era omenește posibil ca să obție ajutorul rușilor. A stăruit de Poklewski (ministrul Rusiei la București — n.N.) și de Belaiev. A telegrafiat la Stavka, a intervenit personal la [țarul] Nicolae II, a pus în mișcare pe rege, pe aliați, pe Joffre (comandantul suprem al armatelor franceze — n.N.), pe Saint-Aulaire (ministrul Franței la București — n.N.), pe Berthelot, pe Thomson. Rezultatul tuturor acestor disperate sforțări a fost că generalul Gurko, care luase locul lui Alexeev (ca șef al Statului Major. General al armatei ruse — n.N.), subordona ajutorul său unor condițiuni de transporturi de trupe, condițiuni ce le știa dinainte imposibil de împlinit, cu alte cuvinte ne refuza un sprijin atît de firesc între aliați și atît de folositor cauzei comune. Abea în extremis țarul, rugat stăruitor de rege, peste capul lui Gurko a dat ordin lui Zaharov (înlocuitorul generalului Zaioncicovski — n.N.) — care în Dobrogea stătea degeaba cu toate diviziile lui, în fața unui Mackensen ocupat aiurea — să trimită două divizii la București și să ia parte la marea luptă ce se proiecta. Sub comanda unui anume general Aliev, aceste trupe porniră cum ? Tot cum executaseră pînă atunci ordinele și ceilalți colegi ai săi — Zaioncicovski și Zaharov.

La 29—30 [noiembrie], Prezan considera că va fi gata și că va putea începe lupta.

Frontul se apropiase prea mult și rezultatul bătăliei, cu tot optimismul Marelui Cartier și al Misiunii franceze, prea îndoielnic ca să mai întîrziem evacuarea autorităților. Am hotărît, așa dar, ca toți cei ce erau orînduiți să meargă, în caz de ocupație, în Moldova — să plece fără întîrziere.

De la 25 noiembrie seara, trenurile au pornit spre Iași. Au plecat parlamentarii, funcționarii, corpul diplomatic, autoritățile militare de la părțile sedentare, serviciile publice, spitalele, tot, absolut tot. N-au mai rămas în București decît guvernul și regele care circula între palatul regal și cartierul [militar] de la Periș. Chiar regina părăsise Buftea cu copiii regali și cu familia Știrbey. În trei zile totul a fost terminat. Căile noastre ferate au făcut atunci o sforțare extraordinară care nu a fost îndeajuns cunoscută și îndeajuns apreciată. Într-adevăr ele au reușit în acele cîteva zile să facă față tuturor nevoilor militare, să transporte toate trupele necesare marii bătălii ce se pregătea și totodată să și evacueze din București autoritățile și pe nenumărații refugiați de toate categoriile. Operația s-a săvîrșit repede, relativ în ordine și în orice caz fără accidente. Se poate zice că a fost un record.

N-am nevoie să spun ce au fost aceste despărțiri. Ce durere era în sufletul celor ce plecau ca și în sufletul celor ce rămîneau. Oricine și-o poate închipui. Voi spune numai că a fost și mai sfîșietor decît vor putea să și-o închipuie, în zile de liniște și de propășire, generațiunile viitoare.

Hotărîrea noastră, a guvernului, era să stăm în oraș pînă în ultima clipă. Luasem toate măsurile în vederea eventualității căderii orașului în mîinile inamicului. Funcționarii rămași pe loc au primit leafa lor pe [cîteva] luni. La primărie s-a lăsat o sumă de [bani] pentru a se putea face față nevoilor mai urgente ale populației. Ministerul de Război a lăsat anume cantități de cereale pentru ca cel puțin în primele zile ale ocupației orașul să nu sufere prea mult. Am redactat un manifest către populație, arătînd nevoia guvernului de a părăsi capitala, spre a se retrage cu armata și a duce astfel lupta înainte, alături de aliați, pînă la izbînda definitivă în care păstram neștirbită credința noastră. Am tipărit acest manifest dar a rămas să-l publicăm în ziare și să-l afișăm pe zidurile orașului numai în momentul însăși al plecării noastre.

Trebuie să mărturisesc însă că am făcut atunci și cîteva greșeli. Întîi pe Corbescu (prefectul poliției capitalei — n.N.) am trebuit să-l trimitem la Iași. Era cunoscut pentru simțămintele lui francofile. La intrarea în acțiune el procedase la arestarea ostacilor, fusese amestecat în descoperirile senzaționale din grădina Legației germane. Știam că Puterile Centrale aveau împotriva lui o ură deosebită, deși nejustificată. Să-l lăsăm în mîna inamicului era deci o imposibilitate.

Dar Bucureștii se găseau prin aceasta fără de prefect de poliție. Pe cine să numim. Nu știu sub a cui inspirație nefericită, presupun sub a lui Ferechide (președintele Camerei deputaților — n.N.), Brătianu a ales pe generalul Mustață... Pe vremea neutralității, pensionar fiind, manifestase simțăminte germanofile. Brătianu, veșnic stăpînit de grija de a îndulci soarta sărmanei populații ce era osîndită să îndure jugul inamic, crezu că tocmai prin simpatiile de care se bucurase în cercurile Puterilor Centrale va putea ocroti mai bine și mai lesne decît altul locuitorul capitalei invadate. I s-au dat toate instrucțiunile, i s-a recomandat să păstreze în orice împrejurare o atitudine demnă. A dat asigurările. Cum am plecat, le-a călcat însă pe toate. Ne-a făcut de rușine și ne-a dezonorat uniforma de general, pe care țara i-o dăduse.

A doua greșeală a fost și mai gravă. Lupu Costache, vechiul și devotatul prieten al lui Carp, păstrase întotdeauna bune legături personale cu Brătianu. Lupu Costache slujise sub bătrînul [I.C.] Brătianu, ceea ce influența întotdeauna pe Brătianu și îl îndemna la simpatii pornite dintr-un sentimentalism a tot îngăduitor. Lupu Costache veni deci la el și se oferi să rămîie el ca secretar general la [Ministerul de] Interne. Îl încinta atît de bine, încît Brătianu consimți convins fiind că și această desemnare va fi spre folosul, spre ușurarea celor din teritoriile ocupate. Bineînțeles bătrînul boier moldovean, cu capul său frumos și cu înfățișarea impunătoare, se feri să spuie nici un cuvînt care să trezească în spiritul lui Brătianu bănuiala că ar putea sub ocupație să fie altceva decît un bun român și un demn apărător al intereselor ce i se încredințau. Se știe în ce mod nedemn Lupu Costache a înșelat încrederea cu care Brătianu l-a cinstit.

În sfîrșit, regele cu aprobarea lui Brătianu și a lui Știrbey a însărcinat cu supravegherea palatelor regale și a intereselor curții pe Tzigara Samurcaș care a abuzat și el în chip nepermis și adînc dureros de misiunea ce i s-a dat.

În loc să recurgă la germanofili, Brătianu ar fi făcut mai bine să facă apel la prieteni intimi și devotați ai lui. Inamicul i-ar fi înlocuit cu creaturile devotate lui, dar cel puțin el n-ar fi avut nici o răspundere în aceste numiri. Cei ce au terfelit fără rușine demnitatea noastră națională, nu ar fi putut să spuie pe urmă că dețin mandatul lor de la Brătianu. Scuza lui Brătianu e că nu și-a putut niciodată închipui că în rîndurile neamului său se vor găsi nenorociți, lipsiți pînă într-atîta de patriotism, de simțul demnității naționale și al onoarei personale. Oricum ar fi, prin consecințele lui faptul în sine rămîne o greșeală.

Evacuarea fiind isprăvită și în caz de ocupație totul fiind aranjat, rolul nostru era terminat. Așteptam desfășurarea evenimentelor, rezultatul bătăliei. De la 28-29 noiembrie au început deci pentru noi zile fără ocupație. Ministerele ne erau plecate sau închise. Orașul era deșert. Mergeam de la unul la altul după vești, din cînd în cînd vreun prieten hotărît să rămîie pe loc mai bătea pe la ușa noastră ca să ne întrebe cîte ceva, ca să mai afle vreo știre de pe front, ca să-și ia ziua bună de la noi cu o înduioșată îmbrățișare. Și atîta tot.

Eu cu cenzura tot mai aveam puțină, foarte puțină treabă. Rătăceam pe străzile pustii, mergeam pe la Brătianu, care era însă mai mult pe la Periș, mă întîlneam mereu cu George Danielopol care trebuia să plece cu mine și cu Procopiu care trebuia să rămîie, al cărui sacrificiu îmi impunea și a cărui durere contenită mă mișca pînă la lacrimi.

Casa fiindu-mi închisă și ai mei plecați la Iași, mîncam la birt. Luasem obiceiul să ne întîlnim la restaurantul Europa, sus într-o cameră : Procopiu, Alexandru Radovici, Danielopol și cu mine. Cîte o dată mai venea și Mortun. Nu voi uita niciodată aceste mese. Tristețea care ne stăpînea, sforțările pe care le făceam spre a ascunde îndeosebi lui Procopiu zbuciumul și durerea din sufletele noastre. Coincidență curioasă, cînd ne-am întors de la Iași doi din cei cinci comeseni ai acestor triste mese erau morți : Procopiu și Radovici. Un an în urmă trebuiau să dispară și ceilalți doi : Mortun și Danielopol. Acum sînt de mult singurul supraviețuitor. La sfîrșitul fiecărei întîlniri ne întrebam dacă n-a fost ultima și ne simțeam fericiți peste cîteva ceasuri văzînd că soarta s-a milostivit să amîe încă ceasul fatalei despărțiri.

De fapt eram mai cu toți convinși că dezastrul nu se mai poate evita. Știrile contradictorii ce primeam de la Periș, optimismul lui Prezan nu puteau distruge presimțirile noastre. Întrucît mă privește pe mine — e straniu dar așa este — de acum eram liniștit. În bătălia de la București n-aveam nici o încredere. Speranțele militarilor mi se păreau ridicole. Fără să am nici o pretenție să mă pricep în arta militară, mi se părea evident limpede ca lumina zilei că trupele de care dispuneam nu erau îndestulătoare ca să apere cu sorți de izbîndă un front ce se întindea de la Cîmpulung și pînă la Dunăre. Eram convins că chiar dacă vom avea putința să înfrîngem în dreptul Bucureștilor pe Mackensen, nu vom mai avea vremea să ne întoarcem destul de repede către Falkenhayn. Eram hipnotizat de ideea că pe cînd vom fi în toiul luptei cu Mackensen, Falkenhayn ne va cădea în spate pe la nord. Nu înțelegeam cum aceasta nu apare tot atît de luminos domnilor de la Periș. În eficacitatea ajutorului rusesc n-aveam nici o încredere... Așa fiind, pentru mine chestia care se punea nu era dacă vom învinge sau nu, ci cînd se va sfîrși bătălia, cînd vor cădea Bucureștii, mîine, poimîine sau răspoimîine.

De acum chinurile ultimelor săptămîni dispăruseră. Situația îmi apărea lămurită. Ne vom retrage pe granița vechii Moldove. Ne vom mărgini să fim extrema stîngă a marelui front oriental ce se întinde de la Marea Nordului pînă la Marea Neagră și vom împărtăși soarta generală a aliaților care acea mai mult decît oricînd mi se părea asigurată de victoria finală. Ar fi fost desigur mai bine să fim cruțați de nenorocirea pe care o sufeream, dar la urma urmei dacă aceasta trebuie să fie prețul realizării visului nostru secular, să plătim și acest preț. Întregirea neamului merita orice jertfe.

Sufeream numai — deși mai puțin ca pînă atunci — de gîndul că pămîntul iubit al țării va fi pîngărît de dușman și mai mă chinuia o îndoială. Se va putea face retragerea generală a armatei în condițiuni destul de bune pentru ca să oprim inamicul pe Siret? Nu va trebui din cauza debandadei noastre și a neințelegerilor uneltiri [ale aliaților] să stabilizăm frontul chiar dincolo de linia Siretului? Nu cumva va trebui să trecem și noi prin calvarul sîrbilor ? Nu cumva vom fi obligați să evacuăm și Moldova? Nu cumva ne vom retrage pe Prut sau pe Nistru ? Vorba lui Barbu Știrbey, la Odesa? Încolo eram de o liniște surprinzătoare.

Viorel Mateianu:

„Veți vedea o altă față a echipei F.C. Baia Mare !"

În 2 ianuarie am fost la Lipănești, cam 15 km de Ploiești pe drumul spre Vălenii de Munte, pentru a-l găsi pe Viorel Mateianu. La Lipănești se află casa părintească a antrenorului echipei din Baia Mare, locul unde s-a născut și unde a crescut, unde a început să joace fotbal și spre care, în fapt, a tînjit mereu, indiferent pe unde l-au purtat pașii vieții. Bănuiesc că în sufletul său Viorel Mateianu nu a încetat nici măcar o clipă să se simtă prahoveanu, iar asta mai cu seamă pentru că Lipăneștii au rămas întotdeauna locul unde el s-a considerat cu adevărat acasă, sentiment legat probabil de eterna dorință de reintoarcere spre locurile copilăriei și spre natură. Am fost așadar la Lipănești pentru a-l întîlni pe Viorel Mateianu chiar la începutul de an, pentru o discuție pe care speram că se va petrece în liniște. La fața locului în afara familiei Mateianu se mai aflau și familiile Ivănescu, Vlădeanu, Onel, Speiser, Rizea, Bogdan și Popescu, cu totul 23 de adulți și 8 copii, găzduiți toți, cu masă și casă, în locuința părintească de la Lipănești... În cele din urmă am putut totuși schimba cîteva vorbe. L-am găsit pe Mateianu decontractat, vizibil odihnit după zilele de repaus și totodată dornic să-și ia munca de la capăt, cu aceeași pasiune și ambiție care i-au fost întotdeauna caracteristice. Și totuși, am detectat o oarecare stare de îngrijorare în spusele lui Viorel Mateianu, desigur legată de situația grea în care se găsește în momentul de față echipa pe care o conduce. Iată, dealtfel, dialogul pe care l-am purtat, în a doua zi a anului 1981.

— Viorel Mateianu, aș dori să ne întoarcem puțin la anul care a trecut. Deci, ce a însemnat pentru dumneata și pentru F.C. Baia Mare anul 1980 ?

— O jumătate bună și o jumătate proastă! Am încheiat campionatul precedent pe locul 4, după Craiova, Steaua și F.C. Argeș și ne-a lipsit foarte puțin să jucăm într-o cupă europeană, lucru pe care l-am fi putut considera o răsplată frumoasă după eforturile din ultimii doi ani. N-a fost să fie însă, așa cum n-au fost să se adeverească nici prezicerile mele în legătură cu noul campionat pentru echipa din Baia Mare!

— Mi-aduc aminte că ai susținut în vară, înainte de reluarea activității fotbalistice, că F.C. Baia Mare va termina turul campionatului pe locul 1 sau 2 în clasament... Din păcate, echipa băimăreană a ajuns pe locul trei din coadă ! Asta este deci jumătatea de an proastă. Ce s-a întîmplat, de fapt, Viorel Mateianu?

— Am descoperit un lucru cu totul nou, cel puțin pentru mine, și anume că instruirea nu e totul în jocul de fotbal! Mai există o mulțime de alte aspecte, cărora eu nu le-am acordat decît prea puțină atenție.

— Ce fel de aspecte?

— Vezi, ca să înțelegi trebuie să-ți spun că la noi activitatea antrenorilor se distribuie în trei direcții. Prima dintre ele este pregătirea propriu-zisă, cea fizică în primul rînd. A doua este legată de jocul echipei, de organizarea forțelor în teren, adică de tactică și de sistem de joc. În fine, a treia sînt... culiscle, adică primirile și petrecerile la gară, telefoanele și așa mai departe. De obicei, antrenorii noștri se transformă în preparatori fizici, adică se implică într-o muncă pe care ar putea să o facă la fel de bine un profesor de educație fizică, și tot ei își iau măsurile pentru ca în spatele tribunelor totul să se petreacă așa cum trebuie. Dacă am vrut să spun ceva pînă acum, apoi a fost faptul că antrenorul de fotbal trebuie mai cu seamă să-și vadă de jocul echipei, de sistemul de joc în funcție de calitatea materialului cu care lucrează. Asta e crezul meu, anume că antrenorii trebuie să fie **antrenori**, adică un fel de „manageri", nu pregătitori fizici și nici „drucări", cum se spune în limbajul fotbalului românesc. Am dorit, și încă doresc în continuare să-i conving pe antrenorii noștri că ei trebuie să-și aducă o contribuție, cît de mică, în gîndirea tactică asupra fotbalului, nu în pregătirea fizică, nici în aranjamente! În ceea ce mă privește, am greșit cînd am crezut că am ajuns la capătul drumului, zicînd că nu mai am nimic de adăugat. Am avut însă foarte mult de învățat din necazurile din toamna trecută, am simțit că experimentele și verificările trebuie să se încheie și echipa să treacă la un joc mai simplu, mai echilibrat și mai direct. Rămîne de lucrat cel mult „acoperișul", adică finalizarea și combinațiile finale pentru finalizare, cele care se rezolvă de obicei prin execuții individuale. Vreau să lucrez mult în această direcție, întorcîndu-mă deci puțin la pregătirea propriu-zisă. Pînă nu demult eram mulțumit dacă, prin concepția tactică a echipei, un jucător sau altul ajungeau în fața porții, în poziție de șut. De acolo, ziceam eu, rămîne ca numai clasa lui, a jucătorului, prin calitățile sale tehnice să rezolve problema finalizării. Dar ratam enorm, iar lucrul acesta și-a pus pecetea și asupra rezultatelor din campionat!

— Am stat mai demult de vorbă cu antrenorul Constantin Cernăianu, care mi-a declarat că, deși echipa sa a scos un prețios 0—0 la Baia Mare, nimeni nu l-a dominat într-o asemenea măsură cum a făcut-o echipa pe care o conduci...

— Așa este, și-i face cinste că recunoaște acest lucru! Mi-a spus-o dealtfel și mie, imediat după meci, dar ce folos — pierdusem alt punct prețios...

— Aș dori să te întreb un lucru, dar te rog să-mi răspunzi cinstit: îți pare rău că n-ai plecat în vară la Craiova?

— Nu. Cred că nu eram încă suficient pregătit pentru o echipă ca Universitatea ! Fără această experiență tristă, din toamna anului 1980, la Baia Mare, nu m-aș fi putut considera încă antrenor. Vreau să o țin minte cît mai multă vreme, tocmai pentru ca ea să nu se mai repete. Totul, o zic încă o dată, s-a petrecut numai din cauza mea!

— Îmi pari nițel decepționat, Viorel Mateianu.

— Poate. Cred în continuare, totuși, că mai sînt foarte multe de făcut în fotbalul românesc. Mănușa pe care am aruncat-o la început a stîrnit multe reacții, între care importante sînt cele pozitive. Azi însă parcă simt că există pericolul potolirii acestor reacții, în rîndul antrenorilor în primul rînd. Încă de acum cîțiva ani am auzit voci care ne-au anunțat că din punct de vedere tactic nu prea mai sînt lucruri de spus, că fotbalul trebuie rezumat la cele 5 trăsături principale... După părerea mea fotbalul nu se compune numai din cinci trăsături, ci poate din mii, iar resursele tehnico-tactice există încă numeroase. Vreau să amintesc aici numele lui Mircea Lucescu, care a înțeles mai repede decît mulți alții ce vreau eu și se ocupă intens de factorul tactic. Mircea este din păcate încă un pion timid al tacticii, dar sînt convins că el poate mai mult, că ar putea să dea naștere singur la un alt sistem de joc în cadrul echipei sale, mult diferit de ce joacă astăzi majoritatea echipelor noastre.

— Iată o întrebare și mai directă: va retrograda Baia Mare ?!

— Situația în care ne aflăm, la minus 4 în clasamentul „adevărului", este foarte grea. Nu vreau așadar să dau un răspuns de circumstanță, adică să mă arăt optimist. Eu zic că dacă nu vom lua toate măsurile, dacă nu vom munci cu toate forțele, jucători, antrenori, conducători, avem puține șanse să scăpăm! Doresc ca echipa mea să joace mai echilibrat, pe toate cele 3 spații de joc și în cele 3 momente ale jocului, nu numai 20—30 la sută pe apărare și restul pe atac, ca pînă acum! Nu mai vreau să avem 22 de cornere la zero, pentru un 1—0 chinuit... Veți vedea, cu alte cuvinte, o altă față a echipei F.C. Baia Mare.

— Bun, dar dacă Baia Mare totuși scapă, cine retrogradează?

— Tot în „Flacăra", anul trecut, am pronosticat retrogradarea lui C.S. Tîrgoviște, iar asta mi-a adus destule necazuri! Acum aș vrea să mă feresc de orice pronostic, altfel ar însemna să mă gîndesc la echipe precum A.S.A., Jiul și încă altele, fiindcă acum în calcule pot intra cel puțin 10 formații, unele dintre ele considerîndu-se liniștite. Tocmai asta e răspunsul, vor cădea echipele care vor păți ce a pățit și Baia Mare în toamnă, dînd dovadă de infatuare, superficialitate și saturație. Sper însă că noi ne-am trezit la timp!

DUMITRU GRAUR

OMUL CARE JOACĂ

„Mundialito" nostru și... Cheia

Pentru mine noul an fotbalistic a început cu două jocuri nevinovate, cu participanți neașteptați, adunați pe un teren de gheață aducînd a vrajă. Era la poalele și în inima munților, sub mîngîierea binefăcătoare a fîrnturilor albe pornite din cer, era la fel ca în toate, la începutul unui urcuș. A fost frumos mai ales pentru că joaca noastră semăna, reamintindu-ne, cu zburdălnicia de neîntors a copilăriei deși, coechipieri sau adversari, ne despărțeau ani și puteri fizice și spirituale pe care numai natura le așază precum vrea ea. A fost, pentru noi, jucătorii atît de diferiți în multe ai acestei joace, dar neașteptat de apropiați în a iubi ceea ce merită și ceea ce este frumos în mișcarea și gîndurile omului, un „Mundialito" sub crestele Carpaților, la Cheia. Și la acest început de an întîlnirea noastră de iubitori și slujitori ai fotbalului ne-a făcut să simțim încă o dată că sportul, munca și arta trebuie să fie singurele tărîmuri de confruntare aprigă a spiritului uman, atît de nevinovate în disputa lor încît pot da mereu imbold oamenilor, în trecerea lor, să se iubească și mai mult spre folosul lor.

Dar visul frumos a durat parcă mai puțin decît... un simplu vis. Numai peste o zi, „în cele mai frumoase meciuri și goluri ale anului", care nu pot fi niciodată numai cele prezentate, Cristian Țopescu îl elogia pe bună dreptate pe Horst Hrubesch după jocul din semifinale cu Real Madrid, calificîndu-l drept cel mai puternic atacant central la ora actuală. Atunci mi-am adus aminte că peste puține săptămîni, după ce echipa sa S. V. Hamburg a pierdut finala „C.C.E." cu Nottingham, simpaticul hamburghez în declarații, dar posibilul „Micuțul" din cărțile lui Sven Hassel ca alură, declara cam în acest fel : „Am vrut să cucerim orașul trei sferturi din meci asediind poarta centrală care, bineînțeles că era închisă ; fără să încercăm dacă și celelalte au măcar clanța pusă..." După alte două săptămîni, pierzînd și campionatul în fața lui Bayern, același „Panzer" conchidea de data aceasta cu amărăciune : „Fotbalul pe care-l jucăm noi și în care ne antrenăm este foarte greu. Am să mă retrag peste trei ani". Hrubesch nu este deloc prea în vîrstă pentru o astfel de hotărîre. Are 26 de ani și cam de numai un an s-a lansat în echipa națională și în fotbalul mondial ! ?

Într-adevăr, fotbalul care se joacă acum este mai greu și, cu siguranță, că și acesta al anului care a început va spori în povara pe care o va așeza pe umerii acelora care sînt legați direct de el. Și cînd fac această afirmație mă gîndesc nu numai la umerii lui Hrubesch, dar și la aceia ai lui Cămătaru. Dar, înțelegînd greutățile de joc ce sînt parcă an de an mai mari, aș dori ca din acest început de ianuarie oamenii din fotbal să fie judecați cu mai puțină patimă, ca și ei să se respecte mai mult unii pe alții, impunînd respectul meserici noastre opiniei publice și ajutînd tribuna să fie mai dreaptă. Știu că și pentru aceste puține lucruri, cei care conduc fotbalul nostru trebuie să-l așeze pe baze mult mai reale, astfel încît „muncitorul din fotbal" să simtă că este răsplătit pentru a înțelege că atunci cînd viața-i prea dulce, se produc rar campioni... Dar și atunci cînd merită, victoria să nu i se mai considere înfrîngere și să i se dea, dacă nu totul, măcar ce i s-a promis.

Încercînd ceva în acest sens, poate că soluția cu „aratul fotbalului nostru ca acela al Cartaginei", măcar prin unele sectoare — care și mie mi se pare cea mai salvatoare —, ar putea fi aminată, iar ordinea fotbalului ar începe să semene mai mult cu legea.

CORNEL DINU

CE RĂU V-AM FĂCUT ?

Anomalii

La 28 august 1980 revista FLACĂRA inaugura **o pagină a mișcării de idei în sport.**

În spiritul acestei tentante idei mi-am propus inițial să scriu o serie de articole care să cristalizeze CONCEPȚIA DESPRE FOTBAL ÎN GENERAL ȘI DESPRE FOTBALUL NOSTRU ÎN SPECIAL. (Dealtfel, în planificarea fiecărui antrenor trebuie să se găsească date și mijloace ale fotbalului modern, ca etalon comparativ, apoi **ce** și **cum** trebuie procedat ca ECHIPA pe care o antrenează să poată ajunge să concureze la nivelul solicitărilor competitiv-mondiale). De ce am procedat așa ? Mai întîi pentru a filtra prin aceasta starea de fapt a mentalității fotbalului nostru, căruia i se impun sarcini pe care le vedem numai în fotbalul elevat pe mapamond. Fotbalului nostru i se refuză în schimb, de atîta amar de timp, **construcția statutului care să ducă la rezultate permanente și concludente,** și nu, datorită unui hazard, la x ani o dată (mi-aduc aminte că și S.U.A. au cîștigat o dată contra Angliei, acum vreo 30 de ani, tot în cadrul preliminariilor mondiale, în schimb la nivel de cluburi englezii au fost și au rămas maeștri !), să uităm toate anomaliile la care este supus fotbalul nostru. Pentru ca, întrînd din nou pe făgașul obișnuitelor eliminări premature din mai toate competițiile internaționale, să nu vedem pădurea din cauza copacilor ! E ceea ce ne face să rostim și mai răspicat că : rămîne deschisă problema reglementării PUTERII COMITETULUI FEDERAL, a BIROULUI FEDERAL și a organului lor executiv, FEDERAȚIA DE FOTBAL.

Primele două foruri „legislative" nu sînt nici pe departe învestite să se ocupe democratic de fotbal, deoarece nu sînt formate din autentici responsabili ai cluburilor, nu activează în ele personalități politice cu funcții și atribuții care să legalizeze actele normative, din specialiști care să convingă... Cel de-al treilea este și rămîne aparatul remunerat al C.N.E.F.S.-ului, de la care de fapt primește dispoziții, și care practic servește de paravan. Căci totdeauna altcineva hotărăște călcarea regulamentelor... iar presa informează că... federația a făcut și a dres !

O altă mare tară este dictată de **precara organizare a CLUBURILOR în sine :** insuficienta bază sportivă de masă și performanță ; afectarea unui număr infim de ore de sport săptămînal în școli (nu cu licee de fotbal — unele fără nici un singur teren ! — vom rezolva problema **tuturor** copiilor și tinerilor noștri). Continuă nerespectarea hotărîrilor de retribuție în funcție de orele de muncă fotbalistică prestată, efortul specific e superficial, la cote de „super-amatori" (diletanți), circa 8—10 ore săptămînal, continuă trucarea meciurilor, ca și părăsirea cluburilor de către jucători, după care urmează revenirea pocăită, pentru ca apoi totul să fie luat de la capăt...

Într-o ultimă enumerare mai subliniem : lipsa STATUTULUI JUCĂTORULUI, cu corolarul său, **CONTRACTUL JURIDIC de drepturi și obligațiuni fotbalistice de performanță.** Privîndu-l pe sportiv de acest **act juridic,** care-i dă de fapt personalitate umană, îl atenționează din timp să se lipească de vreo diplomă, știind că, odată terminînd cu fotbalul, societatea nu-i va mai face cadouri (ca acum, cînd te miri ce nu primește ca document atestator de meserie), ci-l va primi acolo unde-i stă capacitatea. Dar, mai ales, îl învățăm cu „ușurătatea din care decurg viciile". E ceea ce mă face să cred că pe „banca acuzaților" nu stau cei mai vinovați dintre noi, aceia care am avut, sporadic sau permanent, obligația de educare și formare a mentalității fotbaliștilor pentru competitivitate de grad internațional. De aceea asistăm la anomalia capetelor căzute pentru... alte capete, neatașate progresului care ne ordonă, care ne obligă la intrarea noastră în circuitul VALORILOR. Căci, oricum am discuta, criteriul aprecierilor rămîne tot REZULTATUL, sau mai exact cel obținut în confruntările cu mai-marii fotbalului mondial.

CONSTANTIN TEAȘCĂ

Lumea în care trăim

Ce va aduce anul 1981?

Obiceiul e vechi. La capătul unui an se fac bilanțuri și analize, se desprind concluzii, se fac calcule și pronosticuri, se discută intenții și perspective. 1981 a fost întîmpinat în același mod. Dar, în lumea occidentală, economiștii și statisticienii par destul de puțin entuziaști. Motivele nu sînt noi : starea economică. Datele bilanțului indică o tendință nefavorabilă. După cum arăta ziarul „Le Monde", în anul 1980 s-a evidențiat clar tendința de reducere a ritmului dezvoltării, de stagnare chiar, de creștere a inflației cu tot cortegiul de complicații și neajunsuri pe care le creează.

Bilanțul este însoțit, întotdeauna, de investigarea perspectivelor. În ce lumină putem plasa anul 1981 ? Ce va aduce el lumii occidentale ? Ce perspective se întrevăd ?

În această privință presa occidentală publică numeroase articole, cei mai renumiți experți, economiști și financiari prezintă fel de fel de calcule, prognoze, dau sfaturi, propun măsuri. În acest sens sînt interesante datele oferite de raportul anual intitulat „Perspectivele economice în 1981", dat publicității de „Bank of America", una dintre cele mai mari instituții de credit din Statele Unite. Raportul relevă că, în esență, anul 1981 se va caracteriza în țările occidentale industrializate prin ritmuri scăzute ale creșterii economice, niveluri înalte ale inflației și instabilitate pe piețele valutare.

Elementul hotărîtor — ritmul de dezvoltare economică — nu va fi în toate țările occidentale, după prognoza prestigioasei instituții americane, pe măsura speranțelor într-o redresare. Dimpotrivă. Autorii documentului apreciază că încetinirea ritmurilor de dezvoltare — acestea vor fi de 2,5 la sută, în medie — va afecta chiar țările care în 1978 și 1979 înregistraseră ritmuri ceva mai înalte de creștere economică, cum ar fi Japonia și R.F.G. În ceea ce privește economia Statelor Unite, prognoza arată că în primul semestru din 1981 ritmul de creștere economică va fi de numai 0,4—0,6 la sută.

Dacă ritmurile de dezvoltare se vor încetini, în schimb inflația va cunoaște cele mai mari creșteri din ultimii ani. Potrivit opiniei experților americani, ca și a celor francezi și englezi dealtfel, inflația continuă să rămînă una dintre cele mai acute probleme ale economiei occidentale. Astfel, se estimează că ritmul de creștere a prețurilor va fi pe ansamblul țărilor industrializate de aproximativ 14—15 la sută. Creșteri mai spectaculoase, de 20—22 la sută, se vor înregistra în Italia și alte țări. Aceasta va avea repercusiuni directe asupra nivelului de trai al maselor populare care vor fi afectate primele. În plus, reducerea ritmului de dezvoltare va determina creșterea însemnată a numărului șomerilor. La acest punct ne vom referi și la o altă prognoză — cea a O.C.D.E. Raportul său anual apreciază că șomajul ar putea atinge în 1981 „cifra record" de 25,5 milioane, ceea ce înseamnă 7,5 la sută din populația activă. În mod deosebit vor fi afectați tinerii, femeile, slujbașii mai vîrstnici. Se apreciază, de exemplu, că 32,25 la sută din tinerii sub 24 de ani vor fi șomeri în Italia, că 20,25 la sută din tinerii aparținînd aceleiași categorii de vîrstă din Marea Britanie sînt în situația de a fi lipsiți de slujbe, ca și 18,75 la sută din colegii lor de generație din Franța. Dar nu este vorba doar de fenomenul șomajului, ci și de persistența lui, căci se va accentua, potrivit raportului, durata medie a șomajului.

Inflația, așa cum e firesc, își va pune amprenta grav și asupra comerțului mondial al cărui ritm de sporire se va încetini considerabil. După prognozele specialiștilor americani ritmul de sporire a volumului comerțului mondial va fi, în medie, în următorul deceniu de 2—3 la sută pe an, față de 6 la sută — în anii '70. Cum tot așa, inflația va avea efecte negative și asupra poziției dolarului, relevă autorii studiului prezentat de „Bank of America", remarcînd instabilitatea de pe piețele valutare mondiale.

Austeritatea va domina înseși bugetele occidentale. Se vor amputa capitolele sociale, se vor limita cheltuielile pentru diferitele sectoare, cu o singură excepție însă. Și excepția nu e greu de intuit. Vor spori, în multe țări occidentale, cheltuielile militare, cele destinate înarmării. Un observator englez, cam cinic în felul său, remarca că, în sfîrșit, are un motiv de satisfacție : „Depozitele și arsenalele de arme vor plesni de saturație !" Dar dincolo de cinismul acestui observator, arsenalele ce „plesnesc" de saturație amplifică primejdiile la adresa păcii într-o lume și așa neliniștită de propriile ei probleme. Cu atît mai mult cu cît discuția de la N.A.T.O. în jurul creșterii alocațiilor militare cu 3 la sută pe an în termeni reali înseamnă multe miliarde suplimentare adăugate la sumele fantastice cheltuite oricum pentru înarmare. Ceea ce se omite însă, cînd se discută despre înarmare, sînt beneficiarii acestor cheltuieli. Căci miliardele cheltuite intră totuși în buzunarele cuiva. De obicei, există o anumită discreție pe această temă. Totuși, în raportul amintit — se pare că experților americani le-a „scăpat" printre rînduri — se estimează că, în anul 1981, beneficiile marilor monopoluri multinaționale producătoare de armament se vor dubla.

În ultimă instanță deci, anul 1981, pe plan economic, promite să nu aducă lumii occidentale (excepție făcînd cei ale căror profituri vor crește oricum) prea multe motive de bucurie. Necazurile din 1980, și nu numai din 1980, se vor prelungi dincolo de limitele anului de care ne-am despărțit. Ceea ce ne preocupă însă cel mai mult este soarta planetei în 1981. Terra își dorește pacea — o evoluție calmă, lipsită de tensiuni, mai multă securitate întemeiată pe echitate. Drumul împlinirii acestor dorințe este, o știm, presărat cu destule obstacole. În aceste momente, cînd la început de an oamenii încearcă să descopere „tainele" viitorului apropiat, năzuința lor cea mai fierbinte este legată, înainte de toate, de pace.

AL. PINTEA ■

Nicolae Iorga la New York

Da, Nicolae Iorga a fost la New York. O știm chiar de la genialul cărturar care ne-a lăsat impresiile sale despre „capitala afacerilor", cum denumește el marea metropolă americană vizitată în 1930.

Un român aflat la New York la peste jumătate de veac după vizita lui Nicolae Iorga își poate pune două întrebări firești: ce a însemnat vizita marelui savant în S.U.A. în 1930 și care sînt „moștenirile" lăsate de acest titan al culturii românești și europene în conștiința americanilor din 1980.

La prima întrebare este relativ ușor de răspuns. Trei volume ne stau mărturie. Mai întîi o carte de 238 de pagini intitulată **America și românii din America,** semnată de Nicolae Iorga și publicată la Vălenii de Munte în 1930, la Așezămîntul tipografic „Datina Românească". A doua lucrare este nedatată, conține 140 de pagini, este semnată tot de marele istoric, se intitulează **Scrisori către românii din America** și a fost tipărită în românește la Cleveland, la tipografia ziarului „America".

În sfîrșit, cel de-al treilea volum este de largă circulație internațională, fiind publicat de N. Iorga în engleză sub titlul **My American Lectures** (194 p.) și apărut la București în 1932 la State Printing Office.

Însemnările acestea nu sînt o adnotare bibliografică. Ele nu pot fi însă nici o veritabilă evocare. Pentru „reînvierea" prezenței lui N. Iorga la New York ar trebui să ne adresăm unor personalități ale timpului. În 1930 profesorul John L. Gerig de la Columbia University din New York îl compara pe ilustrul nostru compatriot cu figurile Renașterii și îi cita pe Leonardo da Vinci și Erasmus, declarînd fără ambiguitate : „Că sîntem sau nu gata să admitem sau nu, faptele arată oricum că Nicolae Iorga este una din cele mai proeminente figuri intelectuale — dacă nu cumva, așa cum sînt ferm convins, **personalitatea proeminentă** — a lumii moderne".

Dar cu ce prilej era invitat Nicolae Iorga la New York unde auzea aprecierea de mai sus rostită de profesorul John L. Gerig ? Genialul savant a efectuat un lung turneu în S.U.A., unde era invitat cu ocazia celei de-a XX-a aniversări a Clubului „Nicolae Iorga", înființat de românii americani la Indiana Harbour, lîngă Chicago, în 1909.

„Am singura barbă din New York și o pălărie prea mare se cere sacrificată de cine nu vrea să atragă atenția", scrie, cu umor, Nicolae Iorga în timpul prezenței sale în „capitala afacerilor". Îl întîlnim pe istoric în vizită la „New York Times", unde proprietarul își exprimă dorința unei mai strînse colaborări între presa americană și cea din România. Jurnalul „America" îl caracterizează pe savant drept ambasador al poporului român, iar același organ de presă scrie cu gratitudine despre „darul domnului profesor Iorga", care a oferit 15 burse pentru tineri americani de origine română pentru Universitatea populară de la Vălenii de Munte și Universitatea din București.

Observațiile lui Nicolae Iorga despre New York își păstrează interesul și astăzi. El constată că „te izbești întîi de linia skyscraperelor, anume puse în față ca să le vadă europeanul care sosește...". Savantul subliniază cu regret : „Nu e viață istorică deloc", dar relevă cu finețe că „americanii nu-și pot renega originile". Orașul îl impresionează, pe bună dreptate : „O perfectă ordine împiedică haosul care altfel s-ar produce... totul merge cu o rînduială desăvîrșită... O impresie de chibzuială matematică în totul... E extraordinară posibilitatea de a produce cu metodă așa de mult fără nici o nervozitate și fără nici un năcaz".

Scopul principal al lui Nicolae Iorga nu era însă simpla vizitare a New York-ului, sau a altor orașe americane, ci drumul spre românii americani, „cei mulți și trudiți, pe care blestemul vremilor vitrege i-a azvîrlit aici ca epave ale Oceanului..." Iorga citează cu amărăciune faptul că „Bărbații au găsit formula perfectă a ceea ce se cere de la dînșii. Aici e o țară de rupt oasele". În același timp, el subliniază cu vigoare contribuția românilor la făurirea prosperității americane, caracterul lor întreprinzător, solidaritatea lor, puritatea moravurilor pe care le respectă, dragostea față de România, preocuparea pentru menținerea și cultivarea limbii române prin biserici, școli și presă.

Firește, ca om de știință, N. Iorga a fost solicitat în S.U.A. să țină diferite conferințe. Ele au totalizat peste 20. Oratorul le-a grupat sub 12 teme și le-a publicat în volumul deja citat **My American Lectures.** Nu este surprinzător, desigur, că predomină subiectele de istorie a României. Problematica este însă cu mult mai largă. Iorga s-a ocupat și de prezența literaturii franceze în sud-estul Europei sau de arta bizantină în aceeași zonă. Impactul conferințelor sale asupra publicului american a fost pe măsura celebrității oratorului despre care profesorul american John L. Gerig de la Columbia University, evocat mai sus, arăta că, „dacă ar fi provenit dintr-o țară mare ar fi fost aclamat cu acea recunoaștere mondială pe care geniul său îl merită atît de amplu".

Nicolae Iorga în conștiința americanilor de astăzi ? Universitatea Columbia din New York nu l-a uitat pe marele savant a cărui tragică dispariție era deplînsă de jurnalul „The New Pioneer" într-un substanțial articol publicat în 1945. În 1972, cu sprijinul generos al României, la Columbia University lua ființă catedra „Nicolae Iorga". Primul titular al acestei catedre a fost regretatul profesor Constantin C. Giurescu. Într-una din lecțiile sale consacrate raporturilor culturale româno-americane, distinsul profesor bucureștean arăta că puține țări pot evoca o asemenea faptă de cultură cînd trei cărturari conaționali, deveniți prim-miniștri, au tradus în limbile lor materne beletristică sau poezie americană, cum este cazul României, care prin M. Kogălniceanu, T. Maiorescu și N. Iorga — toți trei foști prim-miniștri — a înscris un asemenea strălucit și neobișnuit exemplu în analele relațiilor sale cu S.U.A.

Nicolae Iorga era mîndru de a fi tradus din literatura americană. Primele traduceri le-a făcut la mai puțin de 20 de ani. În lunile aprilie — mai 1930, după vizita efectuată în S.U.A., Iorga ținea dealtfel 7 conferințe despre S.U.A., cea de-a patra fiind consacrată literaturii și artei acestei țări. Cu acel prilej, evocîndu-l pe Walt Whitman, N. Iorga observa cu pertinență că ceea ce impresionează la poetul american „este credința în viața Americii, în viața industrială a Americii, e strigătul acela de optimism, de apel către viitor, și nu în numele căpitanilor industriei, ci în al maselor muncitoare. Pentru întîia oară vorbește America toată, din toate fabricile, despre toate ogoarele ei, unindu-se într-un singur glas prin versul acela zbuciumat, rupt, disarmonic, al lui Whitman".

La o jumătate de veac de la această remarcă a lui Nicolae Iorga, opera lui W. Whitman este larg cunoscută, tradusă și studiată în școlile și universitățile din România. Tot peste 50 de ani de la vizita lui N. Iorga la New York o catedră de la Columbia University nu numai că îi poartă numele, dar familiarizează studențimea new-yorkeză cu 2050 de ani de istorie românească. Iar publicația computerizată **Books in Print** ne informează că versiunea engleză a **Istoriei românilor** de N. Iorga, apărută la Londra în 1925, a fost retipărită de Arno Press de la New York și poate fi comandată cu ușurință de la casa editoare de orice cercetător sau bibliotecă din lume. Studenți americani pregătesc teze de doctorat despre opera lui N. Iorga și pe numeroase subiecte din istoria românilor.

Biblioteca O.N.U. de la New York s-a înzestrat cu toate lucrările lui N. Iorga apărute în limbi de circulație internațională și aflate încă în circuitul librăriilor după cel de-al doilea război mondial. Aceste lucrări sînt amplu consultate la fel ca și cele, cu mult mai numeroase, inclusiv în limba română, disponibile la New York Public Library. Cărțile lui N. Iorga despre românii din America figurează în cea mai recentă bibliografie de specialitate intitulată **The Romanians in America and Canada,** elaborată de Vladimir Wertsman și publicată de Gale Research Company în 1980 la Detroit.

La încheierea unui an în care am comemorat o mare pierdere — trecerea tragică în lumea umbrelor a marelui savant umanist Nicolae Iorga — să rememorăm cu evlavie cugetarea ilustrului istoric : „...poate că toată înțelepciunea vieții stă în **conștiința datoriei** că pe unde ai trecut tu, să fie ceva mai bine decît înainte" (sublinierea aparține autorului). Să recunoaștem cu eternă gratitudine că prin Nicolae Iorga istoria zbuciumatei istorii a neamului nostru este mai binecunoscută, iar noi mai larg prețuiți.

IOAN VOICU ■

New York, decembrie 1980

Mondo umano ?

MILENARĂ ȘI VREMELNICĂ

Într-o carte privind „Istoria petrolului", căreia i s-ar putea spune foarte bine și „epopeea petrolului" sau „războiul petrolului" am aflat că din vremurile biblice și pînă azi sau „războiul petrolului", am aflat liarde tone petrol. Întrebîndu-se ce s-a făcut cu petrolul, autorul lucrării scrie că acesta a ars pe altarul focurilor eterne, în candelabrele palatelor sau în opaițe, a fost folosit la călăfătuire, la șosele, a vindecat — sau a încercat să vindece — boli, a gresat și a uns mașini, s-a transformat în produse diverse, indeosebi a fost combustibil, a schimbat ierarhii, și-a avut locul în timp de pace și de război, a fost pricină a ruinei sau sursă a prosperității.

Dar, poate, niciodată creșterea prețului petrolului n-a fost așa de... Căci, iată, sporirea prețului (cu 10 la sută) hotărîtă de Organizația Statelor Exportatoare de Petrol (OPEC) la reuniunea de la Bali — Indonezia (decembrie 1980) se adaugă lungii serii de sporiri inițiate în 1970, cînd prețurile nu se modificaseră din anul 1961. Iată după „France Presse" etapele spectaculoasei creșteri a prețului per baril (un baril = 159 litri) care, din 1970 și pînă în 1979, a ajuns de la 1,80 dolari la 18 dolari, iar un an mai tîrziu a oscilat între 32 și 41 de dolari ! 1971 — Acordul de la Teheran (sporire cu 38 la sută a prețului per baril) marchează o etapă nouă pe piața petrolieră. În același an, acordul de la Tripoli conduce la o mărire cu 52 la sută a prețului barilului. 1972 — Primul acord de la Geneva: sporire cu 8,49 la sută a prețului per baril. 1973 — Al doilea acord de la Geneva ; creștere cu 11,9 la sută a prețului barilului. Decizia cea mai gravă în consecințe se ia în toamnă, cînd prețurile devin cvădruple ca urmare a războiului din octombrie („Yom Kippour") din Orientul Apropiat. 1974 — Conferința de la Viena : compromis și înghețare a prețurilor pentru 3 luni. După o slabă creștere a lor (în septembrie), prețurile sînt blocate din decembrie pînă în octombrie 1975. 1977 — După șase luni de diferende în cadrul OPEC, perioadă în care au existat două prețuri practicate de organizație, în iulie se ajunge la un acord asupra unui preț unic de 12,70 dolari (creștere de 10 la sută). Hotărîrea este urmată de o înghețare a prețurilor pînă la sfîrșitul anului 1978. (Întrucît dolarul a cunoscut o depreciere de 5—6 la sută, petrolul este deci mai puțin scump decît în 1976.) 1979 — Noi creșteri de prețuri. Într-un an, cursul se dublează — fapt ce va duce la „al doilea șoc petrolier" după cel din 1973. Prețul barilului se situează între 24 și 26 dolari ca urmare a fisurării unității prețurilor după conferința de la Caracas. 1980 — O serie de creșteri unitare sînt însoțite de o tentativă de acord asupra unui preț de referință (Viena, septembrie). Prețul plafon fixat, în decembrie, este de 41 dolari, adică o creștere de 4 dolari. („Creșterea stabilită în Bali este „moderată" a declarat președintele Conferinței ministeriale a OPEC, ministrul indonezian al petrolului" — transmite agenția „France Presse").

...O istorie milenară, o întîietate vremelnică, scria autorul citat despre aurul negru și tot el adăugase că, la un moment dat, „bătălia tunurilor, a tancurilor și a avioanelor a făcut mai puțin zgomot decît bătălia petrolului".

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

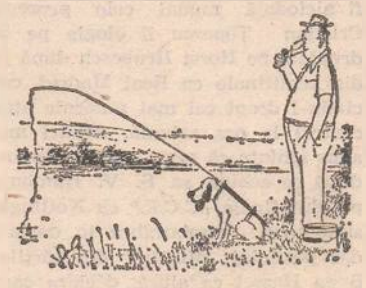

(După „QUICK" — R.F.G.)

„SPERANȚA ADUCE SPAIMĂ ?"

„Nu-mi socotesc timpul în ce mi-a mai rămas de trăit în ani, ci în cărți", declara, în 1980, Romain Gary, romancierul francez care marți, 2 decembrie, la 66 de ani, a decis că biletul său pentru trenul vieții expirase. Promisiune neonorată ? Nu. Să-i lăsăm lui Gary explicația sinuciderii, „gest de fragilitate momentană sau de supremă libertate". El însuși scria în „Educația europeană" : „fără îndoială, un om moare atunci cînd este pregătit să moară și e pregătit atunci cînd este prea nefericit. Sau poate un om moare cînd nu mai are nimic de făcut. Este un drum spre care omul se îndreaptă cînd nu mai are încotro merge...".

Francez de origine rusă, aviator erou în escadrila Lorraine, decorat de generalul de Gaulle cu Crucea Libertății, diplomat, consul general la Los Angeles, autorul unor romane trase în tiraje de masă, încoronat de Academia Goncourt în 1956 pentru „Rădăcinile cerului", cineast, om de teatru, soț fidel al cunoscutei actrițe Jean Seberg (care s-a sinucis și ea în 1979), scriitor în pană de creație — pe care din aceste personaje a dorit Gary să-l ucidă ? Exegeții săi caută răspunsul care, acum, n-are prea mare importanță.

Ca și Hemingway, Conrad sau Kessel, el a lăsat imaginea unui scriitor combatant. De la primul său roman, pe care i l-a adus cu sufletul la gură lui Malraux, și pînă la „Zmeele" el a scris 25 de cărți printre care „Educația europeană", „Promisiunea zorilor", „Lady L...", „Cîinele alb", „Clar de femeie", ultimul tradus și la noi în colecția Globus.

La lunga listă a scriitorilor dispăruți, după ce zadarnic căutaseră absolutul, trebuie să-l adăugăm și pe Romain Gary, acest personaj cu o viață palpitantă și plină, un om cu sufletul mai frumos ca oricînd, care în chiar ziua morții sale dejuna senin cu editorul său, Claude Gallimard. Editorul său, acum, pentru posteritate. „Moartea tatălui meu nu trebuie să surprindă" declara fiul său, Diego, în revista „Paris Match". Nu mai avea nimic de scris, nu mai dorea să scrie, pe mine mă pornise în viață, așa că a socotit că și-a încheiat conturile".

Olivier Todd, cunoscutul ziarist și redactor-șef al săptămînalului „L'Express", se întreabă : „Sinucidere a intelectualilor sau mai degrabă sinucidere intelectuală ? Pentru că intelectualii se sinucid cînd încep să gîndească fals".

Jean d'Ormesson de la Academia franceză scria în „Le Figaro" : „Gary dădea imaginea atît de rară a unui scriitor care exista în primul rînd în cărțile sale, dar a cărui viață le-a depășit".

London, Hemingway, Drieu La Rochelle, Montherlant, Mishima, Jean Louis Bory au spus într-o zi, ca și autorul „Promisiunii zorilor", că „speranța aduce spaimă". Gary și-a cîntărit bine actul final. A socotit că și-a îndeplinit din plin sarcina de om de acțiune și de creator. El nu ne-a părăsit cu bruschete ci în urma unei lungi meditații. Pentru el noaptea va fi calmă.

IOAN ROȘCA

Costisitoarea trecere a Acheronului

Charon, barcagiul Infernului, nu era deloc o figură simpatică ; dar nici odioasă. Bărbos, îmbrăcat în haine soioase, țipa la clienții săi, dar treaba și-o făcea corect, în schimbul unui gologan. Sufletele răposaților nu numai că nu se temeau de el, dar se și îmbulzeau spre barcă, fiecare dorind să ajungă cît mai repede pe celălalt tărîm.

Astăzi, urmașii lui Charon bătrînul nu mai umblă neîngrijiți, sînt cît se poate de politicoși, nu se mai răstesc la nimeni. În schimb ei provoacă, în foarte multe locuri, groază. Nu pentru că practică o meserie legată de lumea umbrelor, ci pentru sumele pe care le pretind în schimbul serviciilor funerare. Pe lîngă firească durere a pierderii unei ființe apropiate, rudele mortului sînt terorizate de întrebarea : cum să facă față cheltuielilor de înmormîntare ?

Antreprenorii de pompe funebre, căci despre ei e vorba, au o ocupație lucrativă. Aceasta pentru că, mai întîi, cîștigurile lor sînt la adăpost de toate crizele, de toate nenorocirile, de toate instabilitățile pieței. Cu toate marile progrese ale științei și ale medicinei, care au dus la creșterea duratei vieții, pînă la urmă omul tot moare : în consecință, societățile de pompe funebre au mereu de lucru. Mai este profitabilă această activitate, de cioclu, și pentru că o poate exercita oricine, de pe o zi pe alta, fără nici un fel de diplomă sau certificat de calificare. În sfîrșit, caracterul remunerator al meseriei vine și de acolo că oamenii în haine negre și joben au de-a face cu familii marcate sufletește, și deci vulnerabile, de a căror bună-credință se poate abuza.

În aceste condiții, aducătoare de venituri sigure, societățile de pompe funebre au obținut în multe țări exclusivitatea serviciilor funerare. În Statele Unite, de exemplu, aceste societăți nu s-au sfiit să-și aleagă drept slogan publicitar textul : „Muriți, restul îl vom face noi !" Iar în Europa occidentală, cu toate că n-o proclamă deschis, cohortele de ciocli gîndesc și acționează la fel.

În ceea ce privește costurile serviciilor funerare, ele sînt așa de ridicate, încît „Le Figaro", care publică unele date cu privire la funcționarea acestor servicii în Franța, scrie că „la Paris, a muri a devenit un adevărat lux". În acest oraș, cu 8 000 de franci poți spera doar într-o înmormîntare de clasa a doua. Evident, este vorba numai de servicii, nu și de locul de mormînt, care costă 5 000 de franci în cimitirul Thiais, 7 000 de franci la Pantin și 15 000 de franci la Père-Lachaise. Tot scumpă este și incinerarea : 4 000 de franci, plus încă pe atîta pentru un loc în columbariu (însă în Franța numai 0,8 la sută din decedați sînt reduși la starea de cenușă, față de 50 la sută în țările anglo-saxone și 90 la sută la japonezi).

Concurența între societăți este, bineînțeles, mare, însă fără ca ea să ducă la scăderea costurilor. În schimb, concurența duce la tot felul de practici reprobabile. Funcționează din plin sistemul bacșișurilor, date de societăți celor care le anunță prompt vreun deces, astfel încît s-o poată lua înaintea firmelor rivale. Sînt, în felul acesta, plătiți : portarul care semnalează moartea unui locatar, polițistul care constată o sinucidere, infirmiera care îngrijește un muribund, funcționarul de la spital, dacă ține minte un anumit număr de telefon și-l folosesc fără întîrziere. Datorită acestui mecanism, s-a întîmplat chiar ca reprezentantul pompelor funebre să ajungă la casa decedatului și să-și ofere serviciile înainte ca familia să fi primit vestea decesului.

Din arsenalul concurenței nu puteau, evident, să lipsească mijloacele moderne. Mai multe societăți și-au echipat unele mașini, avînd aspectul exterior de ambulanță, cu radiotelefon. Ele staționează în preajma spitalelor, și imediat ce șoferii adulmecă vestea unui deces, iau legătura cu sediul, de unde un funcționar în ținută de circumstanță pleacă imediat la domiciliul defunctului. Într-un oraș francez s-a descoperit chiar și un mini-Watergate : microfoane ascunse în plafonul biroului unei întreprinderi permiteau firmei rivale să capteze apelurile familiilor îndoliate și să ajungă prima la fața locului, pentru a încheia „afacerea". S-au semnalat, de asemenea, cazuri de „răpiri" de cadavre, în goana neîncetată pentru a o lua înaintea concurentului.

Practicile scandaloase la care se dedau în zilele noastre negustorii morții fac meseria bătrînului Charon de ris. Dacă ar putea el să vină și să vadă cum lucrează epigonii săi, i-ar sui urgent în barcă și i-ar trece pe toți Acheronul. Gratis.

ION D. GOIA

„Șomajul este la noi o boală mortală"

Pînă în luna august 1980 au fost concediate mai mult de 300 000 de persoane din industria americană de automobile, în principal de la marile întreprinderi din Detroit. Alte 500 000 au fost date afară din întreprinderile care colaborau la realizarea diferitelor piese sau subansamble pentru uzinele de automobile. Cifrele sînt motivate de patronii acestor mari întreprinderi prin faptul că, în comparație cu anul 1978, în anul 1980 industria americană de automobile a produs cu 3,8 milioane mai puține mașini de diferite tipuri. 20 de mari întreprinderi de acest fel și-au închis definitiv porțile, firmele „Ford" și „General Motors" și-au redus simțitor producția, firma „Chrysler" a închis principala sa unitate din Detroit, „Dodge-Maine", de unde au fost concediați ultimii 2 800 angajați.

Întreprinderea „Dodge-Maine" n-a mai fost deschisă, în pofida repetatelor declarații în acest sens. „Chrysler" își construiește acum în Mexic o fabrică similară celei desființate la Detroit, unde mîna de lucru este infinit mai ieftină decît în S.U.A. și unde, speră patronii, organizațiile sindicale nu sînt suficient de puternice pentru a le da prea multă bătaie de cap. „Chrysler" speră să-și rezolve în felul acesta problemele legate de producția de automobile, dar situația șomerilor din Detroit rămîne în continuare o problemă gravă, cu grele implicații sociale. În special în rîndurile tineretului. Lucrătorii mai vechi rămași fără lucru primesc de bine, de rău ajutorul de șomaj, dar absolvenții din acest an ai diferitelor școli, care nu au apucat să se angajeze, nu-și află loc de muncă și, conform legislației, nu au dreptul nici la ajutorul de șomaj. Acest fapt agravează și mai mult situația de criză din acest oraș, iar criminalitatea în rîndurile tineretului a atins la Detroit cote alarmante.

„Din ziua în care firma «Chrysler» și-a închis întreprinderile din Detroit au urmat un lanț de sinucideri, multe cazuri de dereglări nervoase, un număr impresionant de divorțuri. Mulți dintre cei concediați au căzut victime alcoolului sau drogurilor" — declara unui reporter Elsa Pant, șomeră în vîrstă de patruzeci și unu de ani, fostă muncitoare la „Dodge-Maine".

Cazurile de degradare socială sînt atît de numeroase încît unii sociologi americani au ajuns la concluzia că, pînă acum, au fost subestimate unele probleme umane legate de șomaj. „Astăzi sîntem ferm convinși că în țara noastră șomajul este o boală mortală. Acum știm și trebuie să recunoaștem că șomajul este cauza principală pentru care atîția bărbați își maltratează soțiile, șomajul mai este și cauza principală a sterilității femeilor etc." — declara doctorul Thomas Cottle, care în cadrul facultății de medicină a Universității Harvard se ocupă de urmărirea modului în care șomajul influențează asupra familiei americane.

Pentru majoritatea muncitorilor din industria americană, ca dealtfel pentru toți cei ce muncesc, locul de muncă, meseria nu reprezintă doar mijlocul prin care omul muncii își cîștigă existența. Ele înseamnă infinit mai mult : „Cînd nu ai unde și ce lucra, ești ca mort. Atît doar că mai respiri" — spunea, plină de amărăciune, aceeași Elsa Pant. Un alt somer de la „Dodge-Maine" atrăgea atenția că șomajul atinge din ce în ce mai mult și pe reprezentanții organelor de conducere. Exemplul ni-l dă chiar el : însuși directorul firmei „Chrysler" a rămas fără loc de muncă, iar motivele disperatei sale încercări de a-și pune capăt zilelor nu au fost prea greu de aflat.

Ce va aduce viitorul ? Perspectivele sînt cît se poate de sumbre, mai ales dacă se are în vedere invazia de automobile japoneze pe piețele occidentale, pe cea americană în special, precum și actuala criză a petrolului. Așadar, o situație deloc îmbucurătoare pentru foștii angajați ai lui „Chrysler", „Ford", „Mercury", „Cadillac" etc., cît și pentru cei care încă mai au unde perfora foaia de pontaj, dar pentru care felicitările cu „A Happy New Year" ar putea constitui, pe lîngă o ironie amară la adresa situației lor mizere, și o dovadă a faptului că felicitările au fost tipărite cu mult timp în urmă, pe vremea cînd se credea că în țările capitaliste există numai posibilități care se... pot !

NICOLAE NICOARĂ

Itinerar între două oceane (V)

Memoria milelor pătrate

Strada e pustie și nu se mai termină ca toate străzile nord-americane. O parcurg cu certitudine, din ce în ce mai apăsătoare, că nu se va termina niciodată și că drumul la întors va fi incomparabil mai lung. Asemenea artere sînt grozave numai dacă sînt văzute din avion. Au o linearitate perfectă și interminabilă care le oferă — repet, numai de la mare distanță — senzația stenică de ordine urbană, fapt potențat pînă la exasperare din moment ce toate se intersectează, neapărat, perpendicular. Cleveland zărit de sus e ca un caiet de aritmetică din care au țîșnit buildinguri. Observat de la nivelul pietonului, adică de la cel al măsurii ideale, orașul devine o rezultantă stranie de opulență mohorîtă și precaritate împăcată.

La periferii, printre uzine și imense depozite, cartiere întregi au fost subminate — chiar din momentul nașterii — de ideea fixă deși eficientă că un tip de casă poate fi multiplicat la maximum. Semănînd fiecare cu fiecare, amplasate regulat, pe străzi regulate ce se intersectează regulat casele periferice ale Clevelandului te doboară printr-o monotonie perfectă. Te simți pierdut în labirint și încuiat definitiv într-un sistem logic, fără nici o fisură. În consecință, nu trebuie să vrei neapărat să încurci drumul spre hotel cum își închipuie detractorii de pe alte meridiane care nu au învățat niciodată la ce folosește o busolă, cea interioară în mod deosebit... Îl poți încurca numai cu o singură condiție : dacă uiți de unde ai venit. Altfel totul e O.K. : reușești să parcurgi itinerarul invers ocolind perpendicular oricît de mult.

Periferiile Clevelandului, adînci și ample, sînt, toate, torpide de o tentă roșu-murdar. Cartierele din această zonă, fiecare cît un orășel industrial englezesc și semănînd aidoma, au fost, cîndva, roșii de tot (din cauza cărămizii — principalul element de construcție) dar s-au murdărît în timp și au devenit americane get-beget. Irlandezii și scoțienii sosiți aici cu aproape un veac în urmă s-au americanizat și ei deși trăiesc, în continuare, în vechile „secțiuni" organizate pe origini etnice. O bună parte din națiunile europene și-au transferat, pe compartimente, emigranții și se poate spune că la Cleveland între comunități se perpetuează vechi dispute care pe vechiul continent au dispărut de mult. Între străzi, adică între zonele unde unii sau alții s-au masat cu zeci de ani în urmă, miniconflagrațiile se continuă între bătrîni de parcă istoria s-ar fi luat în boccea, s-ar fi oprit la un moment dat și acum fierbe, parțial și minor, răsfirată pe cîteva hectare pentru a satisface apetitul belicos și vindicativ al unor autohtonii avînd azi un puternic accent străin.

Vechii emigranți trăiesc, fiecare în zonele lor, în felii de baștină tipic americană sub același munți de zgură. Fabricile Clevelandului, înghiontindu-se una într-alta, nu mai duduie însă ca odinioară. Zeci de coșuri s-au răcit, sute de porți grele s-au închis și un exod lent dar sigur le-a golit. Ritmurile industriale au scăzut de la un an la altul împingînd mii și mii de muncitori spre alte zări. În urmă au rămas încremeniți munții de zgură, opaci și negri lăsîndu-se mulați de ploi și bătuți de vînturi.

Pe marginea lacului Eire, vast ca o mare, cu orizontul pierdut, zgura e bătută de valuri și cadența lor numără agonia unei cetăți industriale care, cîndva, fremăta de viață și speranță. Dincolo de ape e Canada, dar puțini s-au îndreptat spre ea... Pe marginea cealaltă a lacului alți munți de zgură sînt bătuți de aceleași valuri care macină, la fel, visuri încheiate.

Dacă părăsești Clevelandul mohorît ai șanse să te întîlnești cu celălalt de o somptuoasă austeritate. Într-un parc imens, dominat de coline, printre aleile unduioase și calme se răsfiră rezidențe, cel mai adesea solemne, încadrate, grijiuliu, de perdele vegetale. Ancorate la mari distanțe una de alta, aceste refugii concepute în stil englezesc, baroc sau colonial somnolează în liniștea costisitoare a pădurilor construite special. Limuzinele silențioase și ample se scurg rar, la baza pantelor, copacii foșnesc precaut și doar un zumzet, chiar dacă cuminte, mai strică, din cînd în cînd, acest univers excelent capitonat : sînt grădinarii care taie peluzele cu minuscule tractoare electrice. Aici zgura nu se vede, casele nu și-au asumat perfidia ieftină de a semăna una cu alta, viața pare încremenită într-un ritm care nu se zăpăcește niciodată. Dar nu e chiar așa : o parte a acestor rezidențe construite parcă pentru totdeauna sînt de vînzare. Milionarii s-au scurs de aici după aceeași regulă a exodului către noi puncte cardinale, dar cu alte bagaje și alte nostalgii.

Cantitatea de bogătași pe mila pătrată a scăzut vertiginos. Au rămas, în schimb, milele pătrate și memoria lor atît de compactă și atît de mută...

RADU BUDEANU

Lumea se amuză

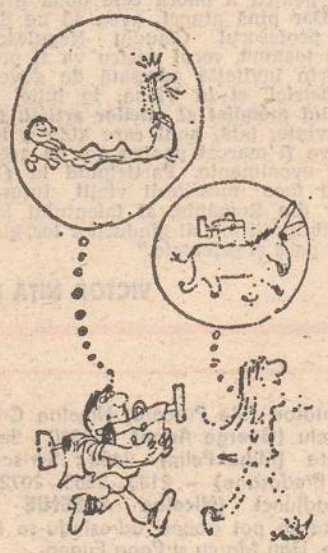

Aprecieri diferite ale situației (După „LUDAS MATYI" — Ungaria)

Un turneu triumfal pentru corul de copii „VOCES PRIMAVERA“

Pierre Verner, președintele guvernului luxemburghez, și conducerea corului de copii „Voces Primavera“

În gara Luxemburg, copiii noștri au arborat tricolorul și surisul lor curat ca un colind sosit din Carpați

Nici nu se stinseseră încă bine ecourile stîrnite de admirabilul spectacol al corului „Voces Primavera“ din Sala de concerte a Radioteleviziunii române, că toți cei 40 de copii ce alcătuiesc acest minunat cor au dat curs unei invitații de prestigiu. Mai exact spus, la invitația Uniunii Muzicale Marele Duce Adolphe din Marele Ducat de Luxemburg și a Uniunii Muzicale a landului Rheinland-Pfalz din R.F. Germania, între 21 decembrie, 1980, și 2 ianuarie, 1981, „Voces Primavera“ a efectuat un turneu de 7 concerte susținute în orașele Luxembourg, Baucharage, Rettembourg, Mehring și Clugserath, plus un concert la Radioteleviziunea luxemburgheză, concert transmis în direct.

Ar mai fi de adăugat, a ținut să precizeze **profesoara Maria Ivan,** directoarea adjunctă a Liceului „I.L. Caragiale“, că traseul parcurs de elevii noștri și cei ai Liceului de artă „George Enescu“ a mai cuprins și o vizită de o zi la Paris, la întoarcere, un binemeritat cadou pentru strădania micilor artiști ce alcătuiesc „Voces Primavera“.

— Dar pentru că tot vorbim de traseul nostru, a intervenit **profesorul Claudiu Negulescu,** dirijorul corului, voi spune un lucru pe care eu îl consider ca extraordinar. Cele cîteva deplasări în interiorul Marelui Ducat de Luxemburg au fost asigurate, printr-o amabilitate și o bunăvoință pe care nu le pot aprecia decît ca excepționale, de cei ce au fost la concertele noastre, de spectatorii luxemburghezi, spectatori ce ne-au însoțit în mare parte și în cele două orașe din R.F. Germania. Mai mult decît atît, în timpul sărbătorilor de iarnă, între copiii corului nostru și cei ai spectatorilor luxemburghezi au avut loc simbolice schimburi de daruri, fapt care, pus în relație cu întregul turneu al corului nostru, l-a determinat pe **domnul Pierre Verner,** președintele guvernului luxemburghez, să aprecieze și să evidențieze, într-un dialog avut cu conducerea corului **„importanța contactelor stabilite între copiii români și luxemburghezi cărora mîine le va reveni răspunderea menținerii și consolidării păcii, precum și a întăririi prieteniei și colaborării dintre cele două țări“.**

Dealtfel, ca o ilustrare a interesului major suscitat de turneul corului „Voces Primavera“, presa din cele două țări a acordat ample spații și comentarii însoțite de numeroase fotografii publicate în „Le Republicain Lorrain (Est-Journal)“, „Zeitung, vum Letzebuerger Vollek Tageblatt“ și „Luxemburger Wort“ (la Voix du Luxembourg). În același context poate fi menționată și prezența la spectacole și în mijlocul tinerilor coriști a unor personalități politice și artistice precum **Camille Polfer,** primar al Luxembourgului și membru al conducerii Partidului Democratic-Liberal, sau **H.R. Schumacher,** secretar al Uniunii Muzicale Marele Duce Adolphe și secretar general al Societății Europene Muzicale, precum și primarii sau membrii consiliilor municipale din localitățile în care au fost susținute concertele.

Ce anume a dus la înregistrarea acestui real triumf al corului „Voces Primavera“ ? Nimic altceva decît, așa cum s-a și subliniat în comentariile din presa celor două țări, aria largă și gradul de dificultate ale repertoriului, calitatea deosebită a vocilor, frumusețea și bogăția cîntecului și dansului popular românesc, exuberanța costumelor populare, mesajul cultural și uman al lucrărilor interpretate. Cele 36 de piese concertate au evidențiat aspirațiile de pace, independență și prietenie, dragostea pentru patrie, pasiunea și prețuirea copiilor față de creațiile populare sau culte ale muzicii universale sau românești. Și pentru că am ajuns astfel la repertoriu, se cuvine să spunem că toate concertele au debutat printr-o admirabilă piesă, **Dreptul la viață** (versuri de Adrian Păunescu, muzica Victor Socaciu), piesă al cărei debut a avut loc anul trecut, la 1 iunie, la Baia Mare, cu prilejul spectacolului intitulat Gala Copiilor. Am insistat în mod deosebit asupra acestui cîntec întrucît el a fost interpretat în patru limbi de circulație internațională. Iată, spre exemplificare, primele patru versuri rostite, după mărturisirile dirijorului Claudiu Negulescu, dimpreună cu sala, peste tot, în fiecare concert : **„Copilărie, cîntă și cere / Dreptul la viață, dreptul cel sfînt/ Fii cea mai dulce supraputere / Și stăpînește întregul pămînt !“** Și am mai insistat asupra acestui cîntec și pentru că partea a doua a spectacolelor debuta de fiecare dată cu mult cunoscuta **Odă păcii** de **Haendel,** piesă scrisă în secolul XVII și din care reproducem : **„Cînturi de pace vrem să intonăm / Imnuri de frăție între oameni / Vom sădi prin faptă, minte și cuvînt / Bucurii în inimi pe întreg pămînt.“** Deloc surprinzătoare, desigur, coincidența, din punct de vedere tematic, dintre cele două cîntece care au alcătuit manifestul program al turneului efectuat de copiii noștri. Între alte lucrări ce au stîrnit admirația spectatorilor amintim

Un trofeu demn de toată lauda, Marea Diplomă de Merit a Uniunii Muzicale Marele Duce Adolphe din Luxembrug

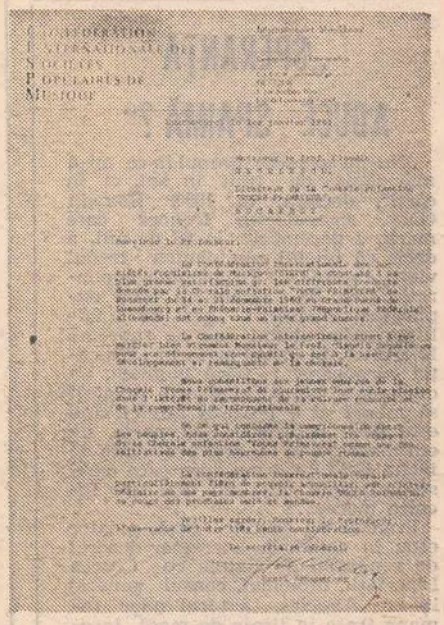

Scrisoarea de înaltă apreciere a Societății Europene Muzicale, un document unic pentru un ansamblu românesc

piesele instrumentale **Melodii lăutărești** de **Pablo Sarasate,** o piesă foarte dificilă pe care, la cei 13 ani ai săi, a interpretat-o, la vioară, **Marian Olamzu. Fantezia pentru pian** de **Mendelssohn Bartholdy,** interpret **Renata Triță, Balada** de **Ciprian Porumbescu,** interpret **Jenica Condoi, Jocuri țigănești** de **Tudor Ciortea,** interpret **Iulia Oancea,** 11 ani, sau **Petrecere în familie** de **Mihail Jora,** piesă interpretată la pian de **Delia Năstase.** Mult apreciat a fost **Cîntec din Oaș** interpretat de cele două grupuri de surori, **Evstatia** și **Konstantina Fapas** și **Mihaela** și **Rodica Oancea,** sau **Compoziția folk** a acelorași surori Mihaela și Rodica Oancea. De asemenea, în cadrul corului, putem consemna prezența altor grupuri de surori și frați ca **Ileana** și **Adrian Crăciunescu, Celestina** și **Ionuț Birsan, Rodica** și **Roxana Mustață,** sau **Ioana** și **Delia Năstase.** Un cuvînt aparte se cuvine a fi rostit despre coregrafia semnată de **Nicolae Goga,** precum și despre contribuția, la pian, a profesoarei **Rodica Băluță.**

Acestea fiind zise, deși ne doare inima, ca să spunem așa, că nu dispunem de un spațiu suficient în care să consemnăm numele tuturor celor ce alcătuiesc minunatul cor „Voces Primavera“, vom mai nota că, în semn de înaltă prețuire pentru concertele susținute, corului l-au fost conferite **„Marea Diplomă de Merit“** și **„Medalia comemorativă“** ale Uniunii Muzicale Marele Duce Adolphe din Luxemburg, iar elevei **Ileana Crăciunescu,** președinta corului, i-a fost decernată **„Medalia de merit“** pentru activitate muzicală. Mai pot fi amintite, în același context, și scrisorile de apreciere și mulțumire trimise corului de către Societatea Europeană de Muzică (este pentru prima oară cînd unei formații muzicale românești i se trimite o scrisoare de apreciere din partea acestui înalt for muzical) și de către Uniunea Muzicală a landului Rheinland-Pfalz din R.F. Germania. Adăugînd și faptul că i-a fost adresată corului invitația de a inaugura **Marea Sală de Concerte** a cunoscutei fundații culturale **„Pescatore“** din Luxemburg, eveniment ce se va produce în perioada august-septembrie a acestui an, precum și invitația de a participa la **Festivalul Cororilor Germane** din landul Rheinland-Pfalz, festival preconizat a se desfășura în aceeași perioadă, în august-septembrie, am făcut, ca să zicem așa, bilanțul laurilor culeși de corul „Voces Primavera“ în acest triumfal turneu, turneu care a consacrat definitiv valoarea muzicală și interpretativă a celor 40 de copii români ce ne-au mărturisit, la sosirea lor în țară, că se vor pregăti cu și mai multă asiduitate pentru a onora cele două invitații. „Dar pînă atunci, avea să ne declare profesorul Claudiu Negulescu, pînă în toamnă, corul nostru va fi prezent, prin invitația adresată de guvernul Austriei, și la Viena, în iulie, la **Festivalul mondial al micilor artiști.** Cu alte cuvinte, iată, anul care abia a început, va fi marcat pentru noi de aceste trei evenimente. Participînd la ele, ne vom face mesagerii vieții tuturor copiilor din România, ai talentului lor, ai sensibilității lor, ai gîndurilor lor, gînduri de pace și prietenie.“

VICTOR NIȚĂ ■

Flacăra Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Sector publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache Nelu Ionescu) – 2558 2566 ; Secția politică-economie **(Lionel Nițescu,** N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia) – 2566 ; Secția cultură-cenaclu **(George Arion)** – 2560 ; Secția probleme social-cetățenești **(Adrian Dohotaru)** – 2566 ; Sector știință-sport **(Ovidiu Ioanițoaia,** Liviu Timbus) – 2559 ; Secția reportaj-anchete **(Mihai Pelin)** – 2600 ; Scrisori, relații cu publicul **(Mihai Stănescu,** Marga Nedelea) – 2130 ; Sector fotoreportaj – 2528 ; Secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Ion Predoșanu) – 2123, 2563. 2072 ; Administrație 17 78 82 și 17 60 10 – interior 2124 ; secretar responsabil de redacție **(Tudor OCTAVIAN** – 17 60 10 interior 2550) ; redactor șef adjunct **(Nicolae ARSENIE** – 17 60 10 interior 2128) ; redactor șef 17 60 10 interior 2176 Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex : 11226, București strada 13 Decembrie. Paginatori : Marcel Nicolae, Dan Marcu și Popa Eugen.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41 505